

Regeringens proposition

1998/99:124

Staten och trossamfunden – stöd, medverkan inom totalförsvaret, m.m. Prop. 1998/99:124

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 12 maj 1999

Göran Persson

Marita Ulvskog
(Kulturdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen behandlas vissa frågor som har aktualiserats till följd av beslutet om ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan fr.o.m. år 2000. Det gäller frågor om statligt stöd till trossamfunden, om samfundens medverkan inom totalförsvaret samt om följdändringar i lagstiftningen med anledning av stat-kyrkareformen.

Stöd till trossamfund skall kunna lämnas som statsbidrag och statlig avgiftshjälp till registrerade trossamfund. Målet för stödet skall vara att bidra till att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, självård, undervisning och omsorg. Stöd skall endast få lämnas till trossamfund som bidrar till att upprätthålla och stärka samhällets grundläggande värderingar och som är stabila och har egen livskraft. Enligt regeringens bedömning bör större delen av statsbidraget ges i form av organisationsbidrag. Regeringen skall bestämma vilka trossamfund som kan få bidrag av staten. Om ett samfund får avgiftshjälp skall detta beaktas vid fördelningen av statsbidraget.

Enligt regeringens bedömning är det angeläget att trossamfundens kunskaper och insatser uppmärksammas och tas till vara inom totalförsvaret även i framtiden. Svenska kyrkans skyldigheter att vidta beredskapsförberedelser i fråga om begravningsverksamheten och förvaltningen av de kyrkliga kulturminnena föreslås vara offentlighetsligt reglerade även efter relationsändringen. Beredskapsplaneringen av trossamfundens verksamhet i övrigt skall inte regleras offentlighetsligt.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2000.

1	Förslag till riksdagsbeslut	6
2	Lagtext	8
2.1	Förslag till lag om stöd till trossamfund.....	8
2.2	Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)	9
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.	11
2.4	Förslag till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291)	14
2.5	Förslag till lag om ändring i skadeståndslagen (1972:207)	15
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl.....	16
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1975:689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare	17
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.	18
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar	20
2.10	Förslag till lag om ändring i förvaltningslagen (1986:223)	22
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheter- na och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.	23
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.	25
2.13	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster	26
2.14	Förslag till lag om ändring i begravningslagen 1990:1144)	28
2.15	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister	29
2.16	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:889) om den officiella statistiken.....	30
2.17	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap.....	31
2.18	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:261) om fullmaktsanställning.....	32
2.19	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:693) om rätt för kommuner, landsting och kyrkliga kommuner att lämna internationell katastrofhjälp och annat bistånd.....	33
2.20	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1720) om civilt försvar	35
2.21	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.....	38

2.22	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m.....	40
2.23	Förslag till lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (1996:627)	43
2.24	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:158) om röstlängdsregister	45
2.25	Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)	47
2.26	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:998) om ändring i lagen (1995:743) om aviseringsregister.....	48
2.27	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:938) om behandling av personuppgifter om totalförsvarspliktiga..	50
2.28	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1593) om trossamfund.....	51
2.29	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:000) om avgift till registrerat trossamfund.....	52
2.30	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:000) om ändring i sekretesslagen (1980:100)	54
2.31	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:000) om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).....	56
3	Ärendet och dess beredning	57
4	Statens stöd till andra trossamfund än Svenska kyrkan.....	58
4.1	Remissinstanserna positiva till arbetsgruppens förslag...	58
4.2	Det nuvarande statsbidraget till trossamfunden.....	59
4.3	Motiv för stöd	60
4.4	Det framtida stödet till trossamfunden.....	61
4.4.1	Övergripande mål för stödet	61
4.4.2	Förutsättningar för statsbidrag.....	63
4.4.3	Beslut om statsbidrag	66
4.4.4	Utformningen av bidragssystemet	67
4.5	Statlig hjälp med avgifter till registrerade trossamfund..	69
4.5.1	Kostnaderna räknas av från statsbidraget	69
4.5.2	Förutsättningar för avgiftshjälp.....	70
5	Trossamfunden och totalförsvaret.....	71
5.1	Nuvarande förhållanden.....	72
5.2	Totalförsvarets behov av trossamfundens medverkan.....	74
5.3	Offentlighetsreglering av trossamfundens beredskapsförberedelser m.m.....	75
5.4	Ledning och samordning av trossamfundens medverkan inom totalförsvaret	78
5.4.1	Lokal nivå.....	79
5.4.2	Regional nivå.....	80
5.4.3	Central nivå.....	81
5.5	Följdändringar inom totalförvarsområdet	83
5.5.1	Skyldighet att lämna upplysningar m.m. om krigsfångar och andra skyddade personer	84
5.5.2	Bestämmelser om totalförsvarsplikt m.m.	85

	5.5.3	Övriga lagändringar	88	Prop. 1998/99:124
6		Följdändringar med anledning av stat–kyrkareformen.....	90	
	6.1	Kommunalskattelagen (1928:370)	91	
	6.2	Lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.....	92	
	6.3	Förvaltningsprocesslagen (1971:291).....	92	
	6.4	Skadeståndslagen (1972:207).....	92	
	6.5	Lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl.	93	
	6.6	Lagen (1975:689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare	93	
	6.7	Lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m. ..	93	
	6.8	Lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar.....	93	
	6.9	Förvaltningslagen (1986:223)	94	
	6.10	Lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.....	94	
	6.11	Lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster	95	
	6.12	Lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister	95	
	6.13	Lagen (1992:889) om den officiella statistiken.....	95	
	6.14	Lagen (1994:261) om fullmaktsanställning.....	95	
	6.15	Lagen (1994:693) om rätt för kommuner, landsting och kyrkliga kommuner att lämna internationell katastrofhjälp och annat bistånd.....	96	
	6.16	Lagen (1997:158) om röstlängdsregister.....	96	
	6.17	Skattebetalningslagen (1997:483)	96	
	6.18	Lagen (1997:998) om ändring i lagen (1995:743) om aviseringsregister.....	96	
	6.19	Lagen (1999:000) om ändring i sekretesslagen (1980:100).....	96	
	6.20	Lagen (1999:000) om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).....	97	
	6.21	Övrigt	97	
7		Ekonomiska konsekvenser av förslagen samt ikraftträdande	98	
	7.1	Förslagen rörande statens stöd till andra trossamfund än Svenska kyrkan.....	98	
	7.2	Förslagen rörande trossamfunden och totalförsvaret	99	
	7.3	Förslagen om följdändringar	99	
	7.4	Ikraftträdande.....	99	
8		Författningskommentarer.....	99	
	8.1	Förslaget till lag om stöd till trossamfund	99	
	8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.	100	

8.3	Förslaget till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144).....	101
8.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap.....	101
8.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1720) om civilt försvar	101
8.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.....	102
8.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m.....	102
8.8	Förslaget till lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (1996:627)	102
8.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:938) om behandling av personuppgifter om totalförsvarspliktiga	102
8.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:1593) om trossamfund.....	102
8.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:000) om avgift till registrerat trossamfund.....	103
8.12	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:000) om ändring i sekretesslagen (1980:100)	103
Bilaga 1	Sammanfattning av riksdagens beslut med anledning av principbeslutet om ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan.....	105
Bilaga 2	Sammanfattning av departementspromemorian Statens stöd till andra trossamfund än Svenska kyrkan (Ds 1999:12).....	115
Bilaga 3	Remissinstanser – Statens stöd till andra trossamfund än Svenska kyrkan (Ds 1999:12).....	119
Bilaga 4	Sammanfattning av departementspromemorian Trossamfunden och totalförsvaret (Ds 1999:4)	121
Bilaga 5	Remissinstanser – Trossamfunden och totalförsvaret, Ds 1999:4	125
Bilaga 6	Remissinstanser – promemorian Följändringar i anledning av stat–kyrkareformen	127
Bilaga 7	Remissinstanser som beretts tillfälle att yttra sig över SOU 1997:41.....	129
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 12 maj 1999.....	132
	Rättsdatablad.....	133

Regeringen föreslår att riksdagen

antar regeringens förslag till

1. lag om stöd till trossamfund,
2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
3. lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.,
4. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291),
5. lag om ändring i skadeståndslagen (1972:207),
6. lag om ändring i lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl.,
7. lag om ändring i lagen (1975:689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare,
8. lag om ändring i lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.,
9. lag om ändring i lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar,
10. lag om ändring i förvaltningslagen (1986:223),
11. lag om ändring i lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.,
12. lag om ändring i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.,
13. lag om ändring i lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,
14. lag om ändring i begravningslagen (1990:1144),
15. lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister,
16. lag om ändring i lagen (1992:889) om den officiella statistiken,
17. lag om ändring i lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap,
18. lag om ändring i lagen (1994:261) om fullmaktsanställning,
19. lag om ändring i lagen (1994:693) om rätt för kommuner, lands- ting och kyrkliga kommuner att lämna internationell katastrof- hjälp och annat bistånd,
20. lag om ändring i lagen (1994:1720) om civilt försvar,
21. lag om ändring i lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt,
22. lag om ändring i lagen (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m.,
23. lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (1996:627),
24. lag om ändring i lagen (1997:158) om röstlängdsregister,
25. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
26. lag om ändring i lagen (1997:998) om ändring i lagen (1995:743) om aviseringsregister,
27. lag om ändring i lagen (1998:938) om behandling av person- uppgifter om totalförsvarspliktiga,
28. lag om ändring i lagen (1998:1593) om trossamfund,
29. lag om ändring i lagen (1999:000) om avgift till registrerat trossamfund,

30. lag om ändring i lagen (1999:000) om ändring i sekretesslagen Prop. 1998/99:124 (1980:100),
31. lag om ändring i lagen (1999:000) om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om stöd till trossamfund

Häri genom föreskrivs följande.

Tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om statens stöd till trossamfund. Stöd kan lämnas som statsbidrag och som statlig hjälp med avgifter till registrerade trossamfund.

Mål för stödet

2 § Stödet skall bidra till att skapa förutsättningar för trossamfund att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg.

Förutsättningar för statsbidrag

3 § Statsbidrag får lämnas endast till ett trossamfund som

1. bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på, och
2. är stabilt och har egen livskraft.

Beslut om statsbidrag

4 § Regeringen bestämmer vilka trossamfund som kan få statsbidrag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fördelning av statsbidrag.

Vid fördelning av statsbidrag skall det beaktas om trossamfundet får sådant stöd som avses i 5 §.

Statlig hjälp med avgifter till registrerade trossamfund

5 § Bestämmelser om statlig hjälp med bestämmande, debitering och redovisning av avgifter till Svenska kyrkan och andra registrerade trossamfund samt med att ta in avgifterna finns i 16 § lagen (1998:1593) om trossamfund och i lagen (1999:000) om avgift till registrerat trossamfund.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Härigenom föreskrivs i fråga om kommunalskattelagen (1928:370)¹
dels att 60 § skall upphöra att gälla,
dels att punkt 3 av anvisningarna till 20 § och punkt 3 av anvisningarna
till 54 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Anvisningarna till 20 §

3². Som svenska allmänna skatter räknas allmänna utskylder till staten samt till landsting, kommun *och församling*. Som allmän skatt räknas däremot inte *skogs-vårdsavgift och* statlig fastighets-skatt.

3. Som svenska allmänna skatter räknas allmänna utskylder till staten samt till landsting *och* kommun. Som allmän skatt räknas däremot inte statlig fastighets-skatt.

Anvisningarna till 54 §

3³. Skattefrihet enligt 54 § första stycket föreligger om anställningen och vistelsen utomlands varat minst sex månader i den mån inkomsten beskattats i verksamhetslandet. Om anställningen och vistelsen utomlands varat minst ett år i samma land och avsett anställning hos annan än svenska staten, svensk kommun, *svensk landstingskommun* eller *svensk församling* medges dock sådan befrielse även om inkomsten inte beskattats i verksamhetslandet på grund av lagstiftning eller administrativ praxis i detta land eller annat avtal än avtal för undvikande av dubbelbeskattning som detta land ingått. Sådan befrielse medges – om övriga angivna förutsättningar föreligger – även beträffande anställning hos svenska staten, svensk kommun, *svensk landstingskommun* eller *svensk församling* när fråga är om tjänsteexport.

3. Skattefrihet enligt 54 § första stycket föreligger om anställningen och vistelsen utomlands varat minst sex månader i den mån inkomsten beskattats i verksamhetslandet. Om anställningen och vistelsen utomlands varat minst ett år i samma land och avsett anställning hos annan än svenska staten, svensk kommun, *svenskt landsting* eller *församling inom Svenska kyrkan* medges dock sådan befrielse även om inkomsten inte beskattats i verksamhetslandet på grund av lagstiftning eller administrativ praxis i detta land eller annat avtal än avtal för undvikande av dubbelbeskattning som detta land ingått. Sådan befrielse medges – om övriga angivna förutsättningar föreligger – även beträffande anställning hos svenska staten, svensk kommun, *svenskt landsting* eller *församling inom Svenska kyrkan* när fråga är om tjänsteexport.

¹ Senaste lydelse av 60 § 1991:484.

² Senaste lydelse 1984:1054.

³ Senaste lydelse 1993:1515.

Vad nu sagts gäller dock inte vid anställning ombord på utländskt fartyg. I fråga om sådan anställning gäller att skattefrihet föreligger om anställningen och vistelsen utomlands varat under tidrymd eller tidrymder som sammanlagt varat minst 183 dagar under en tolvmånadersperiod och avsett anställning hos arbetsgivare, som är en inländsk juridisk person eller en här i riket bosatt fysisk person, och anställningen utövats ombord på utländskt fartyg som huvudsakligen går i sådan oceanfart som avses i 1 kap. 7 § 8 fartygssäkerhetsförordningen (1988:594).

I tid för vistelse som avses i första stycket får inräknas kortare avbrott för semester, tjänsteuppdrag eller liknande, som inte är förlagda till början eller slutet av anställningen utomlands. Uppehåll i Sverige för här avsedda ändamål får inte sträcka sig längre än som motsvarar högst sex dagar för varje hel månad som anställningen utomlands varar eller under ett och samma anställningsår till mer än 72 dagar.

Har den skattskyldige påbörjat anställningen och kunde det därvid på goda grunder antas att inkomsten av anställningen skulle komma att undantas från skatt i Sverige enligt 54 § första stycket f men inträffar under anställningstiden ändrade förhållanden som medför att villkoren för att undanta inkomsten från skatt i Sverige inte föreligger, skall inkomsten likväl undantas från beskattning i Sverige om de ändrade förhållandena beror på omständigheter över vilka den skattskyldige inte kunnat råda och en beskattning skulle te sig uppenbart oskälig.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000 och tillämpas första gången vid 2001 års taxering.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

Prop. 1998/99:124

Härigenom föreskrivs att 3 och 4 a §§ lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Skattemyndigheten skall senast den 8 mars till kommuner och landsting redovisa den skatt för det föregående året som tillkommer kommunen eller landstinget. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om sådan redovisning.

Skattemyndigheten skall senast den 10 september varje år lämna kommuner och landsting uppgift om det beräknade antal skattekronor som avses i 1 § första stycket.

Riksskatteverket skall i fråga om avgifter till trossamfund lämna redovisning och uppgifter motsvarande dem som anges i första och andra styckena till Svenska kyrkan och andra registrerade trossamfund, som enligt lagen (1999:000) om avgift till registrerat trossamfund har beviljats statlig hjälp med att ta in avgifterna. Riksskatteverket skall lämna motsvarande redovisning och uppgifter i fråga om begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144) till den församling, kyrkliga samfällighet eller kommun som är huvudman för begravningsverksamheten.

Riksskatteverket *eller den skattemyndighet som Riksskatteverket bestämmer* skall i fråga om avgifter till trossamfund lämna redovisning och uppgifter motsvarande dem som anges i första och andra styckena till Svenska kyrkan och andra registrerade trossamfund, som enligt lagen (1999:000) om avgift till registrerat trossamfund har beviljats statlig hjälp med att ta in avgifterna. Riksskatteverket skall lämna motsvarande redovisning och uppgifter i fråga om begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144) till den församling, kyrkliga samfällighet eller kommun som är huvudman för begravningsverksamheten.

4 a §³

Ett registrerat trossamfund som avses i lagen (1999:000) om avgift till registrerat trossamfund är berättigat att under visst år av staten uppbära avgift som avses i den lagen med belopp som motsvarar vad som skulle utgå på grundval av antalet skattekronor och skatteören för de avgiftsskyldiga i trossamfundet enligt skattemyndighetens beslut enligt

¹ Lagen omtryckt 1973:437.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1977:191.

² Senaste lydelse 1999:000.

³ Senaste lydelse 1999:000.

4 kap. 2 § taxeringslagen (1990:324) vid det föregående årets (taxeringsåret) taxering, beräknat efter den eller de avgiftssatser som har bestämts för året före taxeringsåret.

Trossamfund som avses i första stycket är berättigat att under ett visst år av staten såsom förskott uppbära ett belopp som motsvarar produkten av den eller de avgiftssatser som har beslutats för året och det antal skattekrönor och skatteören, som enligt skattemyndighetens beslut enligt 4 kap. 2 § taxeringslagen rörande det föregående årets taxering till kommunal inkomstskatt har påförts de avgiftsskyldiga. Förskottet avräknas mot de avgifter, som trossamfundet har rätt att uppbära av staten på grundval av taxeringen under året efter det, då förskottet enligt bestämmelserna i nästföljande stycke utanordnas.

Belopp, som vid ingången av ett år utgör trossamfundets fordran hos staten enligt denna paragraf skall Riksskatteverket under samma år utanordna till trossamfundet med en tolfedel per månad den tredje vardagen räknat från den 17 i månaden, varvid dag som enligt 2 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid jämföras med allmän helgdag inte skall medräknas. Är trossamfundets fordran inte uträknad vid utbetalningstillfällena i månaderna januari och februari, skall vid dessa tillfällen utbetalas samma belopp som har utbetalats i december månad det föregående året. När särskilda skäl föranleder det får Riksskatteverket dock förordna att utbetalning skall ske med annat belopp. Om något av de belopp som utbetalades i månaderna januari och februari inte motsvarar en tolfedel av trossamfundets fordran, skall den jämföring som föranleds härav ske i fråga om det belopp, som utbetalas i mars månad.

Belopp, som vid ingången av ett år utgör trossamfundets fordran hos staten enligt denna paragraf skall Riksskatteverket *eller den skattemyndighet Riksskatteverket bestämmer* under samma år utanordna till trossamfundet med en tolfedel per månad den tredje vardagen räknat från den 17 i månaden, varvid dag som enligt 2 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid jämföras med allmän helgdag inte skall medräknas. Är trossamfundets fordran inte uträknad vid utbetalningstillfällena i månaderna januari och februari, skall vid dessa tillfällen utbetalas samma belopp som har utbetalats i december månad det föregående året. När särskilda skäl föranleder det får Riksskatteverket dock förordna att utbetalning skall ske med annat belopp. Om något av de belopp som utbetalades i månaderna januari och februari inte motsvarar en tolfedel av trossamfundets fordran, skall den jämföring som föranleds härav ske i fråga om det belopp, som utbetalas i mars månad.

Vad som har sagts om avgift till registrerat trossamfund tillämpas på motsvarande sätt i fråga om begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144), om den inte enligt 3 § lagen om avgift till registrerat trossamfund skall räknas in i kyrkoavgiften. Det som sägs om Riksskatteverket och trossamfund skall dock i stället gälla skattemyndig-

heten respektive den församling eller kyrkliga samfällighet som är Prop. 1998/99:124
huvudman för begravningsverksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

2.4 Förslag till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen
(1971:291)

Prop. 1998/99:124

Härigenom föreskrivs att 37 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 §¹

I mål, vari prövningstillstånd kräves, får omständighet eller bevis, som klaganden åberopar först i Regeringsrätten, beaktas endast om det föreligger särskilda skäl.

Föreskrifter om hinder mot att beakta eller anföra nya omständigheter i vissa mål finns i 10 kap. 10 § kommunallagen (1991:900) och 22 kap. 1 § tredje stycket kyrkolagen (1992:300).

Föreskrifter om hinder mot att beakta eller anföra nya omständigheter i vissa mål finns i 10 kap. 10 § kommunallagen (1991:900).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

¹ Senaste lydelse 1994:436.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §

Staten eller kommun skall ersätta personskada, sakskada eller ren förmögenhetsskada, som vållas genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning i verksamhet för vars fullgörande staten eller kommunen svarar.

Vad som sägs i första stycket om kommun gäller också *landstingskommun*, kommunalförbund, *församling och kyrklig samfällighet*.

Vad som sägs i första stycket om kommun gäller också *landsting och kommunalförbund*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

¹ Lagen omtryckt 1975:404.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:174) om
identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl.

Prop. 1998/99:124

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Identitetsbeteckning i numerisk form (*organisationsnummer*) skall fastställas för

1. aktiebolag, handelsbolag, ekonomisk förening och samfällighetsförening,

2. allmän försäkringskassa, erkänd arbetslöshetskassa, understödsförening och annan allmän inrättning som enligt lag eller annan författning står under offentlig tillsyn, *samt*

3. kommun, *landstingskommun, församling, kyrklig samfällighet*, kommunalförbund *samt* annat organ för samverkan mellan kommuner.

2. allmän försäkringskassa, erkänd arbetslöshetskassa, understödsförening och annan allmän inrättning som enligt lag eller annan författning står under offentlig tillsyn,

3. kommun, *landsting*, kommunalförbund *och* annat organ för samverkan mellan kommuner, *och*

4. *registrerat trossamfund och dess organisatoriska delar.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1975:689) om
tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare

Prop. 1998/99:124

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1975:689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag *äger tillämpning* på tolk och översättare som anlitas av myndighet eller annat organ som utövar verksamhet för vars fullgörande staten eller kommun svarar samt på tolk och översättare som genomgått av regeringen eller av förvaltningsmyndighet som regeringen bestämmer föreskriven prövning. Med kommuner likställs *landstingskommuner*, kommunalförbund, *församlingar*, *kyrkliga samsälligheter* och allmänna försäkringskassor.

Denna lag *tillämpas* på tolk och översättare som anlitas av *en* myndighet eller *ett* annat organ som utövar verksamhet för vars fullgörande staten eller *en* kommun svarar samt på tolk och översättare som genomgått av regeringen eller av *den* förvaltningsmyndighet som regeringen bestämmer föreskriven prövning. Med kommuner likställs *landsting*, kommunalförbund och allmänna försäkringskassor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

¹ Senaste lydelse 1986:49.

Häri genom föreskrivs att 2 och 7 §§ lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Förvärvstillstånd fordras inte

1. om egendomen förvärvas från staten, kommun, landsting eller kommunalförbund,

2. om staten, kommun, landsting, kommunalförbund, aktiebolag, som helt ägs av kommun eller landsting, allmännyttigt bostadsföretag, riksorganisation för bostadsrättsföreningar eller regional sådan organisation är förvärvare,

2 a. om egendomen förvärvas av en bostadsrättsförening och föreningen har fattat beslut om förvärvet i den ordning som föreskrivs i 9 kap. 19 § bostadsrättslagen (1991:614),

3. om egendomen förvärvas av en bostadsrättsförening och föreningen har fattat beslut om förvärvet i den ordning som föreskrivs i 9 kap. 19 § bostadsrättslagen (1991:614),

3. om egendomen enligt medgivande av regeringen förvärvas för kyrkligt ändamål eller fånet prövats enligt lagen (1988:183) om förvaltningen av kyrklig jord,

4. om egendomen förvärvas av kreditinrättning vilken enligt lag eller enligt reglemente eller bolagsordning som regeringen fastställt är skyldig att åter avyttra egendomen,

5. om förvärvaren är gift med överlåtaren och inte heller om förvärvaren eller, när makar förvärvar gemensamt, någon av dem är överlåtarens avkomling, allt under förutsättning att överlåtaren inte är skyldig att avyttra egendomen enligt 6 §,

6. om förvärvet sker genom inrop på exekutiv auktion.

7 §

Har förordnande meddelats enligt 6 § och har inroparen dessförinnan eller senare avyttrat egendomen, skall förordnandet trots detta gå i verkställighet, om kommunen eller hyresnämnden icke återkallar sin framställning i ärendet.

I övrigt skall så anses och med ärendet i tillämpliga delar så förfaras, som om egendomen blivit utmätt för fordran med bästa för-

I övrigt skall så anses och med ärendet i tillämpliga delar så förfaras, som om egendomen blivit utmätt för fordran med bästa för-

¹ Lagen omtryckt 1983:438.

² Senaste lydelse 1992:1370.

månsrätt däri efter, i förekommande fall, sådana rättigheter som besvärade egendomen redan vid den exekutiva auktionen och har företräde framför alla befintliga fordringar. Även om det i enlighet härmed bestämda skyddsbeloppet täckes, får försäljning dock ej ske om ej den bjudna köpeskillingen täcker även det värde som i ärendet har åsatts egendomen enligt 12 kap. utsökningsbalken eller, om ägaren eller innehavare av fordran som är förenad med panträtt i egendomen i god tid före auktionen påkallat särskild värdering, det värde vartill egendomen uppskattas av värderingsmän som länsstyrelsen utser. Egendomen får säljas endast till den som fått besked från kommunen att prövning ej påkallas, erhållit förvärvstillstånd eller enligt 2 § 2, 3 eller 4 får förvärva egendomen utan sådant tillstånd. Avges vid auktionen bud som sålunda får antagas, skall försäljning ske även om innehavare av fordran bestrider det.

Kommer försäljning ej till stånd vid auktionen, får kommunen eller hyresnämnden inom två år efter det att auktionen vunnit laga kraft hos länsstyrelsen påkalla förordnande om ny auktion. Framställes ej sådan begäran inom föreskriven tid eller avges ej heller vid den senare auktionen bud som får antagas, är frågan om försäljning av egendomen förfallen.

Kostnad i samband med auktion, som ej lett till försäljning, betalas av statsmedel.

månsrätt däri efter, i förekommande fall, sådana rättigheter som besvärade egendomen redan vid den exekutiva auktionen och har företräde framför alla befintliga fordringar. Även om det i enlighet härmed bestämda skyddsbeloppet täckes, får försäljning dock ej ske om ej den bjudna köpeskillingen täcker även det värde som i ärendet har åsatts egendomen enligt 12 kap. utsökningsbalken eller, om ägaren eller innehavare av fordran som är förenad med panträtt i egendomen i god tid före auktionen påkallat särskild värdering, det värde vartill egendomen uppskattas av värderingsmän som länsstyrelsen utser. Egendomen får säljas endast till den som fått besked från kommunen att prövning ej påkallas, erhållit förvärvstillstånd eller enligt 2 § 2 eller 4 får förvärva egendomen utan sådant tillstånd. Avges vid auktionen bud som sålunda får antagas, skall försäljning ske även om innehavare av fordran bestrider det.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar

Prop. 1998/99:124

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar¹

dels att 5 § skall upphöra att gälla,

dels att 1 och 3 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Författningar som har beslutats av riksdagen, regeringen *eller kyrkomötet* eller av en myndighet under regeringen, riksdagen *eller kyrkomötet* skall kungöras enligt denna lag, om inte annat följer av 2 §. Detsamma gäller de internationella överenskommelser och de ändringar i sådana som enligt författning skall gälla som svensk rätt.

Författningar som har beslutats av riksdagen *eller* regeringen eller av en myndighet under regeringen *eller* riksdagen skall kungöras enligt denna lag, om inte annat följer av 2 §. Detsamma gäller de internationella överenskommelser och de ändringar i sådana som enligt författning skall gälla som svensk rätt.

Med författningar skall i denna lag förstås lagar, förordningar och andra rättsregler som i 8 kap. regeringsformen betecknas som föreskrifter.

Rättsakter som innefattar föreskrifter beslutade av Europeiska gemenskaperna och som enligt lagen (1994:1500) med anledning av Sveriges anslutning till Europeiska unionen gäller här i landet kungörs i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

3 §

För kungörande av författningar skall finnas

1. Svensk författningssamling,

2. *Svenska kyrkans författningssamling,*

3. författningssamlingar för centrala myndigheter under regeringen,

4. författningssamlingar för riksdagens förvaltningskontor och för förvaltningsmyndigheter under riksdagen,

5. en författningssamling för varje län.

1. Svensk författningssamling,

2. författningssamlingar för centrala myndigheter under regeringen,

3. författningssamlingar för riksdagens förvaltningskontor och för förvaltningsmyndigheter under riksdagen,

4. en författningssamling för varje län.

¹ Lagen omtryckt 1989:935.

Senaste lydelse av 5 § 1992:347.

² Senaste lydelse 1994:1692.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Härigenom föreskrivs att 31 § förvaltningslagen (1986:223) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 §¹

Bestämmelserna i 13–30 §§
gäller inte sådana ärenden hos
myndigheter i kommuner, lands-
ting *och kyrkliga kommuner* där
besluten kan överklagas enligt
10 kap. kommunallagen
(1991:900) *eller 22 kap.*
kyrkolagen (1992:300).

Bestämmelserna i 13–30 §§
gäller inte sådana ärenden hos
myndigheter i kommuner *och*
landsting där besluten kan över-
klagas enligt 10 kap. kommunal-
lagen (1991:900).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

¹ Senaste lydelse 1992:353.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.

Prop. 1998/99:124

Härigenom föreskrivs att 1, 5 och 7 §§ lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag är tillämplig på beslutande kommunala församlingar samt på förvaltningsmyndigheter och domstolar. Bestämmelserna i 32–36 §§ gäller också hos regeringen.

Lagen gäller inte förvaltningsmyndigheter under riksdagen *eller kyrkomötet*.

Lagen gäller inte förvaltningsmyndigheter under riksdagen.

5 §

I denna lag avses med

fullmäktige: kommunfullmäktige, *landsting, fullmäktige* i kommunalförbund, *kyrkofullmäktige, församlingsdelegerade och stiftsfullmäktige*,

styrelse: kommunstyrelse, *förvaltningsutskott, styrelse* i kommunalförbund med *fullmäktige, kyrkoråd och stiftsstyrelse*.

fullmäktige: kommunfullmäktige, *landstingsfullmäktige och förbundsfullmäktige* i kommunalförbund,

styrelse: kommunstyrelse, *landstingsstyrelse och förbundsstyrelse* i kommunalförbund med *förbundsfullmäktige*.

7 §

Styrelsen får i ett ärende som inte kan anstå besluta i stället för fullmäktige *eller kyrkostämman*. Styrelsen får dock inte besluta i ett ärende som rör

1. val av ledamöter och suppleanter i styrelsen eller någon annan nämnd eller av revisorer och *revisorssuppleanter*,

2. ansvarsfrihet för styrelsens eller en annan nämnds ledamöter eller åtgärd för att bevara kommunens, *landstingskommunens, kommunalförbundets, församlingens eller den kyrkliga sällighetens* rätt.

Beslut som har fattats med stöd

Styrelsen får i ett ärende som inte kan anstå besluta i stället för fullmäktige. Styrelsen får dock inte besluta i ett ärende som rör

1. val av ledamöter och suppleanter i styrelsen eller någon annan nämnd eller av revisorer och *revisorsersättare*,

2. ansvarsfrihet för styrelsens eller en annan nämnds ledamöter eller åtgärd för att bevara kommunens, *landstingets eller kommunalförbundets* rätt.

Beslut som har fattats med stöd

av första stycket skall anmälas till av första stycket skall anmälas till Prop. 1998/99:124
fullmäktige *eller stämman* vid fullmäktige vid nästa samman-
nästa sammanträde. träde.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Prop. 1998/99:124

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. skall införas en ny paragraf, 4 kap. 15 a §, samt närmast före 4 kap. 15 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

Beredskapsförberedelser

15 a §

Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar skall vidta de beredskapsförberedelser som under höjd beredskap behövs för vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Särskild löneskatt skall för varje år betalas till staten med 18,09 procent på lön eller annan ersättning till arbetstagare som vid årets ingång är 65 år eller äldre och i övrigt med 24,26 procent på

1. ersättning som utfaller enligt kollektivavtalsgrundad avgångsbidragsförsäkring som tecknas av arbetsgivare till förmån för arbetstagare,

2. avgångsersättning som annorledes än på grund av kollektivavtalsgrundad avgångsbidragsförsäkring utbetalas av staten, kommun eller kommunalförbund som arbetsgivare eller av Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund, det för kommunerna och landstingen gemensamma organet för administration av personalpension eller Sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut, under förutsättning att arbetsgivaren tillämpar kommunalt pensionsavtal eller av annan arbetsgivare, under förutsättning att arbetsgivaren tillämpar kommunalt pensionsavtal och att borgen eller liknande garanti tecknats av kommun, kommunalförbund, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet *eller Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund*,

3. avgångsersättning som omfattas av s.k. trygghetsavtal,

4. ersättning som utges enligt gruppsjukförsäkring som åtnjuts enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer till den del ersättningen utgör komplement till förtidspension eller till sjukbidrag,

2. avgångsersättning som annorledes än på grund av kollektivavtalsgrundad avgångsbidragsförsäkring utbetalas av staten, kommun eller kommunalförbund som arbetsgivare eller av Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, det för kommunerna och landstingen gemensamma organet för administration av personalpension eller Sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut, under förutsättning att arbetsgivaren tillämpar kommunalt pensionsavtal eller av annan arbetsgivare, under förutsättning att arbetsgivaren tillämpar kommunalt pensionsavtal och att borgen eller liknande garanti tecknats av kommun, kommunalförbund, Svenska Kommunförbundet *eller Landstingsförbundet*,

¹ Senaste lydelse 1998:685.

5. ersättning som utges på grund av ansvarighetsförsäkring som åtnjuts enligt grunder som fastställts i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer till den del ersättningen utges i form av engångsbelopp som inte utgör kompensation för mistad inkomst,

6. bidrag som en arbetsgivare lämnar till en sådan vinstandelsstiftelse som avses i 3 kap. 2 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring eller en annan juridisk person med motsvarande ändamål med undantag för bidrag som lämnas till en pensions- eller personalstiftelse enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

Skattskyldig är den som utgett sådan ersättning eller sådant bidrag som avses i första stycket. I fråga om sådan för mottagaren skattepliktig intäkt i form av rabatt, bonus eller annan förmån, som ges ut på grund av kundtrohet eller liknande, skall den som slutligt har stått för de kostnader som ligger till grund för förmånen anses som skattskyldig enligt denna lag, om inte denne är den som är skattskyldig till inkomstskatt för förmånen. I fråga om sådan för mottagaren skattepliktig intäkt av tjänst i form av en förmån eller ersättning som getts ut eller anses utgiven av fysisk person som är bosatt utomlands eller av utländsk juridisk person, skall den hos vilken mottagaren är anställd i Sverige anses som skattskyldig enligt denna lag, om förmånen eller ersättningen kan anses ha sin grund i anställningen i Sverige och det inte finns något anställningsförhållande mellan utgivaren av förmånen eller ersättningen och mottagaren.

Vid bestämmande av skatteunderlaget tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 3–5 §§ lagen (1981:691) om socialavgifter med undantag av 4 § första stycket 13 och 5 § andra stycket första meningen.

Vid bestämmande av skatteunderlaget enligt första stycket 5 skall bortses från ersättning för arbetsskada som inträffat före utgången av juni 1993 om ersättningen avser tid därefter samt från ersättning för arbetsskada som inträffat före utgången av år 1992 om skadan anmälts till allmän försäkringskassa efter utgången av juni 1993. Detta gäller dock endast ersättning som för en och samme arbetstagare beräknas på lönedelar som inte överstiger sju och en halv gånger prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen om allmän försäkring.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000. Äldre bestämmelser tillämpas fortfarande på avgångsersättning som betalats ut före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs i fråga om begravningslagen (1990:1144)
dels att nuvarande 8 kap. 3 § skall betecknas 8 kap. 5 §,
dels att rubriken närmast före 8 kap. 3 § skall sättas närmast före 8
kap. 5 §,
dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 8 kap. 3 och 4 §§,
samt närmast före 8 kap. 3 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

Beredskapsförberedelser m.m.

3 §

En församling som är huvudman för begravningsverksamheten skall vidta de beredskapsförberedelser som behövs för denna verksamhet under höjd beredskap.

Bestämmelser om vilket ansvar kommuner i detta sammanhang har inom det civila försvaret finns i lagen (1994:1720) om civilt försvar.

4 §

Skyldigheten att lämna upplysningar m.m. enligt 8 kap. 13 § andra stycket och 14 § lagen (1994:1720) om civilt försvar gäller för huvudman och annan församling som innehar en eller flera allmänna begravningsplatser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

Ett lokalt folkbokföringsregister får innehålla uppgifter om personer som är eller har varit folkbokförda inom det verksamhetsområde för vilket registret förs. För en sådan person får anges

1. födelsetid och personnummer,
2. namn,
3. adress,
4. folkbokföringsfastighet, lägenhetsbeteckning, folkbokföringsort och folkbokföring under särskild rubrik,
5. födelsehemort och födelseort,
6. medborgarskap,
7. civilstånd,
8. make, barn, föräldrar och vårdnadshavare eller annan person som den registrerade har samband med inom folkbokföringen och om sambandet är grundat på adoption,
9. sjömansregistrering,
10. inflyttning från utlandet,
11. avregistrering vid
 - a) dödsfall och dödförklaring,
 - b) utflyttning till utlandet,
 - c) obefintlighet,
 - d) beslut om fingerade personuppgifter,
12. gravsättning,
13. anmälan enligt 7 kap. 1 och 10 §§ vallagen (1997:157).

För personen får också anges uppgifter som den 30 juni 1991 i enlighet med särskilda bestämmelser är antecknade i sådan personakt som avses i 16 § folkbokföringskungörelsen (1967:495) samt uppgifter om medlemskap i en icke-territoriell församling.

För personen får också anges uppgifter som den 30 juni 1991 i enlighet med särskilda bestämmelser är antecknade i sådan personakt som avses i 16 § folkbokföringskungörelsen (1967:495).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om förhållanden som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1997:165.

2.16 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:889) om den officiella statistiken

Prop. 1998/99:124

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1992:889) om den officiella statistiken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Utöver vad som följer av andra lagar är kommuner, *kyrkliga kommuner* och landsting skyldiga att för den officiella statistiken lämna uppgifter enligt 4 § 1–6.

Utöver vad som följer av andra lagar är kommuner och landsting skyldiga att för den officiella statistiken lämna uppgifter enligt 4 § 1–6.

Kommuner är dessutom skyldiga att lämna

1. sammandrag av sina räkenskaper såvitt avser kommunala ändamål,
2. andra uppgifter av samhällsekonomisk betydelse.

Den uppgiftsskyldighet som avses i första och andra stycket skall i motsvarande mån även gälla för Svenska kyrkans organisatoriska delar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Vid höjd beredskap skall kommuner, landsting *och kyrkliga kommuner* vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena skall kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret.

Vid höjd beredskap skall kommuner *och* landsting vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena skall kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret.

Vid höjd beredskap skall de enskilda organisationer och företag som enligt överenskommelse eller på annan grund är skyldiga att fortsätta sin verksamhet i krig vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena skall kunna fullgöra dessa skyldigheter.

Innebörden i övrigt av att höjd beredskap råder framgår av andra författningar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

¹ Senaste lydelse 1996:1470.

2.18 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:261) om
fullmaktsanställning

Prop. 1998/99:124

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1994:261) om fullmakts-
anställning skall upphöra att gälla vid utgången av år 1999.

2.19 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:693) om rätt för kommuner, landsting och kyrkliga kommuner att lämna internationell katastrofhjälp och annat bistånd Prop. 1998/99:124

Härigenom föreskrivs att rubriken till lagen (1994:693) om rätt för kommuner, landsting och kyrkliga kommuner att lämna internationell katastrofhjälp och annat bistånd samt 1–4 §§ lagen skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Lag om rätt för kommuner, landsting och kyrkliga kommuner att lämna internationell katastrofhjälp och annat bistånd

Kommuner, landsting, församlingar och kyrkliga samfund får lämna katastrofhjälp eller annat humanitärt bistånd till ett annat land, om det där inträffar en katastrof eller på något annat sätt uppstår en nödsituation.

Biståndet får ges i form av utrustning som de kan avvara.

Utrustningen skall lämnas direkt till det andra landet eller skickas genom en internationell hjälporganisation. Den får också lämnas till en internationell hjälporganisation för att användas om en nödsituation senare skulle inträffa.

Till ett land som avses i 1 § och som får svenskt statligt bistånd får kommuner, landsting, församlingar och kyrkliga samfund ge bistånd också i form av utrustning, rådgivning, utbildning eller på annat sätt under förutsättning att regeringen lämnar tillstånd till det.

Sådant bistånd kan även ges i form av ekonomiskt stöd för att genomföra utbildning och rådgivning.

Biståndet skall lämnas direkt till det andra landet eller skickas genom en internationell hjälporganisation.

När kommuner, landsting, församlingar eller kyrkliga sam-

Föreslagen lydelse

Lag om rätt för kommuner och landsting att lämna internationell katastrofhjälp och annat bistånd

1 §

Kommuner och landsting får lämna katastrofhjälp eller annat humanitärt bistånd till ett annat land, om det där inträffar en katastrof eller på något annat sätt uppstår en nödsituation.

2 §

Till ett land som avses i 1 § och som får svenskt statligt bistånd får kommuner och landsting ge bistånd också i form av utrustning, rådgivning, utbildning eller på annat sätt under förutsättning att regeringen lämnar tillstånd till det.

3 §

När kommuner eller landsting lämnar sådant bistånd som avses i

fälligheter lämnar sådant bistånd som avses i 2 §, skall de förvissa sig om att biståndet kommer till avsedd användning.

2 §, skall de förvissa sig om att biståndet kommer till avsedd användning.

Prop. 1998/99:124

4 §

Kommuner, landsting, *församlingar eller kyrkliga samfund* som har beslutat att lämna bistånd i form av utrustning får i skälig omfattning anvisa medel som behövs för att transportera och ställa i ordning utrustningen.

Kommuner *eller* landsting som har beslutat att lämna bistånd i form av utrustning får i skälig omfattning anvisa medel som behövs för att transportera och ställa i ordning utrustningen.

De får också tillhandahålla och svara för ersättning till personal som behövs för att utrustningen skall kunna tas i bruk.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1720) om civilt försvar dels att 2 kap. 3 § och 3 kap. 3 § skall upphöra att gälla, dels att 1 kap. 1 §, 2 kap. 1, 2 och 4 §§ samt 8 kap. 11, 13 och 14 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

I denna lag ges bestämmelser om kommunernas, landstingens och de kyrkliga kommunernas ansvar inom det civila försvaret. Lagen innehåller också bestämmelser om hemskydd, verkskydd och befolkningskydd.

I denna lag ges bestämmelser om kommunernas och landstingens ansvar inom det civila försvaret. Lagen innehåller också bestämmelser om hemskydd, verkskydd och befolkningskydd.

2 kap.

1 §

Kommunerna, landstingen och de kyrkliga kommunerna skall vidta de beredskapsförberedelser som behövs för deras respektive verksamhet under höjd beredskap.

Kommunerna och landstingen skall vidta de beredskapsförberedelser som behövs för deras respektive verksamhet under höjd beredskap.

Kommunstyrelsen och landstingsstyrelsen ansvarar inom kommunen respektive landstinget för att beredskapsförberedelserna får en enhetlig inriktning och genomförs på ett ändamålsenligt sätt. Inom den kyrkliga kommunen ligger detta ansvar på kyrkorådet eller motsvarande organ.

Kommunstyrelsen och landstingsstyrelsen ansvarar inom kommunen respektive landstinget för att beredskapsförberedelserna får en enhetlig inriktning och genomförs på ett ändamålsenligt sätt.

Beredskapsförberedelserna skall genomföras i samverkan med berörda statliga myndigheter, kommuner, landsting och kyrkliga kommuner. Den kyrkliga kommunen skall också samverka med övriga trossamfund inom den kyrkliga kommunen.

Beredskapsförberedelserna skall genomföras i samverkan med berörda statliga myndigheter, kommuner och landsting.

2 §

Kommunen skall verka för att beredskapsförberedelserna för den civila verksamhet som bedrivs

Kommunen skall verka för att beredskapsförberedelserna för den civila verksamhet som bedrivs

i kommunen av statliga myndigheter, landstinget, *kyrkliga kommuner* samt organisationer och företag får en enhetlig inriktning och för att samverkan kommer till stånd mellan dem. Detta gäller dock endast i fråga om sådan verksamhet som är inriktad på kommunen.

i kommunen av statliga myndigheter, landstinget samt organisationer och företag får en enhetlig inriktning och för att samverkan kommer till stånd mellan dem. Detta gäller dock endast i fråga om sådan verksamhet som är inriktad på kommunen.

4 §

Varje kommun, landsting *och kyrklig kommun* skall medverka i sådan utbildning som utgör ett led i beredskapsförberedelserna och som genomförs av något annat sådant organ eller av en statlig myndighet och som berör kommunen, landstinget *eller den kyrkliga kommunen*.

Varje kommun *och* landsting skall medverka i sådan utbildning som utgör ett led i beredskapsförberedelserna och som genomförs av något annat sådant organ eller av en statlig myndighet och som berör kommunen *eller* landstinget.

8 kap.

11 §

Kommuners och landstings skyldighet att ta hand om utrymmande och utläningar som söker skydd i Sverige regleras i socialtjänstlagen (1980:620), hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Under höjd beredskap är varje kyrklig kommun skyldig att bedriva verksamhet för invånare från andra kyrkliga kommuner och för utläningar som söker skydd i Sverige, på samma sätt som gäller för dem som bor inom den egna kyrkliga kommunen.

13 §¹

Enligt Genèvekonventionerna den 12 augusti 1949 rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter och tilläggsprotokollen till konventionerna skall uppgifter om identitet, vistelseort, hälsotillstånd och liknande förhållanden som avser krigsfångar och andra skyddade personer som är i Sveriges våld lämnas

Enligt Genèvekonventionerna den 12 augusti 1949 rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter och tilläggsprotokollen till konventionerna skall uppgifter om identitet, vistelseort, hälsotillstånd och liknande förhållanden som avser krigsfångar och andra skyddade personer som är i Sveriges våld

¹ Senaste lydelse 1996:1469.

till en officiell nationell upplysningsbyrå. Varje kommun, landsting *och kyrklig kommun* som har sådana uppgifter skall, under tid när den nationella upplysningsbyrån är upprättad, lämna dessa uppgifter i fråga om krigsfångar till Totalförsvarets pliktverk och i fråga om andra skyddade personer till Statens invandrarverk. Totalförsvarets pliktverk och Statens invandrarverk skall vidarebefordra uppgifterna till den nationella upplysningsbyrån.

Varje kommun, landsting *och kyrklig kommun* skall också till Totalförsvarets pliktverk respektive Statens invandrarverk lämna uppsamlade värdeföremål och handlingar, som kvarlämnats av skyddade personer eller som efterlämnats av avlidna skyddade personer, om värdeföremålen eller handlingarna är av vikt för de närmast anhöriga. Uppgift skall även lämnas om var avlidna skyddade personers gravar är belägna. Totalförsvarets pliktverk och Statens invandrarverk skall lämna vidare uppsamlade värdeföremål och handlingar samt vidarebefordra uppgifter om gravars belägenhet till den nationella upplysningsbyrån.

lämnas till en officiell nationell upplysningsbyrå. Varje kommun *och landsting* som har sådana uppgifter skall, under tid när den nationella upplysningsbyrån är upprättad, lämna dessa uppgifter i fråga om krigsfångar till Totalförsvarets pliktverk och i fråga om andra skyddade personer till Statens invandrarverk. Totalförsvarets pliktverk och Statens invandrarverk skall vidarebefordra uppgifterna till den nationella upplysningsbyrån.

Varje kommun *och landsting* skall också till Totalförsvarets pliktverk respektive Statens invandrarverk lämna uppsamlade värdeföremål och handlingar, som kvarlämnats av skyddade personer eller som efterlämnats av avlidna skyddade personer, om värdeföremålen eller handlingarna är av vikt för de närmast anhöriga. Uppgift skall även lämnas om var avlidna skyddade personers gravar är belägna. Totalförsvarets pliktverk och Statens invandrarverk skall lämna vidare uppsamlade värdeföremål och handlingar samt vidarebefordra uppgifter om gravars belägenhet till den nationella upplysningsbyrån.

14 §²

På begäran av Svenska röda korset skall varje kommun, landsting *och kyrklig kommun*, som i krig eller under neutralitet kan få sådan information som avses i 13 §, i fred lämna Svenska röda korset biträde med att förbereda den nationella upplysningsbyråns verksamhet.

På begäran av Svenska röda korset skall varje kommun *och landsting*, som i krig eller under neutralitet kan få sådan information som avses i 13 §, i fred lämna Svenska röda korset biträde med att förbereda den nationella upplysningsbyråns verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

² Senaste lydelse 1996:1469.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 §, 3 kap. 15 § samt 5 kap. 15 och 19 §§ lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §

För att en totalförsvarspliktigs förutsättningar att fullgöra värnplikt eller civilplikt skall kunna utredas och bedömas är han eller hon skyldig att, på begäran av Totalförsvarets pliktverk, en annan statlig myndighet som regeringen bestämmer, en kommun, ett landsting *eller en kyrklig kommun*, skriftligen eller muntligen eller, om det behövs, vid en personlig inställelse lämna nödvändiga uppgifter om hälsotillstånd, utbildning, arbete och personliga förhållanden i övrigt.

För att en totalförsvarspliktigs förutsättningar att fullgöra värnplikt eller civilplikt skall kunna utredas och bedömas är han eller hon skyldig att, på begäran av Totalförsvarets pliktverk, en annan statlig myndighet som regeringen bestämmer, en kommun *eller* ett landsting, skriftligen eller muntligen eller, om det behövs, vid en personlig inställelse lämna nödvändiga uppgifter om hälsotillstånd, utbildning, arbete och personliga förhållanden i övrigt.

3 kap.

15 §

Beslut om krigsplacering fattas av Totalförsvarets pliktverk efter framställningar från statliga myndigheter, kommuner, landsting, *kyrkliga kommuner*, bolag, föreningar, samfälligheter eller andra enskilda. Om ett beslut om krigsplacering upphävs, gäller 14 §.

Beslut om krigsplacering fattas av Totalförsvarets pliktverk efter framställningar från statliga myndigheter, kommuner, landsting, bolag, föreningar, samfälligheter, *registrerade trossamfund, organisatoriska delar av sådana samfund* eller andra enskilda. Om ett beslut om krigsplacering upphävs, gäller 14 §.

5 kap.

15 §

Ärenden om avbrott skall prövas av Totalförsvarets pliktverk eller efter verkets bestämmande av en annan statlig myndighet, en kommun, ett landsting *eller en kyrklig kommun*. Ärenden som avses i 14 § skall dock alltid prövas av Totalförsvarets pliktverk.

Ärenden om avbrott skall prövas av Totalförsvarets pliktverk eller efter verkets bestämmande av en annan statlig myndighet, en kommun *eller* ett landsting. Ärenden som avses i 14 § skall dock alltid prövas av Totalförsvarets pliktverk.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till bolag, föreningar, samfälligheter eller andra enskilda att besluta om ledighet och förmåner för totalförsvarspliktiga som fullgör civilplikt hos dem.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till bolag, föreningar, samfälligheter, *registrerade tros-samfund, organisatoriska delar av sådana samfund* eller andra enskilda att besluta om ledighet och förmåner för totalförsvarspliktiga som fullgör civilplikt hos dem.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Härigenom föreskrivs att 19, 22–24, 50, 51, 58 och 62 §§ lagen (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §

Frågor om disciplinansvar eller åtalsanmälan prövas av den myndighet, den kommun, det landsting *eller den kyrkliga kommun* där den disciplinansvarige tjänstgör eller senast har tjänstgjort eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

I fråga om disciplinansvariga som tjänstgör eller har tjänstgjort hos ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en annan enskild, prövas frågor om disciplinförseelse eller åtalsanmälan av den myndighet som regeringen bestämmer.

Frågor om disciplinansvar eller åtalsanmälan prövas av den myndighet, den kommun *eller* det landsting där den disciplinansvarige tjänstgör eller senast har tjänstgjort eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

I fråga om disciplinansvariga som tjänstgör eller har tjänstgjort hos ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse, *ett registrerat trossamfund eller någon av dess organisatoriska delar* eller *hos* en annan enskild, prövas frågor om disciplinförseelse eller åtalsanmälan av den myndighet som regeringen bestämmer.

22 §

Ärenden som skall prövas av andra myndigheter än Försvarsmakten, av kommuner, av landsting *eller av kyrkliga kommuner* där den disciplinansvarige tjänstgör eller har tjänstgjort prövas av chefen för den organisatoriska enhet där den disciplinansvarige tjänstgör eller har tjänstgjort eller av någon annan högre chef.

Ärenden som skall prövas av andra myndigheter än Försvarsmakten, av kommuner *eller* av landsting där den disciplinansvarige tjänstgör eller har tjänstgjort prövas av chefen för den organisatoriska enhet där den disciplinansvarige tjänstgör eller har tjänstgjort eller av någon annan högre chef.

23 §

För att biträda de myndigheter, kommuner, landsting *eller kyrkliga kommuner* som har att handlägga disciplinärenden skall det finnas auditörer.

För att biträda de myndigheter, kommuner *eller* landsting som har att handlägga disciplinärenden skall det finnas auditörer.

Auditörerna skall vara jurister. De förordnas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

24 §

Innan en disciplinpåföljd beslutas eller en åtalsanmälan görs i fråga om en disciplinansvarig, skall yttrande inhämtas från auditören. Ett sådant yttrande behövs dock inte när ärendet prövas enligt 21 § eller, under de förutsättningar som anges i 21 §, av någon annan myndighet än Försvarsmakten, en kommun, ett landsting *eller en kyrklig kommun*.

Auditören är medansvarig för de beslut som myndigheten, kommunen, landstinget *eller den kyrkliga kommunen* fattar på hans eller hennes tillstyrkan.

Innan en disciplinpåföljd beslutas eller en åtalsanmälan görs i fråga om en disciplinansvarig, skall yttrande inhämtas från auditören. Ett sådant yttrande behövs dock inte när ärendet prövas enligt 21 § eller, under de förutsättningar som anges i 21 §, av någon annan myndighet än Försvarsmakten, en kommun *eller* ett landsting.

Auditören är medansvarig för de beslut som myndigheten, kommunen *eller* landstinget fattar på hans eller hennes tillstyrkan.

50 §

Ett beslut av en sådan chef vid Försvarsmakten som avses i 20 §, av en annan myndighet än Försvarsmakten, eller av en kommun, ett landsting *eller en kyrklig kommun* att ålägga någon disciplinpåföljd får av den disciplinansvarige överklagas hos den tingsrätt inom vars domkrets det verksamhetsställe där den disciplinansvarige tjänstgör är lokaliserat. Om verksamhetsstället inte är lokaliserat i Sverige eller om det finns särskilda skäl, får beslutet överklagas hos den tingsrätt som regeringen bestämmer.

Ett beslut av en sådan chef vid Försvarsmakten som avses i 20 §, av en annan myndighet än Försvarsmakten, eller av en kommun *eller* ett landsting att ålägga någon disciplinpåföljd får av den disciplinansvarige överklagas hos den tingsrätt inom vars domkrets det verksamhetsställe där den disciplinansvarige tjänstgör är lokaliserat. Om verksamhetsstället inte är lokaliserat i Sverige eller om det finns särskilda skäl, får beslutet överklagas hos den tingsrätt som regeringen bestämmer.

51 §

Beslutet överklagas genom att överklagandet skickas till den myndighet, den kommun, det landsting *eller den kyrkliga kommunen* som har meddelat beslutet. I överklagandet skall klaganden ange det beslut som överklagas och den ändring i beslutet som begärs.

Överklagandet skall ha kommit in till den myndighet, som har meddelat beslutet, inom tio dagar från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Beslutet överklagas genom att överklagandet skickas till den myndighet, den kommun *eller* det landsting som har meddelat beslutet. I överklagandet skall klaganden ange det beslut som överklagas och den ändring i beslutet som begärs.

Tingsrätten skall, sedan handlingarna i ärendet överlämnats dit, pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid. Ett överklagande som kommit in för sent skall avvisas.

58 §

Om materiel som har utlämnats för personligt bruk till en disciplinansvarig går förlorad eller skadas, får en myndighet, en kommun, ett landsting *eller en kyrklig kommun* besluta om ersättningskyldighet enligt skadeståndslagen (1972:207) för honom eller henne. Om någon åtgärd har vidtagits för att åtal skall väckas mot den disciplinansvarige, får ersättningsärende inte inledas eller fortsättas i fråga om det förfarande som avses med åtgärden.

Om materiel som har utlämnats för personligt bruk till en disciplinansvarig går förlorad eller skadas, får en myndighet, en kommun *eller* ett landsting besluta om ersättningskyldighet enligt skadeståndslagen (1972:207) för honom eller henne. Om någon åtgärd har vidtagits för att åtal skall väckas mot den disciplinansvarige, får ersättningsärende inte inledas eller fortsättas i fråga om det förfarande som avses med åtgärden.

62 §¹

Ett beslut om ersättningskyldighet som fattas av en sådan chef i Försvarmakten som avses i 20 §, av en annan myndighet än Försvarmakten, eller av en kommun, ett landsting *eller en kyrklig kommun* får överklagas av den disciplinansvarige till tingsrätten. Bestämmelserna i 50–53 och 55 §§ gäller vid sådant överklagande.

Ett beslut om ersättningskyldighet som fattas av en sådan chef i Försvarmakten som avses i 20 §, av en annan myndighet än Försvarmakten, eller av en kommun *eller* ett landsting får överklagas av den disciplinansvarige till tingsrätten. Bestämmelserna i 50–53 och 55 §§ gäller vid sådant överklagande.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

2. I fråga om en disciplinansvarigs tjänstgöring hos en kyrklig kommun skall äldre bestämmelser fortsätta att gälla. Vad som sägs om kyrklig kommun skall dock i stället gälla den myndighet som avses i 19 § andra stycket. De ärenden om disciplinansvar, om åtalsanmälan och om ersättningskyldighet för materiel som har utlämnats för personligt bruk, vilka vid utgången av år 1999 handläggs hos en kyrklig kommun, skall överlämnas till den myndigheten för fortsatt handläggning.

¹ Senaste lydelse 1996:269.

Härigenom föreskrivs i fråga om säkerhetsskyddslagen (1996:627)
dels att 3 § skall upphöra att gälla,
dels att 1, 4, 8 och 31 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag gäller vid verksamhet hos

1. staten, kommunerna, lands-
tingen *och de kyrkliga kom-*
munerna,

2. aktiebolag, handelsbolag, fö-
reningar och stiftelser över vilka
staten, kommuner, landsting *eller*
kyrkliga kommuner utövar ett
rättsligt bestämmande inflytande,
och

3. enskilda, om verksamheten är av betydelse för rikets säkerhet eller
särskilt behöver skyddas mot terrorism.

1. staten, kommunerna *och*
landstingen,

2. aktiebolag, handelsbolag, fö-
reningar och stiftelser över vilka
staten, kommuner *eller* landsting
utövar ett rättsligt bestämmande
inflytande, och

4 §

Staten, kommuner, landsting
och kyrkliga kommuner skall an-
ses utöva ett rättsligt bestäm-
mande inflytande enligt 1 § 2, om
de ensamma eller tillsammans

1. äger aktier i ett aktiebolag eller andelar i en ekonomisk förening
med fler än hälften av samtliga röster i bolaget eller föreningen eller på
något annat sätt förfogar över så många röster i bolaget eller föreningen,

2. har rätt att utse eller avsätta fler än hälften av ledamöterna i
styrelsen för ett aktiebolag, en förening eller en stiftelse, eller

3. utgör samtliga obegränsat ansvariga bolagsmän i ett handelsbolag.

Vid tillämpningen av 1–3 skall
inflytande anses vara utövat av
staten, om inflytandet utövas av en
juridisk person över vilken staten
bestämmer på det sätt som anges i
punkterna. Det som här sägs om
staten gäller också kommuner,
landsting *och kyrkliga kom-*
muner.

Staten, kommuner *och* landsting
skall anses utöva ett rättsligt be-
stämmande inflytande enligt 1 § 2,
om de ensamma eller tillsammans

Vid tillämpningen av 1–3 skall
inflytande anses vara utövat av
staten, om inflytandet utövas av en
juridisk person över vilken staten
bestämmer på det sätt som anges i
punkterna. Det som här sägs om
staten gäller också kommuner *och*
landsting.

8 §

När staten avser att begära in
anbud eller träffa avtal om upp-
handling där det förekommer upp-

När staten avser att begära in
anbud eller träffa avtal om upp-
handling där det förekommer upp-

gifter som med hänsyn till rikets säkerhet omfattas av sekretess, skall staten träffa ett skriftligt avtal (*säkerhetsskyddsavtal*) med anbudsgivaren eller leverantören om det säkerhetsskydd som behövs i det särskilda fallet. Detsamma gäller för kommuner, landsting och kyrkliga kommuner.

gifter som med hänsyn till rikets säkerhet omfattas av sekretess, skall staten träffa ett skriftligt avtal (*säkerhetsskyddsavtal*) med anbudsgivaren eller leverantören om det säkerhetsskydd som behövs i det särskilda fallet. Detsamma gäller för kommuner och landsting.

Om säkerhetsskyddslagen gäller för anbudsgivaren eller leverantören på grund av 1 § 2 eller 3, kan anbudsgivarens eller leverantörens skyldigheter enligt lagen inte göras mindre långtgående genom villkoren i säkerhetsskyddsavtalet.

31 §

Den som regeringen bestämmer skall kontrollera säkerhetsskyddet hos myndigheter och andra som lagen gäller för samt hos anbudsgivare och leverantörer som har träffat ett säkerhetsskyddsavtal.

Därutöver skall staten, kommuner, landsting och kyrkliga kommuner se till att det finns ett tillfredsställande säkerhetsskydd hos aktiebolag, handelsbolag, föreningar och stiftelser över vilka de utövar ett rättsligt bestämmande inflytande samt hos anbudsgivare och leverantörer med vilka de har träffat ett säkerhetsskyddsavtal.

Därutöver skall staten, kommuner och landsting se till att det finns ett tillfredsställande säkerhetsskydd hos aktiebolag, handelsbolag, föreningar och stiftelser över vilka de utövar ett rättsligt bestämmande inflytande samt hos anbudsgivare och leverantörer med vilka de har träffat ett säkerhetsskyddsavtal.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Häri genom föreskrivs att 2, 5 och 7 §§ lagen (1997:158) om röstlängdsregister skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Röstlängdsregister får användas för framställning av

1. röstlängder och röstkort enligt vallagen (1997:157), *lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval, m.m.* och folkomröstningslagen (1979:369),

2. röstlängder och röstkort vid folkomröstning i en kommun eller i ett landsting,

3. duplettröstkort, tillsyn, planering och uppföljning av val eller omröstning, och

4. statistik.

1. röstlängder och röstkort enligt vallagen (1997:157) och folkomröstningslagen (1979:369),

5 §

För den som avses i 4 § får registret innehålla uppgifter om

1. namn, personnummer, adress och den församling som personen är folkbokförd i enligt folkbokföringslagen (1991:481),

2. medborgarskap, *och*

3. *tillhörighet i svenska kyrkan eller medlemskap i en icke-territoriell församling.*

För den som inte är folkbokförd i landet får i registret också anges när de utvandrade.

1. namn, personnummer, adress och den församling som personen är folkbokförd i enligt folkbokföringslagen (1991:481), *och*

2. medborgarskap.

7 §

I ett röstlängdsregister får som sökbegrepp bara användas uppgift om

1. namn eller personnummer,

2. *tillhörighet i svenska kyrkan,*

3. *medlemskap i en icke-territoriell församling,*

4. medborgarskap i Sverige, Danmark, Finland, Island eller Norge,

5. medborgarskap i ett land inom eller utom Europeiska unionen (unionsmedborgarskap eller icke unionsmedborgarskap), eller

6. valdistrikt.

1. namn eller personnummer,

2. medborgarskap i Sverige, Danmark, Finland, Island eller Norge,

3. medborgarskap i ett land inom eller utom Europeiska unionen (unionsmedborgarskap eller icke unionsmedborgarskap), eller

4. valdistrikt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 4 § skattebetalningslagen (1997:483) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

4 §

Skatteavdrag skall inte göras från ersättning som betalas ut till

1. staten, landsting, kommuner, kommunalförbund *eller kyrkliga kommuner,*

2. fysiska personer som inte är bosatta i Sverige,

3. utländska juridiska personer, eller

4. mottagare som visar upp ett sådant beslut om befrielse från skatteavdrag som avses i 10 eller 11 §.

Första stycket 2 och 3 gäller inte, om ersättningen betalas ut för näringsverksamhet som mottagaren bedriver från ett fast driftställe här i landet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Härigenom föreskrivs att 4, 7 och 8 §§ lagen (1995:743) om aviseringsregister i stället för deras lydelse enligt lagen (1997:998) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Aviseringsregistret får innehålla uppgifter om personer som är eller har varit folkbokförda i landet och om personer som har tilldelats ett samordningsnummer enligt 18 a § folkbokföringslagen (1991:481).

För en person som är eller har varit folkbokförd får de uppgifter anges som registrerats enligt lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister och som avser

1. personnummer och samordningsnummer,
 2. namn,
 3. adress,
 4. folkbokföringsfastighet, lägenhetsbeteckning, folkbokföringsort och folkbokföring under särskild rubrik,
 5. födelsehemort och födelseort,
 6. medborgarskap,
 7. civilstånd,
 8. make, föräldrar, barn och vårdnadshavare,
 9. datum för inflyttning från utlandet,
 10. avregistrering med uppgift om dödsfall, utflyttning till utlandet eller annan anledning,
 11. medlemskap i icke-territoriell församling,
 12. anmälan enligt 7 kap. 1 och 10 §§ vallagen (1997:157).
11. anmälan enligt 7 kap. 1 och 10 §§ vallagen (1997:157).
- För en person som har tilldelats ett samordningsnummer får anges de uppgifter som har registrerats enligt 7 § tredje och fjärde styckena lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister.

7 §

I fråga om den som är eller har varit folkbokförd får i aviseringsregistret som sökbegrepp användas uppgift

1. som avses i 4 § andra stycket 1–4, 8 och 10–12,
2. om medborgarskap i Sverige, Danmark, Norge, Finland eller Island, eller
3. om medborgarskap i land inom eller utom Europeiska unionen (unionsmedborgarskap eller icke unionsmedborgarskap).

I fråga om den som tilldelats ett samordningsnummer får i aviseringsregistret som sökbegrepp användas uppgift om samordningsnummer, födelse- och namn.

Som sökbegrepp får, enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, också användas uppgift som avses i 5 §.

8 §

Uppgift i aviseringsregistret som avses i 4 § andra stycket 1–8, 11 och 12 samt i 4 § tredje stycket skall gallras när en ny, motsvarande uppgift registreras eller när uppgiften inte längre är aktuell. Uppgift som avses i 4 § 4 och som ersatts av en ny motsvarande uppgift får dock bevaras i två år efter utgången av det år ändringen registrerades. Vidare får uppgift om rättat personnummer bevaras under den tid som behövs för att tillgodose ändamålet med registret.

Uppgift om datum för inflyttning från utlandet skall gallras fyra år efter utgången av det år då uppgiften registrerades.

Om en person har avregistrerats från folkbokföringen, skall uppgift som avses i 4 § andra stycket 4–9 och 11 gallras vid avregistreringen och övriga uppgifter tio år efter utgången av det år personen avregistrerades.

Regeringen får föreskriva undantag från bestämmelsen om gallring i tredje stycket.

Uppgift i aviseringsregistret som avses i 4 § andra stycket 1–8 och 11 samt i 4 § tredje stycket skall gallras när en ny, motsvarande uppgift registreras eller när uppgiften inte längre är aktuell. Uppgift som avses i 4 § 4 och som ersatts av en ny motsvarande uppgift får dock bevaras i två år efter utgången av det år ändringen registrerades. Vidare får uppgift om rättat personnummer bevaras under den tid som behövs för att tillgodose ändamålet med registret.

Om en person har avregistrerats från folkbokföringen, skall uppgift som avses i 4 § andra stycket 4–9 gallras vid avregistreringen och övriga uppgifter tio år efter utgången av det år personen avregistrerades.

2.27 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:938) om
behandling av personuppgifter om totalförsvarspliktiga

Prop. 1998/99:124

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1998:938) om behandling av personuppgifter om totalförsvarspliktiga skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Känsliga personuppgifter får behandlas om det är nödvändigt för de ändamål som anges i 1 § första stycket.

Första stycket gäller även kommuner, landsting, *kyrkliga kommuner* och statliga myndigheter om uppgifterna behövs för utredning om den totalförsvarspliktiges personliga förhållanden enligt 2 kap. 1 § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.

Första stycket gäller även kommuner, landsting och statliga myndigheter om uppgifterna behövs för utredning om den totalförsvarspliktiges personliga förhållanden enligt 2 kap. 1 § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Bestämmelsen i 6 § andra stycket skall inte börja tillämpas förrän den 1 oktober 2001.

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (1998:1593) om trossamfund skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Svenska kyrkan har rätt till hjälp av staten med *beräkning*, debitering och redovisning av avgifter från dem som tillhör Svenska kyrkan samt med att ta in avgifterna. Även andra registrerade trossamfund kan beviljas sådan hjälp.

Bestämmelser om förfarandet vid sådan hjälp meddelas i särskild lag.

Föreslagen lydelse

16 §

Svenska kyrkan har rätt till hjälp av staten med *bestämmande*, debitering och redovisning av avgifter från dem som tillhör Svenska kyrkan samt med att ta in avgifterna. Även andra registrerade trossamfund kan beviljas sådan hjälp. Bestämmelser om förfarandet meddelas i särskild lag.

Regeringen beslutar, om ett annat registrerat trossamfund än Svenska kyrkan skall få sådan hjälp. Regeringen får besluta att ett trossamfund som har beviljats hjälp inte längre skall få det.

Hjälpen får lämnas endast till ett trossamfund som

- 1. bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på, och*
- 2. är stabilt och har egen livskraft.*

2.29 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:000) om avgift till registrerat trossamfund

Prop. 1998/99:124

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1999:000) om avgift till registrerat trossamfund

dels att 2 § skall upphöra att gälla,

dels att nuvarande 3–10 §§ skall betecknas 2–9 §§,

dels att 1 § samt de nya 4–6 och 8 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Bestämmelser om statlig hjälp med *beräkning*, debitering och redovisning av avgifter till Svenska kyrkan samt med att ta in avgifterna finns i 16 § lagen (1998:1593) om trossamfund. Bestämmelser om kyrkoavgift finns i 7 och 8 §§ lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan.

Bestämmelser om statlig hjälp med *bestämmande*, debitering och redovisning av avgifter till Svenska kyrkan samt med att ta in avgifterna finns i 16 § lagen (1998:1593) om trossamfund. Bestämmelser om kyrkoavgift finns i 7 och 8 §§ lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan.

4 §

Vid *beräkning*, debitering, redovisning och betalning av avgifter gäller skattebetalningslagen (1997:483).

Vid *bestämmande*, debitering, redovisning och betalning av avgifter gäller skattebetalningslagen (1997:483).

5 §

Trossamfundet skall senast den 3 december varje år på medium för automatisk databehandling till Riksskatteverket lämna de uppgifter som behövs för att *beräkna*, debitera, redovisa och ta in avgifterna.

Trossamfundet skall senast den 3 december varje år på medium för automatisk databehandling till Riksskatteverket lämna de uppgifter som behövs för att *bestämma*, debitera, redovisa och ta in avgifterna.

Uppgifterna skall gälla för visst inkomstår och får endast avse personer som den 1 november året före det inkomstår för vilket avgiften skall tas in

1. är skyldiga att betala kyrkoavgift enligt 7 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan, eller

2. har eller anses ha samtyckt enligt 7 § denna lag till att betala avgift till trossamfundet.

2. har eller anses ha samtyckt enligt 6 § denna lag till att betala avgift till trossamfundet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om hur uppgifterna skall lämnas.

6 §

Andra registrerade trossamfund än Svenska kyrkan skall innan uppgifter enligt 6 § lämnas skaffa skriftligt samtycke från de personer vilkas avgifter skall tas in med statlig hjälp. Samtycket skall avse avgiftsskyldigheten till trossamfundet och att avgifterna tas in med statlig hjälp.

Om trossamfundets stadgar innehåller regler om skyldighet för medlemmarna att betala avgift till trossamfundet i den ordning som gäller för skatter och avgifter enligt skattebetalningslagen (1997:483), anses medlemmarna ha lämnat sådant samtycke som avses i första stycket.

8 §

Om staten till följd av behandlingen av en uppgift som avses i 6 § betalar skadestånd till en person som är registrerad i skatteregistret skall det trossamfund som lämnat uppgiften ersätta staten i motsvarande utsträckning.

Andra registrerade trossamfund än Svenska kyrkan skall innan uppgifter enligt 5 § lämnas skaffa skriftligt samtycke från de personer vilkas avgifter skall tas in med statlig hjälp. Samtycket skall avse avgiftsskyldigheten till trossamfundet och att avgifterna tas in med statlig hjälp.

Om staten till följd av behandlingen av en uppgift som avses i 5 § betalar skadestånd till en person som är registrerad i skatteregistret skall det trossamfund som lämnat uppgiften ersätta staten i motsvarande utsträckning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 4 § och bilagan till sekretesslagen (1980:100) i stället för deras lydelse enligt lagen (1999:000) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

4 §

Erhåller arkivmyndighet för arkivering från någon annan myndighet uppgift som är sekretessbelagd där, gäller sekretessen också hos arkivmyndigheten.

Erhåller ett enskilt organ som avses i 1 kap. 8 § *andra* stycket *tredje* meningen för förvaring en handling som härrör från en myndighet och som innehåller en uppgift som är sekretessbelagd hos myndigheten, gäller sekretessen också hos det enskilda organet.

Erhåller Svenska kyrkan eller någon av dess organisatoriska delar för förvaring en allmän handling enligt lagen (1999:000) om överlämnande av allmänna handlingar till Svenska kyrkan eller någon av dess organisatoriska delar för förvaring, m.m. som innehåller en uppgift som är sekretessbelagd, skall sekretessen fortsätta att gälla.

Får en arkivmyndighet för arkivering från någon annan myndighet *en* uppgift som är sekretessbelagd där, gäller sekretessen också hos arkivmyndigheten.

Får ett enskilt organ som avses i 1 kap. 8 § *tredje* stycket *första* meningen för förvaring en handling som härrör från en myndighet och som innehåller en uppgift som är sekretessbelagd hos myndigheten, gäller sekretessen också hos det enskilda organet.

Bilaga

Nuvarande lydelse

I enlighet med vad som anges i 1 kap. 8 § skall vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos något av de organ som nämns nedan i den mån handlingarna hör till där angiven verksamhet hos organet. Verksamheten anges i förekommande fall med hänvisning till numret i Svensk författningssamling (SFS) på den författning med stöd av vilken verksamheten har uppdragits åt organet.

<i>Organ</i>	<i>Verksamhet</i>
—	—
Besiktningorganen Aktiebolaget Svensk Bilprovning, SMP Svensk Maskinprovning Aktiebolag och SAQ Kontroll Aktiebolag	fordonskontroll (SFS 1994:2043)
Bolag, föreningar, samfälligheter eller andra enskilda där totalförsvarspiktiga fullgör civilplikt	prövning av frågor om ledighet och förmåner för totalförsvarspiktiga som fullgör civilplikt (SFS 1994:1809)
Chalmers tekniska högskola aktiebolag	all verksamhet

Föreslagen lydelse

I enlighet med vad som anges i 1 kap. 8 § skall vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av handlingar hos myndighet i tillämpliga delar gälla också handlingar hos något av de organ som nämns nedan i den mån handlingarna hör till där angiven verksamhet hos organet. Verksamheten anges i förekommande fall med hänvisning till numret i Svensk författningssamling (SFS) på den författning med stöd av vilken verksamheten har uppdragits åt organet.

<i>Organ</i>	<i>Verksamhet</i>
—	—
Besiktningorganen Aktiebolaget Svensk Bilprovning, SMP Svensk Maskinprovning Aktiebolag och SAQ Kontroll Aktiebolag	fordonskontroll (SFS 1994:2043)
Bolag, föreningar, samfälligheter, registrerade trossamfund och organisatoriska delar av sådana samfund eller andra enskilda där totalförsvarspiktiga fullgör civilplikt	prövning av frågor om ledighet och förmåner för totalförsvarspiktiga som fullgör civilplikt (SFS 1994:1809)
Chalmers tekniska högskola aktiebolag	all verksamhet

2.31 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:000) om
ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

Prop. 1998/99:124

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 23 § mervärdesskattelagen (1994:200) i stället för dess lydelse enligt lagen (1999:000) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 1998/99:69 Föreslagen lydelse

3 kap.

23 §

Från skatteplikt undantas omsättning av följande slag av varor och tjänster:

1. sedlar och mynt som är gällande betalningsmedel, dock inte samlarföremål,
2. läkemedel som lämnas ut enligt recept eller säljs till sjukhus eller förs in i landet i anslutning till sådan utlämning eller försäljning,
3. modersmjölk, blod eller organ från människor,
4. flygbensin och flygfotogen,
5. lotterier, inräknat vadhållning och andra former av spel,
6. tjänster som avser grav-
öppning eller gravskötsel när
tjänsten tillhandahålls av huvud-
mannen för *en allmän begravningsplats*, och
6. tjänster som avser grav-
öppning eller gravskötsel *på all-
män begravningsplats* när tjänst-
en tillhandahålls av huvudmannen
för *eller innehavaren av begravningsplatsen*, och
7. guld som levereras till Sveriges riksbank.

Riksdagen fattade hösten 1995 ett principbeslut om ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan fr.o.m. den 1 januari 2000 (prop. 1995/96:80, bet. 1995/96:KU12, rskr. 1995/96:84). Genom principbeslutet godkände riksdagen regeringens förslag till riktlinjer för det fortsatta arbetet med relationsändringen. Dessa riktlinjer omfattade den rättsliga regleringen, ekonomi och uppbörd, begravningsverksamheten, den kyrkliga egendomen samt värden av kulturhistoriska värden.

Principbeslutet medförde ett omfattande utredningsarbete vars resultat redovisades i början av april 1997 i sju betänkanden, SOU 1997:41–47. På grundval av bl.a. de förslag som lämnades i dessa betänkanden har regeringen beslutat följande tre propositioner:

- Staten och trossamfunden – grundlagsfrågor (prop. 1997/98:49),
- Staten och trossamfunden – bestämmelser om Svenska kyrkan och andra trossamfund (prop. 1997/98:116),
- Staten och trossamfunden – begravningsverksamheten, kulturminnena, personalen, avgiftsbetalningen, m.m. (prop. 1998/99:38).

Riksdagen har den 4 juni 1998 (bet. 1997/98:KU20, rskr. 1997/98:284) och slutligt den 18 november 1998 (bet. 1998/99:KU5, rskr. 1998/99:3) beslutat i de frågor som behandlas i de första två propositionerna och den 21 april 1999 (bet. 1998/99:KU18, rskr. 1998/99:176) beslutat i de frågor som behandlas i den tredje propositionen. En redogörelse för innehållet i de av riksdagen beslutade lagarna finns i *bilaga 1*.

I ett av betänkandena, Staten och trossamfunden, Stöd, skatter och finansiering (SOU 1997:45), lämnades förslag om bl.a. utformningen av det framtida stödet till trossamfund. Remissinstanserna var på flera punkter kritiska till utredningens förslag. Därför beslutade regeringen den 12 mars 1998 att tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att se över statens stöd till trossamfund. I arbetsgruppen ingick företrädare för de i Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST) representerade samfunden och Svenska kyrkan. Arbetsgruppens förslag har redovisats i departementspromemorian Statens stöd till andra trossamfund än Svenska kyrkan (Ds 1999:12). En sammanfattning av promemorians förslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns samlade i Kulturdepartementet (dnr Ku1999/934/Ky).

Riksdagsbesluten om ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan innebär att förutsättningarna för trossamfundens medverkan inom totalförsvaret i framtiden förändras. Med anledning av detta beslutade regeringen den 7 maj 1998 att tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att se över den kyrkliga beredskapen efter relationsändringen. I arbetsgruppen ingick företrädare för Överstyrelsen för civil beredskap, de i Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST) representerade samfunden och Svenska kyrkan. Arbetsgruppen har redovisat sina förslag i departementspromemorian Trossamfunden och totalförsvaret (Ds 1999:4). En sammanfattning av förslagen finns i *bilaga 4*. Promemorian

har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. Remissyttrandena finns samlade i Kulturdepartementet (dnr Ku1999/374/Ky).

Inom Kulturdepartementet har en promemoria upprättats med förslag till följdändringar i lagstiftningen med anledning av stat–kyrkareformen. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 6*. Remissyttrandena finns samlade i Kulturdepartementet (dnr Ku97/903/Ky). Utredningen om trossamfundens rättsliga reglering pekade – i betänkandet Staten och trossamfunden, Rättslig reglering (SOU 1997:41) – på ett antal lagar som behöver ändras i samband med relationsändringen. Några författningsförslag lämnades dock inte. Betänkandet har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 7*. Remissyttrandena och en remissammanställning finns tillgängliga i Kulturdepartementet (dnr Ku97/903/Ky).

Vissa av de ändringar som föreslås faller inom det område där Lagrådets yttrande normalt skall inhämtas. Ändringarna är emellertid av så enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Statens stöd till andra trossamfund än Svenska kyrkan

De förslag som behandlas i detta avsnitt bygger på promemorian Statens stöd till andra trossamfund än Svenska kyrkan (Ds 1999:12) som lagts fram av Arbetsgruppen för översyn av statens stöd till trossamfund.

4.1 Remissinstanserna positiva till arbetsgruppens förslag

Förslagen från Utredningen om kyrkans personal och om samfundsstöd i betänkandet SOU 1997:45 innebar bl.a. att samhällsnyttan betonades som ett kriterium för bidrag och att en förskjutning skulle ske från generell stöd till mål- och resultatstyrda bidrag. Vidare föreslog utredningen att hela organisationsbidraget skulle gå förlorat för de samfund som får statens hjälp med avgiftsuppbörd. Under remissbehandlingen framförde trossamfunden omfattande kritik mot framför allt dessa förslag. Av denna anledning tillsattes en arbetsgrupp inom Regeringskansliet med uppgift att göra en översyn av statens stöd till trossamfund mot bakgrund av de synpunkter som samfunden hade haft på utredningsförslaget.

Remissyttrandena från trossamfunden har genomgående varit positiva till arbetsgruppens förslag som i hög grad stämmer överens med samfundens egna synpunkter. Trossamfunden har också framhållit att förslagen från arbetsgruppen ökar likställigheten mellan Svenska kyrkan och de andra samfunden.

Upprinnelsen till det nuvarande statliga stödet till trossamfunden var flera motioner till 1971 års riksdag om bidrag till de fria kristna samfunden. Riksdagen beslutade med anledning av motionerna om ett bidrag till församlingar inom andra kristna trossamfund än Svenska kyrkan. Vid behandlingen i riksdagen uttalade kulturutskottet att syftet med bidraget borde vara att "öka förutsättningarna för ekonomiskt svaga församlingar att hålla lokaler samt erbjuda religiös service i form av gudstjänst, själavård och liknande." (bet. KrU 1971:15).

Efterhand har kretsen av trossamfund som kan erhålla bidrag ur anslaget utökats med bl.a. Romersk-katolska kyrkan, de judiska församlingarna, vissa protestantiska och ortodoxa kyrkor samt islamiska församlingar.

Statsbidraget fördelas av en statlig myndighet, Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST), enligt förordningen (1989:271) om statsbidrag till andra trossamfund än Svenska kyrkan. Statsbidrag kan lämnas för religiös verksamhet och till lokaler för religiös verksamhet samt till teologiska seminarier m.m. Bidrag kan endast lämnas till de samfund som finns angivna i förordningen eller genom associering samverkar med något av dessa samfund. Det är regeringen som beslutar vilka trossamfund som skall kunna komma i fråga för statligt statsbidrag.

I SST är de samfund och samverkande organ representerade som enligt förordningen kan beviljas bidrag. De samverkande organen är dels Islamiska samarbetsrådet (IS), dels Ortodoxa och österländska kyrkors ekumeniska råd (OÖKER).

Statsbidraget till trossamfunden bestämdes till 2 miljoner kronor per år när det infördes år 1971. Innevarande år uppgår anslaget till 55,7 miljoner kronor. Av detta belopp fördelar SST 52,8 miljoner kronor och 2,9 miljoner kronor står till regeringens disposition. Av det bidrag som fördelas via SST har bortemot 80 procent karaktär av organisationsbidrag medan återstoden utgörs av verksamhets- eller projektbidrag. Det är förenat med vissa svårigheter att erhålla jämförbara uppgifter om hur stor andel bidragen utgör av de olika bidragsmottagande samfundens totala ekonomi. Beräkningar som har gjorts tyder dock på att det är stor skillnad mellan samfunden i detta hänseende. Trossamfund som huvudsakligen betjänar till riket invandrade trosbekännare förefaller vara mera bidragsberoende och i regel ha sämre förutsättningar att själva finansiera sin ekonomi än de sedan gammalt här i landet etablerade frikyrkorna.

Vid sidan om anslaget för stöd till trossamfund har samfunden även under ett antal år av sysselsättnings skull fått bidrag för att bygga eller rusta upp lokaler. Under åren 1983–1985 anvisades sammanlagt 29 miljoner kronor och under åren 1992–1995 sammanlagt 80 miljoner kronor till sådana lokalbidrag. Bidragen har fördelats av SST.

Förutom det allmänna statsbidraget till trossamfunden lämnas även bidrag till andlig vård inom vissa samhällsinstitutioner. En del av detta stöd finansieras genom dessa institutioners anslag.

Regeringens bedömning: Det finns flera motiv för att staten skall stödja trossamfund.

Trossamfund är generellt sett samhällsnyttiga organisationer som medverkar i den ständigt pågående normbildningsprocessen och denna process är nödvändig för att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som vårt samhälle vilar på.

När Svenska kyrkan enligt 16 § lagen (1998:1593) om trossamfund får kostnadsfri avgiftshjälp bör staten av likställighetsskäl stödja de andra trossamfunden.

Enligt regeringsformen är det en uppgift för det allmänna att främja bl.a. religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget samfundsliv.

Arbetsgruppens bedömning stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrar sig i denna fråga instämmer i arbetsgruppens bedömningar. *Statskontoret* påpekar att det offentliga åtagandet i fråga om religiös verksamhet kan sägas upphöra genom ikraftträdandet av stat-kyrkareformen. Som arbetsgruppen har visat finns det, enligt *Statskontoret*, likväl skäl att även i framtiden på vissa villkor stödja trossamfunden. *Statskontoret* anser de av arbetsgruppen anförda skälen för stöd vägande.

Skälen för regeringens bedömning: En utgångspunkt för regeringens uppdrag till arbetsgruppen har varit att staten i princip bör stödja trossamfundens verksamhet. Som arbetsgruppen har funnit kan det anföras flera motiv för ett sådant stöd. Arbetsgruppens ställningstagande har fått ett starkt gensvar från samfundens sida.

Det främsta stödmotivet är att trossamfund liksom många andra typer av frivilligorganisationer generellt sett är samhällsnyttiga och av det skälet värda att stödjas.

Trossamfunden medverkar, tillsammans med andra goda krafter, i den ständigt pågående normbildningsprocess som är nödvändig för att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som vårt samhälle vilar på. Aktuell samhällsforskning pekar också klart på att ett aktivt förenings- och samfundsliv på många sätt stärker det demokratiska systemet. Att olika ideologier och trosriktningar, som verkar för att vårt demokratiska statsskick upprätthålls, stärks och utvecklas, också får goda möjligheter att göra sig gällande är därför av stor betydelse för vitaliteten i den svenska demokratin.

I samhällets uppgifter ingår omsorgen om invånarnas behov i skilda hänseenden. Verksamheten inom trossamfunden bidrar till att fylla framför allt de religiösa behoven och till att ge den enskilde en grundläggande identitet samt social och kulturell gemenskap. Vid olyckor och kristillstånd kommer behovet av samfundens verksamhet till särskilt tydligt uttryck. Aktiva och vitala trossamfund minskar också utrymmet för allehanda extrema rörelser inom trosområdet.

Ett andra betydelsefullt motiv är att staten av likställighetsskäl bör stödja andra trossamfund när Svenska kyrkan får statligt stöd i form av kostnadsfri avgiftshjälp, se 16 § lagen (1998:1593) om trossamfund.

Ett tredje motiv är att det anges i regeringsformen att etniska, språkliga och religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv bör främjas (1 kap. 2 § fjärde stycket). Alla trossamfund i Sverige vid sidan av Svenska kyrkan får betraktas som religiösa minoriteter eftersom inte något av dessa samfund betjänar mer än två procent av Sveriges befolkning och de tillsammans inte betjänar mycket mer än tio procent av befolkningen. Särskilt viktigt torde detta motiv vara för stödet till samfund som huvudsakligen betjänar till riket invandrade trosbekännare när det gäller dessas integrering i det svenska samhället.

Regeringen anser att statens positiva inställning till trossamfundens verksamhet bör komma till uttryck genom att staten ger samfunden goda förutsättningar att bedriva sin verksamhet. Ett sådant synsätt ligger i linje med regeringsformens bestämmelser om religionsfrihet och motsvarande bestämmelser i Europakonventionen.

Det bör tilläggas att det primärt inte är en statlig uppgift att svara för trossamfundens etablering eller spridning. Detta bör i stället vara en uppgift för samfunden själva. Hur väl dessa lyckas med uppgiften hänger samman med den egna livskraften. Liksom för närvarande kan det dock i vissa fall av integrationsskäl vara befogat med stöd för ett trossamfunds etablering här i landet. Det synsätt som här givits uttryck för ligger i linje med motiven för de ändrade relationerna mellan staten och Svenska kyrkan.

4.4 Det framtida stödet till trossamfunden

4.4.1 Övergripande mål för stödet

Regeringens förslag: Målet för stödet skall vara att bidra till att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg.

Regeringens bedömning: Arbetsgruppens förslag att det i lag skall anges att även andra verksamheter och projekt som trossamfunden bedriver och som svarar mot angelägna samhällsbehov får ges stöd, bör inte genomföras.

Arbetsgruppens förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens. Arbetsgruppen föreslår också att det i lag skall anges att även andra verksamheter och projekt som trossamfunden bedriver och som svarar mot angelägna samhällsbehov får ges stöd.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslagen. (Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST)/Sveriges Frikyrkosamråd (FSR) anser att målet är en meningsfull utgångspunkt för statlig bidragsgivning och är formulerat

utifrån trossamfundens självuppfattning och centrala uppgifter. *Islamiska Kulturcenterunionen i Sverige (IKUS)* framhåller att målet för stödet bör vara att särskilt förbättra för trossamfund med svag ekonomi.

Skälen för regeringens förslag: Vid tillkomsten av stödet till trossamfund år 1971 uttalade Kulturutskottet, som tidigare nämnts, att stödet skulle ha en självständig karaktär och att dess syfte borde vara att "öka förutsättningarna för ekonomiskt svaga församlingar att hålla lokaler samt erbjuda religiös service i form av gudstjänst, själavård och liknande" (bet. KrU 1971:15 s. 2).

I det angivna syftet ligger att stödet skall möjliggöra för trossamfunden att kunna planera och bedriva sin verksamhet på ett aktivt och långsiktigt sätt. Det på detta sätt formulerade syftet med stödet är fortfarande aktuellt. Den övergripande målsättningen med statens stöd till trossamfunden bör därför också i fortsättningen vara att förbättra samfundens förutsättningar att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet.

Den religiösa verksamhetens huvuduppgift är i de flesta trossamfund att anordna gudstjänster av olika slag. Till den religiösa verksamheten hör också själavård och undervisning. En viktig del i trossamfundens religiösa verksamhet är vidare omsorgen om människors behov i bl.a. socialt hänseende.

Enligt regeringens mening bör målet med statens stöd till trossamfunden vara att bidra till att skapa förutsättningar för samfunden att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg.

I denna målformulering ryms att stödet bör kunna användas för att underlätta för många av de mindre frikyrkoförsamlingar som finns i stort sett i hela landet att fortsätta att bedriva sin verksamhet. Stödet bör dock inte bli så stort att det hindrar den strukturomvandling av församlingar som pågår och som ofta är demografiskt betingad. Detta torde inte heller vara önskvärt. Rätt använt kan stödet minska de negativa verkningarna av en sådan strukturomvandling. I målet ryms också trossamfundens allmänna behov av stöd vid nyetablering på inflyttningsorter samt invandrarsamfundens särskilda strävan att bedriva verksamhet på orter med många till riket invandrade trosbekännare. Däremot bör inte i målet rymmas en generell ambition att jämna ut de ekonomiska förutsättningarna mellan trossamfunden genom att särskilt stödja samfund med svag ekonomi.

Arbetsgruppen har föreslagit att det av målformuleringen skall framgå att även andra verksamheter och projekt som trossamfunden bedriver och som svarar mot angelägna samhällsbehov får ges stöd. Bakgrunden är att samfunden för närvarande beviljas olika verksamhets- och projektbidrag. Den av regeringen föreslagna målformuleringen utgör inte något hinder mot att sådana bidrag även fortsättningsvis beviljas. Arbetsgruppens förslag i denna del bör därför inte genomföras.

Regeringens förslag: En särskild lag stiftas med föreskrifter om stöd till trossamfund. I lagen anges de grundläggande principer enligt vilka bidragsfrågor skall prövas.

Statsbidrag får lämnas endast till ett trossamfund som

1. bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på, och
2. är stabilt och har egen livskraft.

Arbetsgruppens förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslagen. *Kammarkollegiet* anser dock att den föreslagna lagtexten är alltför vagt utformad. Enligt kollegiets uppfattning är det inte heller självklart att de i dag bidragsberättigade trossamfunden skulle godkännas vid en prövning mot dessa villkor. *Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST)/Sveriges Frikyrkosamråd (FSR)* anför bl.a. att arbetsgruppens motivtext visar den värdegrund som trossamfunden och staten delar.

Skälen för regeringens förslag: Målet med statens stöd till trossamfunden bör, som tidigare nämnts, vara att bidra till att skapa förutsättningar för dessa att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet. Stöd kommer att lämnas i form av statsbidrag och som avgiftshjälp till registrerade trossamfund.

Svenska kyrkan kommer enligt 16 § lagen (1998:1593) om trossamfund att få statlig hjälp med att ta in avgifter från dem som tillhör kyrkan. Statens kostnader för hjälpen behandlas i avsnitt 4.5.1.

För att ett trossamfund skall kunna komma i fråga för statligt stöd i form av statsbidrag bör det uppfylla vissa grundläggande förutsättningar. Detta är viktigt av flera skäl men framför allt därför att tyngdpunkten både i det gällande bidragssystemet och i det system som nu föreslås ligger på organisationsbidrag, inte på verksamhets- eller projektbidrag. De krav som ställs upp bör främst vara av formell natur, men det bör också ske en prövning av hur trossamfundet förhåller sig till samhällets grundläggande värderingar. Detta får dock inte innebära att det sker någon närmare prövning och värdering av samfundets lära i förhållande till samhällets gemensamma värdegrund.

I sammanhanget kan erinras om att det i de två inledande paragraferna i den nyligen antagna lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan också har ställts vissa krav på detta trossamfund. Bland annat krävs att Svenska kyrkan skall vara en öppen folkkyrka, som i samverkan mellan en demokratisk organisation och kyrkans ämbete bedriver en rikstäckande verksamhet. Skälen till dessa krav är flera men ett av dem är att Svenska kyrkan även efter relationsändringen år 2000 får ett statligt stöd av betydande omfattning.

Med regeringens förslag kan statens stöd till trossamfund ges i två skilda former: dels som statsbidrag, dels som avgiftshjälp. De reg-

leringar som styr respektive stödform bör vara så likformiga som möjligt. När det gäller avgiftshjälp kommer föreskrifterna främst att finnas i lagen om trossamfund och i lagen (1999:000) om avgift till registrerat trossamfund. Detta talar för att även de föreskrifter som skall gälla för statsbidrag bör finnas i lag. Om de grundläggande principer enligt vilka frågan om statsbidrag skall prövas anges i lag, ökar förutsägbarheten i systemet. Likaså medför det att samfundet blir behandlade på ett likformigt sätt. Det ligger också ett egenvärde i att principerna för det statliga stödet på detta område, där det råder ett särskilt grundlagsskydd, är angivna i lag. En särskild lag med föreskrifter om stöd till trossamfund bör därför stiftas.

Ett trossamfund som skall komma i fråga för statligt stöd i form av statsbidrag bör enligt regeringens uppfattning bedriva en verksamhet som direkt eller indirekt upprätthåller och stärker de grundläggande värdena i det svenska samhället. I detta ligger att samfundet utövar sin verksamhet med respekt för alla människors lika värde samt bidrar till en normbildning i samhället som överensstämmer med demokratins idéer. En förutsättning för statsbidrag bör således vara att trossamfundet bidrar till att upprätthålla och stärka samhällets grundläggande värderingar.

För att anses bidra till att upprätthålla och stärka samhällets grundläggande värderingar bör trossamfundet motverka alla former av rasism och andra typer av diskriminering samt våld och brutalitet. Samfundet bör också verka för att utveckla förutsättningarna för jämställdhet mellan kvinnor och män. Vidare bör samfundet verka för att dess medlemmar och betjänade vägleds av etiska principer som är förenliga med samhällets grundläggande demokratiska värderingar. Detta innebär dock inte något krav på att t.ex. samfundets lära eller åskådning skall utformas i demokratisk ordning. Inte heller krävs det att beslutsprocessen i samfundet vid utseende av exempelvis präster vilar på demokratisk grund. Av väsentlig betydelse är i stället att trossamfundet verkar för att dess medlemmar och betjänade deltar i samhällslivet och att samfundet klart markerar avståndstagande från antidemokratiska strömningar i samhället.

Ytterligare en förutsättning för att kunna få statsbidrag bör vara att trossamfundet kan uppvisa ett visst mått av stabilitet. I detta ligger bl.a. att samfundet under en bestämd lägsta tid kontinuerligt bedrivit verksamhet här i landet. Denna tid bör inte understiga fem år. Vidare bör trossamfundets organisatoriska struktur vara fast och tydlig. Detta innebär i allmänhet att trossamfundet och dess organisatoriska delar utgör juridiska personer. Om samfundet saknar organisation på nationell nivå, bör det ändå finnas någon form av ledningsorgan för samfundet eller åtminstone ett organ som hanterar vissa för samfundet gemensamma funktioner för att det skall kunna komma i fråga för statsbidrag. Trossamfundets stabilitet bör också visa sig i ekonomiskt hänseende. Verksamheten bör i huvudsak finansieras av dem som är medlemmar eller betjänas av samfundet och är bosatta här i landet. Vidare bör trossamfundet disponera – äga eller hyra – lokaler för sin verksamhet.

I en del fall kan statliga bidrag till trossamfund vara motiverade trots att samfundet inte bedrivit en kontinuerlig verksamhet under fem år här i landet. Det kan, liksom för närvarande, gälla när en församling som huvudsakligen betjänar till riket invandrade trosbekännare behöver stöd för att bygga upp central eller lokal verksamhet.

De trossamfund som skall kunna komma i fråga för statsbidrag bör som huvudregel bedriva sin verksamhet i någon av associationsformerna registrerat trossamfund eller ideell förening. Associationsformerna aktiebolag, ekonomisk förening och stiftelse är inte avsedda för den verksamhet som trossamfunden typiskt sett bedriver. När den nya associationsformen registrerat trossamfund införs år 2000 torde det inte vara aktuellt för trossamfunden att bedriva verksamheten i andra former än registrerat trossamfund eller ideell förening. Religiös verksamhet som bedrivs i andra associationsformer bör därför inte kunna komma i fråga för statsbidrag, annat än undantagsvis. I sammanhanget bör det också nämnas att bara registrerade trossamfund kan beviljas statlig hjälp med att ta in avgifter från sina medlemmar, se 16 § lagen om trossamfund.

En förutsättning för att ett trossamfund skall kunna få statsbidrag bör vidare vara att samfundet har egen livskraft. I detta ligger för det första att trossamfundet har nått viss storlek i fråga om antalet medlemmar eller betjänade. Med betjänad avses medlem eller registrerad deltagare i verksamhet som organiseras av ett trossamfund eller en församling. Ett samfund bör som huvudregel betjäna minst 3 000 personer eller ha motsvarande antal medlemmar för att kunna anses ha egen livskraft. I kravet på egen livskraft ligger för det andra att trossamfundet bör bedriva verksamhet på flera platser i landet.

Om samfundet betjänar färre än 3 000 personer bör det ändå anses ha egen livskraft, om det utgör en del av ett internationellt verksamt trossamfund av betydande omfattning. Det kan i sådana fall vara befogat att modifiera den ovan berörda utgångspunkten att verksamheten huvudsakligen skall finansieras av medlemmarna.

Ett trossamfund som inte har 3 000 betjänade men som i övrigt uppfyller förutsättningarna bör liksom för närvarande ändå ha möjlighet att kunna få statsbidrag. Ett villkor för detta bör vara att det tillsammans med andra trossamfund inom samma samfundsfamilj bildar ett organ för samverkan om fördelning av statsbidrag. I organet för samverkan bör också den myndighet som fördelar bidraget ha representation. Någon förändring jämfört med vad som gäller för närvarande är inte aktuell. Genom att t.ex. de ortodoxa kyrkorna i dag är sammanslutna i Ortodoxa och österländska kyrkors ekumeniska råd (OÖKER) kan de ortodoxa kyrkor som betjänar färre än 3 000 personer få statsbidrag.

Något krav på nettotillväxt i trossamfunden för att få statsbidrag bör inte ställas. Vid sammanslagning och delning av samfund bör en ny prövning av det statliga stödet göras med utgångspunkt från det nya läget och de principer som gäller för statsbidraget.

I sammanhanget bör understrykas att det förhållandet att ett trossamfund inte bedöms uppfylla de här uppställda förutsättningarna för statsbidrag inte i sig kan anses innebära en inskränkning i den grundlags-

skyddade religionsfriheten. Denna frihet bör inte ensam motivera någon rätt till statsbidrag utan de föreslagna förutsättningarna måste vara för handen för att statsbidraget skall kunna beviljas.

Kammarkollegiet har anfört att den föreslagna lagtexten är alltför vagt utformad. Enligt regeringens uppfattning finns det emellertid goda skäl att inte ange förutsättningarna för statsbidraget mer konkret än vad arbetsgruppen föreslagit. Samhällets gemensamma värdegrund förändras visserligen ganska långsamt. En del förskjutningar sker dock från tid till annan och lagstiftningen behöver därför i denna del vara relativt generell utformad. Vad nu sagts gäller också i fråga om trossamfundens stabilitet och livskraft. Det bör avgöras i den praktiska tillämpningen om förutsättningarna för bidrag i det enskilda fallet är uppfyllda eller inte. Av lagen bör det således framgå att statsbidrag bara får lämnas till ett trossamfund som bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på. Vidare bör det framgå att trossamfundet skall vara stabilt och ha egen livskraft.

Kammarkollegiet har även anfört att det inte är självklart att de i dag bidragsberättigade trossamfunden skulle godkännas vid en prövning mot den tolkning av lagtexten som arbetsgruppen har gjort. Varken SST/FSR eller något av de samfund som berört frågan har emellertid antytt att den gjorda tolkningen av förutsättningarna för stöd skulle innebära svårigheter av principiellt eller praktiskt slag. Enligt regeringens uppfattning talar övervägande skäl för att samtliga de trossamfund som i dag får statsbidrag bör kunna vara stödberättigade också med den föreslagna ordningen. Det måste dock prövas i varje enskilt fall om ett sökande trossamfund uppfyller förutsättningarna för statsbidrag.

4.4.3 Beslut om statsbidrag

Regeringens förslag: Regeringen bestämmer vilka trossamfund som kan få statsbidrag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fördelning av statsbidrag.

Arbetsgruppens förslag stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslagen.

Skälen för regeringens förslag: I det nuvarande systemet för statsbidrag till andra trossamfund än Svenska kyrkan är det, som tidigare har nämnts, regeringen som beslutar vilka samfund – eller grupper av samverkande församlingar eller trossamfund – som beviljas statsbidrag. Frågor om fördelning av statsbidraget prövas av Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST) som också får meddela tillämpningsföreskrifter.

Från och med år 2000 kommer statens stöd till trossamfunden att bestå av dels statsbidrag, dels statlig hjälp med att ta in avgifter. När det gäller den sistnämnda stödformen är det, enligt 2 § lagen (1999:000)

om avgift till registrerat trossamfund, regeringen som beslutar vilka trossamfund som skall få hjälp med att ta in avgifter. Enligt 16 § andra stycket lagen (1998:1593) om trossamfund meddelas bestämmelser om förfarandet vid sådan hjälp i särskild lag.

Mot denna bakgrund framstår det som naturligt att regeringen också bestämmer vilka trossamfund som skall få statsbidrag. Detta bör anges i lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela närmare föreskrifter om hur statsbidraget skall fördelas. Hur fördelningen av bidragen från staten skall göras i det enskilda fallet bör regeringen – liksom i dag – kunna delegera till ett särskilt fördelningsorgan.

4.4.4 Utformningen av bidragssystemet

Regeringens bedömning: Statsbidraget till trossamfunden bör vara utformat så att samfunden kan bedriva sin verksamhet med kontinuitet och långsiktighet. Större delen av bidraget bör ges i form av organisationsbidrag.

För sådana verksamheter som trossamfunden bedriver och som staten har ett särskilt intresse av att stödja bör bidraget utformas som verksamhetsbidrag. Projektbidrag bör liksom i dag tillfälligt kunna ges för särskilt angelägna etableringar m.m.

Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST) bör även i fortsättningen fördela statsbidraget till trossamfunden.

Arbetsgruppens förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslagen. *Statskontoret* anser dock att det bör finnas en balans och en tydligare boskillnad mellan ett grundläggande organisationsstöd – vilket främst bör ses som ett bidrag till kanslifunktioner – och ett verksamhetsbidrag. Vad beträffar verksamhetsstödet menar *Statskontoret* att villkoren bör vara att det skall bidra till stärka sådana utåtriktade verksamheter som staten har ett särskilt intresse att stödja eller som annars svarar mot angelägna samhällsbehov. Som ett led i resultatstyrningen förutsätts mottagarna enligt *Statskontorets* uppfattning lämna årliga redovisningar av användningen av statsbidraget och effekterna av insatserna i förhållande till de mål som angivits. *Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST)/Sveriges Frikyrkosamråd (FSR)* är positiva till att huvuddelen av stödet även fortsättningsvis skall ges som organisationsbidrag och även till förslagen om verksamhetsbidrag och projektbidrag. *Svenska Missionsförbundet* tillstyrker arbetsgruppens förslag och framhåller att med den föreslagna utformningen av bidragen undviker staten att vidta åtgärder som kan verka styrande på trossamfundens inre angelägenheter.

Skälen för regeringens bedömning: I avsnitt 4.4.1 föreslås att målsättningen för statens stöd till trossamfunden skall vara att bidra till

att skapa förutsättningar för dessa att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet. För att uppnå detta mål är utformningen av bidragssystemet av väsentlig betydelse, särskilt avvägningen mellan organisationsbidrag och andra bidragsformer.

Utredningen om kyrkans personal och om samfundsstöd (SOU 1997:45) föreslog ett mer begränsat organisationsbidrag än dagens, ett s.k. basstöd på 12 kronor per betjäna. Detta skulle motsvara högst en fjärdedel av det nuvarande organisationsbidraget. Utredningen ansåg att registrerade trossamfund skulle få välja mellan organisationsbidrag och uppördshjälp. I övrigt föreslog utredningen ändamålsstyrda bidrag som skulle ha samhällsnyttan som utgångspunkt. Utredningens förslag blev starkt kritiserat av trossamfunden, som bl.a. anförde att statens stöd till trossamfunden i första hand bör utformas som ett organisationsbidrag. Trossamfunden anförde vidare att ändamålsstyrda bidrag enligt utredningens förslag skulle kunna hota basverksamheten i församlingarna och därmed möjligheterna för dessa att bedriva samhällsnyttig verksamhet.

Regeringen anser i likhet med arbetsgruppen att en betydande del av statsbidraget även i fortsättningen skall kunna lämnas till trossamfunden i form av organisationsbidrag. Den huvudsakliga statliga styrningen för denna bidragstyp sker vid valet av trossamfund. Detta ligger väl i linje med de motiv för stödet som regeringen lagt fram i avsnitt 4.3. Om en betydande del av statsbidraget ges i form av organisationsbidrag begränsas statens styrning till valet av samfund.

Av principiella skäl bör det dras en gräns mellan stat och kyrka genom att staten om möjligt undviker att vidta åtgärder som kan verka styrande på trossamfundens inre angelägenheter. Detta är också ett av motiven för de ändrade relationerna mellan staten och Svenska kyrkan. Synsättet om åtskillnad mellan stat och kyrka har vunnit allmän spridning. En betydande del av statsbidraget bör utformas såsom organisationsbidrag, annars riskerar staten att påverka trossamfundens egen prioritering. Denna stödform bör avse den långsiktigt inriktade religiösa verksamheten.

Det finns verksamheter som trossamfund bedriver och som är av sådan art att staten kan vara intresserad av att sätta in särskilda stödåtgärder. Det tydligaste exemplet torde vara den ekumeniska samverkan som förekommer beträffande den andliga vården inom sjukvården. Denna typ av aktiviteter kan staten stödja genom verksamhetsbidrag. Sådana verksamheter där staten svarar för en betydande del av finansieringen finns det skäl för staten att styra. Om staten och trossamfunden är överens om målet för verksamheten, torde inte en statlig styrning behöva vara problematisk för trossamfunden. Remissutfallet tyder på att samfunden delar denna uppfattning.

Av de nuvarande bidragstyperna är bidrag till lokaler och till etablering närmast att betrakta som projektbidrag. Detta gäller också de bidrag som lämnas till enstaka utbildnings- och fortbildningsinsatser för funktionärer inom samfund som huvudsakligen betjänar till riket invandrade trosbekännare. För sådana tillfälliga insatser bör projektbidrag kunna beviljas.

Det kan nämnas att det inom Regeringskansliet har tillsatts en arbetsgrupp om den sociala ekonomin och dess utveckling (In 1998:A). Inom ramen för sitt uppdrag behandlar arbetsgruppen bl.a. frågor rörande bidrag till organisations- och föreningslivet. Gruppens arbete skall redovisas i juni 1999.

Statsbidragets fördelning

Statsbidraget till trossamfunden fördelas i dag av en statlig nämndmyndighet, Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST). I likhet med arbetsgruppen anser regeringen att SST även i fortsättningen bör fördela statsbidraget. Nämnden bör dock göras mindre än i dag.

Regeringen delar vidare arbetsgruppens uppfattning att det till nämnden bör knytas ett råd för dryftande av gemensamma frågor av intresse för kretsen av bidragsberättigade trossamfund. I rådet bör alla dessa samfund vara representerade. Det finns därutöver ett behov av ett särskilt forum med uppgift att vara ett kontaktorgan för diskussion av övergripande gemensamma frågor av intresse både för staten och för samfunden. Inrättandet av ett sådant forum bör därför övervägas.

4.5 Statlig hjälp med avgifter till registrerade trossamfund

4.5.1 Kostnaderna räknas av från statsbidraget

Regeringens förslag: Vid fördelning av statsbidrag skall det beaktas om trossamfundet får statlig hjälp med att bestämma, debitera, redovisa och ta in avgifter.

Arbetsgruppens förslag stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har någon invändning mot förslaget. *Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST)/Sveriges Frikyrkosamråd (FSR)* anser dock att det är otillfredsställande att avgiftshjälpen kan börja tillämpas från och med år 2000 när det gäller Svenska kyrkan men inte förrän år 2001 när det gäller de fria samfunden. *Svenska Missionsförbundet* framhåller att det är viktigt ur likställighetssynpunkt att de föreslagna bidragsformerna för trossamfunden, däribland avgiftshjälpen, kan börja tillämpas den 1 januari år 2000.

Skälen för regeringens förslag: Statens stöd till trossamfund kommer att ges i två skilda former: dels som statsbidrag, dels som hjälp med avgifter till registrerade trossamfund. Vid fördelning av statsbidrag bör det beaktas om samfundet får statlig hjälp med att bestämma, debitera, redovisa och ta in avgifter.

Kostnaderna för avgiftshjälpen bör enligt regeringens bedömning räknas av från trossamfundets organisationsbidrag i förhållande till det antal personer vars avgifter tas in med statlig hjälp. Arbetsgruppen har beräknat att statens kostnad för uppördshjälpen uppgår till 21 kr per person som omfattas av hjälpen. Även de förberedelsekostnader som

uppkommer hos Riksskatteverket (RSV) bör räknas av från organisationsbidraget. Dessa kostnader har av RSV beräknats till 75 000 kronor per samfund, se SOU 1997:46 avsnitt 9.3.1. Regeringen gör i dagsläget inte någon annan bedömning vad gäller kostnadernas storlek än den som arbetsgruppen gjort.

Vad gäller ikraftträdandet av reglerna om avgiftshjälp är detta beroende av frågan när hela stat-kyrkareformen träder i kraft. Vad som skall gälla i nämnda hänseende har riksdagen redan bestämt genom flera beslut och de ställningstagandena ligger givetvis fast. Frågan om när avgiftshjälpen skall börja ges får lösas inom den tidsram som relationsändringen sätter genom närmare kontakter mellan regeringen, berörda myndigheter och intresserade trossamfund.

4.5.2 Förutsättningar för avgiftshjälp

Regeringens förslag: I lagen (1998:1593) om trossamfund införs bestämmelser om vem som beslutar om avgiftshjälp och om förutsättningarna för hjälpen.

Regeringen beslutar om ett annat registrerat trossamfund än Svenska kyrkan skall få avgiftshjälp och om hjälpen skall upphöra. Motsvarande bestämmelser i lagen (1999:000) om avgift till registrerat trossamfund upphävs.

Avgiftshjälp får lämnas endast till ett trossamfund som

1. bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på, och
2. är stabilt och har egen livskraft.

Arbetsgruppens förslag stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har någon invändning mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I 16 § lagen (1998:1593) om trossamfund anges att Svenska kyrkan har rätt till hjälp av staten med beräkning, debitering och redovisning av avgifter från dem som tillhör Svenska kyrkan samt med att ta in avgifterna. Vidare anges att även andra registrerade trossamfund kan beviljas sådan hjälp och att bestämmelser om förfarandet meddelas i särskild lag. Lagen innehåller däremot inga bestämmelser om vem som beslutar om avgiftshjälp eller om de principer enligt vilka frågan om rätt till avgiftshjälp skall prövas.

Av 2 § lagen (1999:000) om avgift till registrerat trossamfund framgår att det är regeringen som beslutar om avgiftshjälp åt andra trossamfund än Svenska kyrkan i varje enskilt fall och om hjälpens upphörande.

Lagen om avgift till registrerat trossamfund innehåller inte några bestämmelser om de grundläggande förutsättningarna för avgiftshjälp. Däremot finns det bestämmelser om vad som skall gälla för de trossamfund som får hjälpen; hur och när de skall lämna uppgifter till RSV, att skattebetalningslagens regler skall gälla vid debitering och

betalning av avgift, hur medlemmar/betjänade kan lämna medgivande till avgiftsbetalning osv. Vad gäller uppgiftslämnandet får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer enligt 6 § meddela närmare föreskrifter om hur uppgifterna skall lämnas.

Enligt regeringens uppfattning bör trossamfunden behandlas så likvärdigt som möjligt. Detta gäller givetvis också i fråga om avgiftshjälp. För Svenska kyrkans del finns den grundläggande bestämmelsen om avgiftshjälp i lagen om trossamfund, vars föreskrifter ändras på samma sätt som riksdagsordningens huvudbestämmelser. Även för övriga trossamfund bör därför de grundläggande bestämmelserna om avgiftshjälp finnas i den lagen. Särskilt gäller detta med hänsyn till det starkare skydd som den särskilda lagstiftningsformen medför. I lagen om trossamfund bör det således införas bestämmelser om vem som beslutar om avgiftshjälp och om förutsättningarna för hjälpen. Detta innebär bl.a. att bestämmelserna i 2 § i lagen om avgift till registrerat trossamfund bör flyttas över till lagen om trossamfund.

Från och med år 2000 kommer statens stöd till trossamfunden att utgöras av statsbidrag och avgiftshjälp. De båda stödformerna bör ses som en enhet. Som tidigare nämnts är det bara registrerade trossamfund som kan beviljas avgiftshjälp. När det gäller förutsättningarna i övrigt för avgiftshjälpen, bör dessa stämma överens med de förutsättningar som föreslås gälla för statligt stöd i form av statsbidrag (se avsnitt 4.4.2). Detta innebär att statlig hjälp med att ta in avgifter bara bör få beviljas ett trossamfund som bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på. Vidare bör det krävas att trossamfundet är stabilt och har egen livskraft.

Innan regeringen beslutar om avgiftshjälp till ett trossamfund bör det stå klart att både principiella och praktiska förutsättningar finns för att medge hjälpen. Att höra SST och RSV om ansökningarna kan ge regeringen kompletterande underlag för beslutet.

Regeringen kan, som nämnts, besluta att ett samfund inte längre skall få statlig hjälp med att ta in avgifter. Anledningen till ett sådant beslut kan vara att samfundet inte längre uppfyller de villkor för hjälpen som gäller enligt lagen eller vad regeringen beslutat. Om trossamfundet fortfarande uppfyller villkoren för organisationsbidrag, bör det dock kunna få ett reducerat bidrag i stället för den indragna avgiftshjälpen. Det skulle kunna vara fallet om samfundet exempelvis inte lämnat nödvändiga uppgifter till RSV eller inte hämtat in erforderliga medgivanden till avgiftsbetalningen men ändå uppfyller de grundläggande villkoren för att få statsbidrag.

5 Trossamfunden och totalförsvaret

De förslag som behandlas i detta avsnitt bygger på promemorian Trossamfunden och totalförsvaret (Ds 1999:4) som lagts fram av Arbetsgruppen för översyn av den kyrkliga beredskapen.

De kyrkliga kommunerna och myndigheterna omfattas i dag av åtskilliga författningar på försvarsområdet. Detta skall ses mot bakgrund av att Svenska kyrkan är en del av det allmänna och att de kyrkliga organens verksamhet till stor del är författningsreglerad.

Lagen (1994:1720) om civilt försvar innehåller bestämmelser om de kyrkliga kommunernas ansvar inom det civila försvaret. I lagen slås det fast att de kyrkliga kommunerna, liksom kommunerna och landstingen, skall vidta de beredskapsförberedelser som behövs för deras respektive verksamhet under höjd beredskap (2 kap. 1 §). Förberedelserna skall ha en enhetlig inriktning och genomföras på ett ändamålsenligt sätt. Ansvaret för detta ligger inom den kyrkliga kommunen på kyrkorådet eller motsvarande organ. Beredskapsförberedelserna skall genomföras i samverkan med berörda statliga myndigheter, kommuner, landsting och kyrkliga kommuner (2 kap. 1 §). Kyrkliga kommuner skall också samverka med övriga trossamfund, såväl kristna som icke kristna trossamfund (jfr prop. 1994/95:7 s. 56).

Det är en uppgift för kommunen att verka för att beredskapsförberedelserna för den civila verksamhet som bedrivs inom kommunen av statliga myndigheter, landstinget och kyrkliga kommuner samt organisationer och företag får en enhetlig inriktning och att samordning sker (2 kap. 2 § lagen om civilt försvar). I detta ligger bl.a. att ta initiativ till de samråd som behövs. Kommunen skall hålla länsstyrelsen underrättad om de beredskapsförberedelser som vidtas och om de övriga förhållanden som har betydelse för det civila försvaret i kommunen, se 2 kap. 5 § lagen om civilt försvar och 2 kap. 4 § förordningen (1995:128) om civilt försvar. Länsstyrelsen skall varje år rapportera till Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB) vilka beredskapsförberedelser som har vidtagits av kommunerna i länet, se 53 § förordningen (1997:1258) med länsstyrelseinstruktion. Härigenom får staten möjlighet att följa upp och utvärdera beredskapen på kommunal nivå.

Inom varje stift skall stiftsstyrelsen verka för att de kyrkliga kommunernas beredskapsförberedelser genomförs på ett ändamålsenligt sätt och med en enhetlig inriktning (2 kap. 3 § lagen om civilt försvar). Härvid skall stiftsstyrelsen samråda med domkapitlet.

Varje kyrklig kommun skall medverka i sådan utbildning som utgör ett led i beredskapsförberedelserna och som rör den egna kyrkliga kommunen (2 kap. 4 § lagen om civilt försvar). Den kyrkliga kommunen skall vidare se till att de förtroendevalda och den personal som skall ingå i krigsorganisationen får den utbildning som behövs för verksamheten under höjd beredskap (2 kap. 3 § förordningen om civilt försvar). De kyrkliga kommunerna skall ha de planer som behövs för verksamheten under höjd beredskap (2 kap. 1 § förordningen om civilt försvar). Motsvarande bestämmelser gäller för kommuner och landsting.

I 3 kap. 1 § lagen om civilt försvar slås det fast bl.a. att kommunstyrelsen under höjd beredskap skall verka för att den civila verksamhet som bedrivs i kommunen får en enhetlig inriktning och för att samverkan kommer till stånd mellan dem som bedriver verksamheten.

Kyrkorådet eller motsvarande organ svarar för ledningen av den del av det civila försvaret som ankommer på den kyrkliga kommunen (3 kap. 3 §). Vidare gäller att varje kyrklig kommun under höjd beredskap är skyldig att bedriva verksamhet för invånare från andra kyrkliga kommuner och för utlänningar som söker skydd i Sverige, på samma sätt som gäller för dem som bor inom den egna kyrkliga kommunen (8 kap. 11 § andra stycket).

I lagen om civilt försvar finns även föreskrifter som innebär att de kyrkliga kommunerna, i likhet med kommuner och landsting, har vissa skyldigheter när det gäller att lämna upplysningar m.m. om krigsfångar och andra skyddade personer (8 kap. 13 och 14 §§).

Lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m. innehåller bestämmelser om bl.a. de kyrkliga kommunernas ställning och arbetsformer under krig och krigsfara. Bestämmelserna gäller även myndigheter under regeringen vilka också ingår i Svenska kyrkans organisation, t.ex. Kyrkofondens styrelse och domkapitlen. Lagen behandlas närmare i avsnitt 6.

Av 7 § första stycket lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap följer att kommuner, landsting och kyrkliga kommuner vid höjd beredskap skall vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena skall kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret.

I säkerhetsskyddslagen (1996:627) finns bestämmelser om åtgärder som syftar till att skydda bl.a. mot brott som hotar totalförsvaret eller rikets säkerhet. Säkerhetsskyddet innefattar informationssäkerhet, tillträdesbegränsning och säkerhetsprövning. Vissa av bestämmelserna i lagen omfattar verksamhet i de kyrkliga kommunerna (se 1 och 3 §§).

I detta sammanhang bör det också uppmärksammas att civilplikt enligt lagen (1994:1809) och förordningen (1995:238) om totalförsvarsplikt kan fullgöras exempelvis inom verksamheterna själavård och sociala insatser samt begravningsverksamhet.

Bestämmelser om den kyrkliga beredskapen finns även i beredskapsförordningen (1993:242). I 7 § anges att kyrkliga kommuner vid beredskapslarm skall övergå till krigsorganisation. Enligt 15 § tredje stycket skall Svenska kyrkans centralstyrelse leda och samordna den kyrkliga beredskapen i enlighet med vad centralstyrelsen avtalar med kyrkliga kommuner och andra trossamfund. Beredskapsförordningen innehåller också föreskrifter om beredskapsplanering m.m. som gäller för bl.a. myndigheter under regeringen vilka också ingår i Svenska kyrkans organisation, se 2 och 12–53 §§ (jfr ovan).

Beredskapslagstiftningen innebär alltså bl.a. att kyrkliga kommuner och myndigheter är skyldiga att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att verksamheten skall kunna bedrivas även under höjd beredskap. Någon motsvarande skyldighet finns inte i fråga om andra trossamfund än Svenska kyrkan. De övriga trossamfundet handhar sina beredskapsfrågor på frivillig väg. Inte heller den verksamhet som bedrivs av privaträttsliga

organ inom Svenska kyrkan, exempelvis Stiftelsen för Svenska kyrkans mission eller Stiftelsen Lutherhjälpen, omfattas av bestämmelserna om beredskapsplanering i lagen om civilt försvar eller beredskapsförordningen.

5.2 Totalförsvarets behov av trossamfundens medverkan

Regeringens bedömning: Trossamfundens kunnande och insatser bör uppmärksammas och tas till vara inom totalförsvaret även i framtiden. Särskilt betydelsefulla områden är begravningsverksamhet och andlig vård.

Arbetsgruppens bedömning stämmer i huvudsak överens med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslagen. *Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST)/Sveriges Frikyrkosamråd (FSR)* ansluter sig till bedömningen att samfundens insatser och kunnande bör tas till vara inom totalförsvaret. *Judiska församlingen i Stockholm* och *Stockholms katolska stift* instämmer i SST/FSR:s yttrande. *Islamiska samarbetsrådet* noterar med uppskattning att utredningen uttalar sig positivt om trossamfundens medverkan.

Skälen för regeringens bedömning: Svenska kyrkan och övriga trossamfund utgör genom sina kunskaper och sin kompetens en värdefull resurs för landet. De engagerar sammantaget en stor del av befolkningen och har en bred förankring i samhället. Deras verksamhet kan utgöra ett komplement och i vissa fall ett alternativ till den verksamhet som bedrivs av andra organ – statliga myndigheter, kommuner och landsting samt organisationer och företag. Det är angeläget att trossamfundens kunnande och insatser uppmärksammas och tas till vara inom totalförsvaret även i framtiden.

Regeringen instämmer i arbetsgruppens bedömning att begravningsverksamheten och den andliga vården är särskilt betydelsefulla områden när det gäller trossamfundens medverkan inom totalförsvaret. Med andlig vård avses i detta sammanhang själavård och krishantering. Trossamfunden gör även på andra områden betydande insatser som i olika avseenden är värdefulla för samhället, i fredstid likaväl som vid kris och under krig. Det rör sig exempelvis om social omvårdnad samt barn- och ungdomsverksamhet. Av stor betydelse är vidare den själavårdande verksamhet som trossamfunden bedriver inom Försvarsmakten, dvs. den militära själavården. Trossamfunden verkar också sedan länge i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Under krig och höjd beredskap ökar betydelsen av trossamfundens verksamhet. Religionen är en grundläggande faktor för olika kulturers och etniska gruppers identitet och föreställningar. Många konflikter har en religiös/etnisk dimension och det är därför viktigt att trossamfunden

5.3 Offentlighetsreglering av trossamfundens beredskapsförberedelser m.m.

Regeringens förslag: Efter relationsändringen skall lagen (1994:1720) om civilt försvar inte vara generellt tillämplig på Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar.

Svenska kyrkans och dess organisatoriska delars skyldighet att vidta beredskapsförberedelser i fråga om begravningsverksamheten och de kyrkliga kulturminnena skall vara offentlighetsreglerad.

Regeringens bedömning: När det gäller trossamfundens verksamhet i övrigt bör det inte finnas någon offentlighetsreglerad skyldighet att vidta beredskapsförberedelser.

Arbetsgruppens förslag och bedömning stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna, bl.a. *Svenska kyrkans centralstyrelse* och *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund*, har inga invändningar mot förslagen. *Riksantikvarieämbetet (RAÄ)* anser att det bör framgå att skyldigheten avser att så långt det är möjligt skydda de kyrkliga kulturminnena från skador vid krig. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* framhåller att det ligger i trossamfundens eget intresse att vidta de förberedelser som behövs för den andliga vården i kris- och krigssituationer. *Stiftssamfälligheten i Härnösands stift* ifrågasätter varför den offentlighetsregleringen om beredskapsförberedelser inte kan omfatta även övrig verksamhet i Svenska kyrkan. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* anför att arbetsgruppens förslag skulle innebära att genomförandet av den kyrkliga beredskapen kommer att bero på enskilda personers intresse och engagemang för frågan samt om man anser sig ha råd att i framtiden lägga ner de resurser som den kyrkliga beredskapen trots allt kostar.

Skälen för regeringens förslag: Som framgår i avsnitt 5.1 är de kyrkliga kommunerna och myndigheterna enligt nu gällande bestämmelser skyldiga att vidta förberedelser inför höjd beredskap, se lagen (1994:1720) om civilt försvar respektive beredskapsförordningen (1993:242). Dessa författningar innehåller även bestämmelser som gäller verksamheten under höjd beredskap. Någon motsvarande reglering finns inte beträffande de övriga trossamfundena.

Relationsändringen innebär att Svenska kyrkan lämnar det allmänna. Församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kommunstatus upphör och de kyrkliga myndigheterna avvecklas. Svenska kyrkans verksamhet kommer endast i begränsad utsträckning att omfattas av en särskild reglering. Med hänsyn till detta bör bestämmelserna i lagen om civilt försvar inte gälla generellt för Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar – församlingar, kyrkliga samfälligheter och stift –

efter relationsändringen. Eftersom de kyrkliga myndigheterna avvecklas genom relationsändringen kommer föreskrifterna i beredskapsförordningen inte att vara tillämpliga på de kyrkliga organen i framtiden.

Den beredskapslagstiftning som i dag gäller för de kyrkliga kommunerna och myndigheterna och som bl.a. innebär en allmän skyldighet att genomföra beredskapsförberedelser kommer således inte att gälla Svenska kyrkans organ efter det att relationerna mellan staten och Svenska kyrkan har ändrats. En viktig fråga när det gäller Svenska kyrkans och övriga trossamfunds medverkan inom totalförsvaret i framtiden är om det efter relationsändringen skall införas särskilda föreskrifter som innebär att trossamfunden är skyldiga att genomföra beredskapsåtgärder, och i så fall på vilka områden.

Viktiga utgångspunkter för stat-kyrkareformen är att Svenska kyrkan i framtiden i största möjliga utsträckning själv skall få reglera sina angelägenheter och att det skall skapas ökad likställighet mellan olika trossamfund. Mot denna bakgrund bör det finnas starka skäl om trossamfundens beredskapsförberedelser skall vara offentlighetsreglerade i framtiden. Arbetsgruppen har föreslagit att det skall finnas en reglerad skyldighet för Svenska kyrkan att vidta beredskapsförberedelser i fråga om begravningsverksamheten och de kyrkliga kulturminnena. Trossamfundens verksamhet i övrigt skall, enligt arbetsgruppens förslag, inte omfattas av någon offentlighetsreglering.

Svenska kyrkans församlingar och kyrkliga samfälligheter kommer även efter relationsändringen att vara huvudmän för den övervägande delen av begravningsverksamheten i landet, se 2 kap. 1 § begravningslagen (1990:1144) och prop. 1998/99:38, bet. 1998/99:KU18, rskr. 1998/99:176. Det rör sig om en samhällsuppgift som är av stor betydelse i en krigssituation. Det är närmast en självklarhet att ett organ som har detta ansvar skall vara skyldigt att vidta sådana åtgärder som är nödvändiga för att verksamheten skall kunna fungera också under de svåra förhållanden som kan råda under höjd beredskap. Begravningsverksamhetens särskilda karaktär motiverar att det även efter relationsändringen finns en författningsreglerad skyldighet för de församlingar och kyrkliga samfälligheter som är huvudmän för begravningsverksamheten att genomföra beredskapsförberedelser på området. Detta bör regleras i begravningslagen.

En annan betydelsefull uppgift för Svenska kyrkan är förvaltningen av den kyrkliga egendomen. I 4 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. (kulturminneslagen) finns det särskilda, generellt utformade bestämmelser om skydd för vissa kategorier av denna egendom, nämligen de s.k. kyrkliga kulturminnena (kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser). Dessa särskilda skyddsbestämmelser skall gälla även efter relationsändringen och Svenska kyrkan skall få viss ersättning från staten för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena, kyrkoantikvarisk ersättning (prop. 1998/99:38, bet. 1998/99:KU18, rskr. 1998/99:176). Med hänsyn till detta är det motiverat med en offentlighetsreglerad skyldighet för Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar att vidta beredskapsförberedelser

i fråga om sådan egendom som omfattas av de särskilda skyddsbestämmelserna i 4 kap. kulturminneslagen, dvs. egendom som definieras som kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser. Detta bör regleras i 4 kap. kulturminneslagen.

Regeringen får för särskilda fall besluta att en allmän begravningsplats skall anordnas och hållas av en kommun (2 kap. 1 § andra stycket begravningslagen). För en kommun som omfattas av ett sådant beslut kommer skyldigheten att vidta beredskapsförberedelser även fortsättningsvis att följa av de allmänna bestämmelserna i lagen om civilt försvar. Detsamma gäller i fråga om kommunens förvaltning enligt 4 kap. kulturminneslagen av kommunala begravningsplatser och kulturhistoriskt värdefulla inventarier på sådana begravningsplatser.

Enskilda begravningsplatser får hållas och anordnas bara av trossamfund eller stiftelser som fått länsstyrelsens tillstånd (2 kap. 6 § begravningslagen). I fråga om sådana begravningsplatser finns det i dag inte någon offentligt reglerad skyldighet att genomföra beredskapsförberedelser. Enligt regeringens uppfattning motiverar inte de ändrade relationerna mellan staten och Svenska kyrkan att det införs en sådan skyldighet.

Den stora betydelse som den andliga vården har i kris- och krigssituationer kan i och för sig tala för att frågan om beredskapsplanering på detta område bör regleras offentligt. Här måste dock beaktas att en eventuell offentligt reglerad skyldighet att vidta beredskapsförberedelser av likställighetsskäl givetvis bör omfatta såväl Svenska kyrkan som övriga trossamfund. För de övriga trossamfund skulle en sådan ordning innebära att det, till skillnad mot vad som gäller i dag, skulle finnas en reglerad skyldighet att planera för verksamheten – som för övrigt inte är reglerad i sig – under höjd beredskap. Vidare måste hänsyn tas till målsättningen att Svenska kyrkan efter relationsändringen själv skall få reglera sina angelägenheter i största möjliga utsträckning. Dessa faktorer talar mot en offentligt reglering på området. Därtill kommer att andlig vård för flertalet trossamfund av tradition är en grundläggande och angelägen uppgift som utgör en självklar del av deras identitet. Det kan därför antas att trossamfundet oberoende av en offentligt reglering kommer att genomföra förberedelser för att denna verksamhet skall kunna bedrivas även under höjd beredskap. Mot denna bakgrund bör det inte införas en offentligt reglering av trossamfundets beredskapsförberedelser på detta område.

När det gäller den verksamhet i övrigt som trossamfundet bedriver delar regeringen arbetsgruppens uppfattning, att det med hänsyn till bl.a. stat-kyrkareformens intentioner inte bör införas någon offentligt reglerad skyldighet att genomföra beredskapsåtgärder. Det bör vara en angelägenhet för de enskilda trossamfundet att utifrån sina egna förutsättningar avgöra i vilken utsträckning som de skall vidta förberedelser för att kunna bedriva sin verksamhet även under höjd beredskap.

Enligt förarbetena till lagen om civilt försvar syftar skyldigheten att vidta beredskapsåtgärder på alla de olika typer av förberedelser som är nödvändiga för att verksamheten skall fungera under de svåra förhållan-

den som kan råda under krig (prop. 1994/95:7 s. 97). Detta bör gälla också i fråga om Svenska kyrkans och dess organisatoriska delars beredskapsförberedelser beträffande begravningsverksamheten och de kyrkliga kulturminnena. I 7 § andra stycket lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap regleras bl.a. enskilda organisationers skyldigheter att vidta åtgärder vid höjd beredskap. Bestämmelserna när det gäller verksamheter som dessa organ enligt överenskommelse eller på annan grund är skyldiga att fortsätta i krig (se även avsnitt 5.5.3) innebär att Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar vid höjd beredskap skall vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena skall kunna fullgöra sina skyldigheter i fråga om begravningsverksamheten och de kyrkliga kulturminnena. Regeringens förslag innebär således i praktiken inte någon förändring av vad som gäller för närvarande på dessa områden.

Efter relationsändringen mellan staten och Svenska kyrkan är det i enlighet med vad regeringen tidigare har föreslagit endast sådana handlingar inom Svenska kyrkan som avser begravningsverksamheten samt fördelningen och användningen av den kyrkoantikvariska ersättningen som kommer att omfattas av en offentlighetsreglerad handlingsoffentlighet (prop. 1998/99:38, bet. 1998/99:KU18, rskr. 1998/99:176). Handlingar i övrigt som rör totalförsvaret bör inte omfattas av någon offentlighetsreglerad handlingsoffentlighet.

5.4 Ledning och samordning av trossamfundens medverkan inom totalförsvaret

Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar), se 1 § lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap. Civilt försvar, i vilket trossamfundens verksamhet ingår, omfattar hela samhället och utförs av ett stort antal aktörer med olika inriktning och verksamhet. En förutsättning för att det skall vara möjligt att agera samlat och effektivt under höjd beredskap är därför att de beredskapsförberedelser och åtgärder som vidtas av olika organ, inklusive trossamfundet, samordnas och så långt som det är möjligt får en enhetlig inriktning. Förberedelserna måste också anpassas till gällande säkerhets- och försvarspolitiska mål och till den aktuella hotbilden. Det är med andra ord nödvändigt att det finns ett väl fungerande och flexibelt system för ledning och samordning, såväl vid fredstida förberedelser som under höjd beredskap inklusive krig.

Regeringens bedömning: Relationsändringen mellan staten och Svenska kyrkan bör inte innebära någon förändring i fråga om kommunens sammanhållande ansvar när det gäller beredskaps-förberedelser i fred för den civila verksamhet som bedrivs i kommunen eller för denna verksamhet under höjd beredskap.

Arbetsgruppens förslag att det i lagen (1994:1720) om civilt försvar skall tydliggöras att trossamfunden ingår bland de aktörer som bedriver civilt försvar bör inte genomföras.

Arbetsgruppens bedömning beträffande relationsändringens inverkan på kommunens sammanhållande ansvar stämmer överens med regeringens. Arbetsgruppen föreslår därtill att det i lagen (1994:1720) om civilt försvar skall tydliggöras att trossamfunden ingår bland de aktörer som bedriver civilt försvar.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslagen. *Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST)/Sveriges Frikyrkosamråd (FSR)* pekar på att det är viktigt att kommunen arbetar aktivt för att skapa goda kontakter med både församlingar inom Svenska kyrkan och församlingarna inom de fria samfunden. *Judiska församlingen i Stockholm* och *Stockholms katolska stift* instämmer i SST/FSR:s yttrande. *Svenska Kommunförbundet* ansluter sig till arbetsgruppens bedömning i fråga om kommunernas sammanhållande ansvar för fredstida beredskapsförberedelser och om kommunernas verksamhet vid höjd beredskap.

Skälen för regeringens bedömning: Det är enligt gällande bestämmelser en uppgift för kommunen att verka för att beredskapsförberedelserna för den civila verksamhet som bedrivs inom kommunen av statliga myndigheter, landstinget och kyrkliga kommuner samt organisationer och företag får en enhetlig inriktning och att samordning sker (2 kap. 2 § lagen om civilt försvar). Ett motsvarande ansvar föreligger i fråga om den civila verksamheten under höjd beredskap.

Kommunen har alltså i dag en sammanhållande roll i fråga om verksamheten inom det civila försvaret på lokal nivå. De ändrade relationerna mellan staten och Svenska kyrkan bör enligt regeringens mening inte medföra någon förändring i detta avseende.

Arbetsgruppen har föreslagit att det skall göras ett tillägg i 2 kap. 2 § lagen om civilt försvar för att tydliggöra att trossamfunden även i fortsättningen ingår bland de aktörer som bedriver civilt försvar. Enligt bestämmelsen har kommunen ett samordnande ansvar för den civila verksamhet som bedrivs inom kommunen av bl.a. organisationer. Med hänsyn härtill är ett tillägg i enlighet med arbetsgruppens förslag inte nödvändigt. Arbetsgruppens förslag bör därför inte genomföras.

När det gäller de kyrkliga kommunerna innebär den nuvarande regleringen ett åläggande för dem att vid den egna beredskapsplaneringen samverka med övriga trossamfund (se 2 kap. 1 § tredje stycket lagen om civilt försvar). Denna bestämmelse skall enligt

regeringens förslag upphöra att gälla i och med relationsändringen (se avsnitt 5.3). Med hänsyn till intentionerna bakom stat–kyrkareformen är det inte rimligt att Svenska kyrkans organisatoriska delar i framtiden åläggs en motsvarande skyldighet att vid sina egna beredskapsförberedelser samverka med övriga trossamfund. Det bör inte heller vara en skyldighet för församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna att ansvara för att de förberedelser som genomförs av olika trossamfund samordnas med de beredskapsförberedelser i övrigt som vidtas inom kommunen. Som arbetsgruppen har anfört får det förutsättas att de förberedelser som Svenska kyrkans församlingar och kyrkliga samfälligheter vidtar i fråga om begravningsverksamheten genomförs i samverkan med såväl andra innehavare av allmänna begravningsplatser som innehavare av enskilda begravningsplatser.

5.4.2 Regional nivå

Regeringens bedömning: Relationsändringen bör inte innebära någon förändring i fråga om länsstyrelsens och civilbefälhavarens sammanhållande ansvar för den civila verksamhet som bedrivs i länet respektive civilområdet.

Arbetsgruppens bedömning stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslagen.

Skälen för regeringens bedömning: Länsstyrelsen är högsta civila totalförsvarsmyndighet inom länet, som i detta sammanhang utgör den lägre regionala nivån, se 51 § förordningen (1997:1258) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen). Det hör till länsstyrelsens uppgifter att verka för att beredskapsförberedelserna för den civila verksamhet som bedrivs i länet får en enhetlig inriktning och att nödvändig samverkan kommer till stånd, se 53 § första stycket 2 länsstyrelseinstruktionen. Länsstyrelsen skall ge kommunerna och berörda myndigheter, organisationer och företag stöd och underlag för deras beredskapsförberedelser. På den högre regionala nivån, dvs. inom civilområdet, skall civilbefälhavaren bl.a. verka för att totalförsvaret under höjd beredskap får en enhetlig inriktning, se 14 § förordningen (1988:1121) med instruktion för civilbefälhavarna. I krig har länsstyrelsen och civilbefälhavaren en sammanhållande roll när det gäller den civila verksamheten inom länet respektive civilområdet (56 § länsstyrelseinstruktionen respektive 6 § instruktionen för civilbefälhavarna).

På regional nivå har alltså länsstyrelsen och civilbefälhavaren ett sammanhållande ansvar för den civila verksamhet som bedrivs i länet respektive civilområdet. De ändrade relationerna mellan staten och Svenska kyrkan bör enligt regeringens uppfattning inte medföra någon ändring i detta avseende.

I 2 kap. 3 § lagen (1994:1720) om civilt försvar finns det en bestämmelse som ålägger stiftsstyrelsen att, i samråd med domkapitlet, verka för att de kyrkliga kommunernas beredskapsförberedelser får en enhetlig inriktning. Denna bestämmelse kommer enligt regeringens förslag i avsnitt 5.3 att upphöra att gälla i och med relationsändringen. Frågan om samordning av olika kyrkliga organs interna beredskapsplanering bör efter relationsändringen vara en inomkyrklig angelägenhet och någon motsvarande bestämmelse bör därför inte införas.

5.4.3 Central nivå

Regeringens bedömning: Svenska kyrkans centralstyrelses författningsreglerade ansvar för ledning och samordning av den kyrkliga beredskapen bör upphöra.

Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB) bör leda och samordna trossamfundens medverkan inom det civila försvaret i enlighet med vad ÖCB kommer överens om med Svenska kyrkan och andra trossamfund.

Arbetsgruppens förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna, däribland ÖCB, tillstyrker arbetsgruppens förslag. *Svenska kyrkans centralstyrelse* anför att förslaget att kyrkliga centrala organs uppgift att leda den kyrkliga beredskapen skall utgå är en rimlig följd av kyrka-statreformen. *Civilbefälhavaren i Mellersta civilområdet* och *Stiftssamfälligheten i Härnösands stift* anser dock att Svenska kyrkan även fortsättningsvis skall ha uppgiften att samordna trossamfundens beredskapsförberedelser. Som skäl för detta pekas bl.a. på att Svenska kyrkans verksamhet är geografiskt heltäckande och finns på samtliga ledningsnivåer inom försvaret samt vidare att kyrkan har byggt upp särskild kunskap och kompetens på området. *Försvarsmakten* framhåller att det är viktigt att ta till vara de positiva erfarenheterna från arbetet inom Trossamfundens beredskapsråd (TBR). Enligt *Försvarsmaktens* uppfattning tillgodoses detta bäst genom att staten, Svenska kyrkan och de andra trossamfundet tecknar ett avtal om att behålla nuvarande TBR. *Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST)/Sveriges Frikyrkosamråd (FSR)* noterar med tillfredsställelse den syn baserad på en likabehandling av trossamfundet som återspeglas i förslagen.

Skälen för regeringens bedömning: På den centrala nivån är det i dag Svenska kyrkans centralstyrelse som har ansvar för ledning och samordning av trossamfundens medverkan inom totalförsvaret, se 15 § tredje stycket beredskapsförordningen (1993:242). Centralstyrelsen har att utöva sitt lednings- och samordningsansvar i enlighet med vad som avtalas med de kyrkliga kommunerna och andra trossamfund. För den närmare hanteringen av trossamfundens beredskapsfrågor har central-

styrelsen inrättat Trossamfundens beredskapsråd (TBR). Rådet, som är underställt centralstyrelsen, är ett samverkans- och beredningsorgan och har inte några beslutsfunktioner. I TBR ingår representanter för centralstyrelsen, Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST), ÖCB samt Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund. Vidare är fältprosten, som är anställd av Försvarsmakten och har ansvar för att samordna och utveckla den militära själavården i landet, adjungerad i TBR

Centralstyrelsen upphör att vara statlig myndighet när relationerna mellan staten och Svenska kyrkan ändras. Svenska kyrkan kommer med all sannolikhet att inrätta ett motsvarande förvaltningsorgan på den nationella nivån. Det blir dock i sådant fall fråga om ett inomkyrkligt och inte ett offentlighetsreglerat organ. Centralstyrelsens författningsreglerade lednings- och samordningsansvar bör därför upphöra i och med relationsändringen.

Arbetsgruppen har föreslagit att ansvaret för att på central nivå leda och samordna trossamfundens medverkan inom totalförsvaret efter relationsändringen skall ligga på ett statligt organ. Enligt förslaget skall ansvaret läggas på ÖCB. Arbetsgruppens förslag har fått ett starkt stöd av remissinstanserna. Endast ett par remissinstanser avstyrker förslaget och förordar att ansvaret skall ligga på Svenska kyrkan.

Även regeringen anser att övervägande skäl talar för att ansvaret för ledning och samordning av trossamfundens medverkan inom totalförsvaret i framtiden bör ligga på ett statligt organ. Detta är naturligt eftersom det är ett statligt intresse att trossamfundens speciella kunskap och erfarenheter tas till vara inom totalförsvaret. Det kan ifrågasättas om en myndighetsuppgift av detta slag över huvud taget bör läggas på ett organ utanför myndighetssfären annat än om det inte finns något annat alternativ. Ett statligt huvudmannaskap är också en tydlig markering av att trossamfundens kunnande och insatser är av stor betydelse för totalförsvaret. Vidare är en lösning med ett statligt lednings- och samordningsansvar mest lämplig med hänsyn till stat-kyrkareformens principiella utgångspunkt om ökad likställighet mellan olika trossamfund.

Regeringen anser i likhet med arbetsgruppen att lednings- och samordningsansvaret bör knytas till ÖCB, som har ett övergripande ansvar under regeringen för samordning och inriktning av det civila försvaret. Det bör finnas goda förutsättningar för att ÖCB skall kunna samordna trossamfundens beredskapsförberedelser med övrig verksamhet för det civila försvaret och anpassa dem efter förändringar i det försvars- och säkerhetspolitiska läget. Med hänsyn till de uppgifter och den kompetens som ÖCB har i fråga om ledning och samordning av verksamheten för det civila försvaret bör det finnas möjligheter att samordna exempelvis utbildnings- och informationsinsatser. En viktig del häri bör enligt regeringen vara att lämna information till trossamfundet i olika frågor, bl.a. om den internationella humanitära rätten och de krav som följer av denna. Det bör även vara möjligt att åstadkomma ett effektivt resursutnyttjande och därmed rationaliseringsvinster i övrigt.

ÖCB bör – i likhet med centralstyrelsen i dag – leda och samordna trossamfundens medverkan inom det civila försvaret i enlighet med vad ÖCB överenskommer med Svenska kyrkan och andra trossamfund.

Förutom att ÖCB är representerad i TBR har myndigheten för närvarande inte någon direkt koppling till trossamfunden och deras verksamhet. Som arbetsgruppen har anfört torde det därför finnas ett behov av att hos ÖCB öka kunskapen om trossamfundens kunnande och insatser. För att tillgodose detta behov bör det till ÖCB knytas ett särskilt råd för trossamfundens beredskapsfrågor. I ett sådant råd kan den kunskaps- och erfarenhetsbank som har byggts upp och de kontaktnät som har skapats inom ramen för TBR:s arbete tas till vara och utvecklas. Såväl Svenska kyrkan som andra trossamfund bör vara representerade i rådet.

När det gäller ledning och samordning av Svenska kyrkans och övriga trossamfunds interna beredskapsförberedelser är det varje enskilt trossamfund som har att avgöra hur de förberedelser som genomförs av olika organ inom den egna organisationen skall samordnas.

5.5 Följdändringar inom totalförsvarsområdet

De ändrade relationerna mellan staten och Svenska kyrkan medför att det behöver göras ändringar i ett antal lagar inom totalförsvarsområdet. Detta är en följd bl.a. av att församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kommunstatus upphör och att Svenska kyrkan även i övrigt lämnar det allmänna. Regeringen har i avsnitt 5.3 föreslagit ändringar i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m., begravningslagen (1990:1144) och lagen (1994:1720) om civilt försvar. Ytterligare förslag till lagändringar lämnas nedan.

Regeringens förslag: En församling eller kyrklig samfällighet inom Svenska kyrkan som är huvudman för begravningsverksamheten skall vara skyldig att till Totalförsvarets pliktverk respektive Statens invandrarverk lämna uppsamlade värdeföremål och handlingar samt lämna uppgift om var avlidna skyddade personers gravar är belägna. En sådan församling eller samfällighet skall också vara skyldig att på begäran lämna Svenska röda korset biträde med att förbereda den nationella upplysningsbyråns verksamhet.

Samma skyldigheter skall vila på en församling eller kyrklig samfällighet inom Svenska kyrkan som utan att vara huvudman för begravningsverksamheten är innehavare av en eller flera allmänna begravningsplatser.

Arbetsgruppens förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslagen. *Statens invandrarverk* har inga synpunkter att redovisa.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 8 kap. 13 § lagen (1994:1720) om civilt försvar är bl.a. kyrkliga kommuner skyldiga att till Totalförsvarets pliktverk respektive Statens invandrarverk lämna vissa uppgifter om krigsfångar och andra skyddade personer. Det gäller uppgifter om identitet, vistelseort, hälsotillstånd och liknande förhållanden samt om var avlidna skyddade personers gravar är belägna. Uppsamlade värdeföremål och handlingar som kvarlämnats av skyddade personer eller som efterlämnats av avlidna skyddade personer och som är av vikt för de närmast anhöriga skall lämnas till Totalförsvarets pliktverk eller Statens invandrarverk. Dessa myndigheter skall sedan lämna vidare uppsamlade värdeföremål och handlingar samt vidarebefordra uppgifter till den nationella upplysningsbyrån. Dessutom är bl.a. varje kyrklig kommun som i krig eller under neutralitet kan få sådan information som avses ovan skyldig att på begäran lämna Svenska röda korset biträde med att förbereda den nationella upplysningsbyråns verksamhet (8 kap. 14 § lagen om civilt försvar). Dessa bestämmelser är en följd av Sveriges åtaganden enligt 1949 års fyra Genèvekonventioner angående skydd för krigets offer och 1977 års tilläggsprotokoll till konventionerna.

Enligt regeringens förslag skall bestämmelserna i lagen om civilt försvar inte gälla generellt för de kyrkliga organen efter relationsändringen (avsnitt 5.3). Svenska kyrkans församlingar och kyrkliga samfälligheter kommer dock även fortsättningsvis att vara huvudmän för den övervägande delen av begravningsverksamheten i landet, se 2 kap. 1 § begravningslagen (1990:1144) och prop. 1998/99:38, bet. 1998/99:KU18, rskr. 1998/99:176. De kyrkliga organ som har detta ansvar bör – liksom i dag – vara skyldiga att lämna uppgift om var avlidna

skyddade personers gravar är belägna samt att lämna uppsamlade värdeföremål och handlingar till Totalförsvarets pliktverk respektive Statens invandrarverk. De bör vidare vara skyldiga att på begäran hjälpa Svenska röda korset med att förbereda den nationella upplysningsbyråns verksamhet. Dessa skyldigheter bör även fortsättningsvis gälla en församling eller kyrklig samfällighet som utan att vara huvudman för begravningsverksamheten är innehavare av en eller flera allmänna begravningsplatser.

I begravningslagen bör det anges att skyldigheten att lämna upplysningar m.m. enligt 8 kap. 13 § andra stycket och 14 § lagen om civilt försvar gäller för huvudman och annan församling som innehar en eller flera allmänna begravningsplatser.

5.5.2 Bestämmelser om totalförsvarsplikt m.m.

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt som avser utredning om totalförsvarspliktigas personliga förhållanden skall inte vara tillämpliga på Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar efter relationsändringen. Inte heller lagen (1998:938) om behandling av personuppgifter om totalförsvarspliktiga skall vara tillämplig på dessa organ efter relationsändringen.

Totalförsvarets pliktverk skall kunna besluta om krigsplacering efter framställningar från registrerade trossamfund eller organisatoriska delar av sådana samfund.

Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar skall inte ha rätt att pröva frågor om avbrott i grundutbildning eller repetitionsutbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall få överlämna till registrerade trossamfund eller organisatoriska delar av sådana samfund att besluta om ledighet och förmåner för totalförsvarspliktiga som fullgör civilplikt hos dem. Handlingar som avser prövning av sådana frågor skall omfattas av en offentlighetsreglerad handlingsoffentlighet.

Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar skall inte ha rätt att pröva frågor om disciplinansvar eller åtalsanmälan eller om ersättningsskyldighet enligt lagen (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m. I fråga om disciplinansvariga som tjänstgör eller har tjänstgjort hos ett registrerat trossamfund eller någon av dess organisatoriska delar skall frågor om disciplinförseelse eller åtalsanmälan prövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Arbetsgruppens förslag stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslagen. *Totalförsvarets pliktverk* tillstyrker förslaget att trossamfunden inte skall ha rätt att utreda totalförsvarspliktigas personliga förhållanden eller besluta om avbrott av grund- eller repetitionsutbildning. Vidare tillstyrker Pliktverket förslaget att tros-

samfunden efter delegation skall kunna besluta om ledighet och förmåner för totalförsvarspliktiga. *Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST)/Sveriges Frikyrkosamråd (FSR)* och *Islamiska samarbetsrådet* tillstyrker förslaget att Totalförsvarets pliktverk skall kunna besluta om krigsplacering efter framställningar från registrerade trossamfund eller organisatoriska delar av sådana samfund. *Judiska församlingen i Stockholm* och *Stockholms katolska stift* instämmer i SST/FSR:s yttrande.

Skälen för regeringens förslag: Totalförsvarets personalförsörjning tryggas genom totalförsvarsplikt. Grundläggande bestämmelser om denna plikt finns i lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, pliktlagen, och i förordningen (1995:238) om totalförsvarsplikt, pliktförordningen. Tjänstgöringen kan fullgöras bl.a. som civilplikt. Civilplikt får fullgöras bl.a. i verksamheterna själavård och sociala insatser samt begravningsverksamhet (se bilagan till pliktförordningen). Civilplikt kan fullgöras inte enbart hos statliga myndigheter, kommuner och andra offentliga organ utan även hos privata rättssubjekt. Under förutsättning att det är fråga om verksamheter som har angivits i bilagan till pliktförordningen skulle alltså civilplikt kunna fullgöras hos Svenska kyrkan och andra trossamfund även efter det att relationerna mellan staten och Svenska kyrkan har ändrats. Relationsändringen i sig innebär med andra ord inte någon förändring när det gäller möjligheten att fullgöra civilplikt inom verksamheterna själavård och sociala insatser eller begravningsverksamhet.

I pliktlagen finns det bestämmelser om en totalförsvarspliktigs skyldighet att till Totalförsvarets pliktverk m.fl. – bl.a. en kyrklig kommun – lämna sådana uppgifter om sina personliga förhållanden som behövs för att utreda och bedöma hans eller hennes förutsättningar att fullgöra värnplikt eller civilplikt, 2 kap. 1 §. En utredning som kan leda till inskrivning för civilplikt och som inte skall utföras vid en mönstring får utföras av – förutom Totalförsvarets pliktverk – bl.a. kommuner, landsting och kyrkliga kommuner (prop. 1994/95:6 s. 162). I 6 § lagen (1998:938) om behandling av personuppgifter om totalförsvarspliktiga finns bestämmelser om rätt att på automatiserad väg behandla känsliga personuppgifter som lämnas vid utredningar om totalförsvarspliktigas personliga förhållanden enligt 2 kap. 1 § pliktlagen. Bestämmelsen i 6 § andra stycket gäller bl.a. kyrkliga kommuner.

Enligt nuvarande bestämmelser kan det alltså förekomma att en kyrklig kommun utför en utredning om en totalförsvarspliktigs personliga förhållanden. Den kyrkliga kommunen har i sådant fall rätt att i samband med utredningen begära att den totalförsvarspliktige lämnar uppgifter om sina personliga förhållanden och medverkar vid utredningen. Andra organ än statliga myndigheter, kommuner, landsting och kyrkliga kommuner, exempelvis bolag och föreningar, har inte någon motsvarande rätt att utföra utredningar om totalförsvarspliktigas personliga förhållanden.

Mot bakgrund av att relationsändringen bl.a. innebär att de kyrkliga kommunernas kommunstatus upphör och att Svenska kyrkan även i övrigt lämnar det allmänna finns det inte skäl för att Svenska kyrkan och

dess organisatoriska delar i framtiden skall utreda totalförsvarspliktigas personliga förhållanden och begära uppgifter från totalförsvarspliktiga. Därmed bör inte heller bestämmelsen i 6 § andra stycket lagen om behandling av personuppgifter om totalförsvarspliktiga vara tillämplig på Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar efter relationsändringen.

Av 3 kap. 15 § pliktlagen följer att beslut om krigsplacering fattas av Totalförsvarets pliktverk efter framställningar från bl.a. bolag, föreningar, samfälligheter eller andra enskilda. Detta innebär att ett beslut kan fattas efter begäran från bl.a. ett trossamfund som bedriver verksamheten som ideell förening. Totalförsvarets pliktverk bör efter relationsändringen kunna fatta beslut om krigsplacering även efter framställningar från registrerade trossamfund eller organisatoriska delar av sådana samfund.

Enligt 5 kap. 15 § pliktlagen kan ärenden som rör frågor om avbrott i grundutbildning eller repetitionsutbildning efter beslut av Totalförsvarets pliktverk prövas av andra statliga myndigheter, kommuner, landsting och kyrkliga kommuner. Ärenden av detta slag bör inte kunna prövas av kyrkliga organ efter relationsändringen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till bolag, föreningar, samfälligheter eller andra enskilda att besluta om ledighet och förmåner för totalförsvarspliktiga som fullgör civilplikt hos dem (5 kap. 19 § pliktlagen). Även registrerade trossamfund eller organisatoriska delar av sådana samfund bör kunna ges motsvarande rätt. Enligt bilagan till sekretesslagen (1980:100) omfattas bolag, föreningar, samfälligheter eller andra enskilda, där totalförsvarspliktiga fullgör civilplikt, av handlingsoffentlighet i fråga om sådana handlingar som avser prövning av frågor om ledighet och förmåner för totalförsvarspliktiga som fullgör civilplikt. Det bör göras ett tillägg i denna bestämmelse beträffande registrerade trossamfund och organisatoriska delar av sådana samfund.

Lagen (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m. (disciplinansvarslagen) innehåller bestämmelser som gäller frågor om disciplinärt ansvar för bl.a. totalförsvarspliktiga under den tid då de är skyldiga att fullgöra värnplikt eller civilplikt enligt pliktlagen. Den som disciplinansvarslagen gäller för benämns i lagen disciplinansvarig. Av bestämmelserna följer att om tjänstgöringen äger rum eller har ägt rum hos en kyrklig kommun skall frågor om disciplinansvar och åtalsanmälan prövas där (19 §). En kyrklig kommun som har att pröva frågor av detta slag omfattas av bestämmelser om beslutsbefogenheter och om medverkan av en auditör (22–24 §§). Vidare gäller särskilda regler i fråga om överklagande av beslut om disciplinpåföljd (50 och 51 §§). Det finns också föreskrifter om beslut i ärenden avseende disciplinansvarigas skyldighet att ersätta materiel som lämnats ut för personligt bruk och som förlorats eller skadats samt om överklagande av beslut om ersättningsskyldighet (58 och 62 §§). De nu nämnda bestämmelserna är tillämpliga även för myndigheter, kommuner och landsting där en disciplinansvarig tjänstgör eller har tjänstgjort.

Frågor om disciplinansvar eller åtalsanmälan enligt disciplinansvarslagen bör inte prövas av organ inom Svenska kyrkan efter relations-

ändringen. På samma sätt som för övriga privaträttsliga subjekt bör frågor av detta slag i stället prövas av den myndighet som regeringen bestämmer (19 § andra stycket disciplinansvarslagen). Det bör anges i bestämmelsen att den är tillämplig även på ett registrerat trossamfund eller någon av dess organisatoriska delar. En sådan prövning skall enligt 2 kap. 1 § förordningen (1995:241) om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m. göras av Statens räddningsverk.

Efter relationsändringen bör de kyrkliga organen inte heller ha rätt att besluta i ersättningsärenden enligt disciplinansvarslagen.

Regeringens förslag innebär att det behövs övergångsbestämmelser beträffande disciplinansvar och åtalsanmälan samt ersättningsskyldighet avseende disciplinansvariga som före relationsändringen har tjänstgjort hos en kyrklig kommun eller har fått ut materiel från en kyrklig kommun. Det måste vidare finnas övergångsbestämmelser i fråga om överklagande av beslut som har fattats av en kyrklig kommun.

När det gäller disciplinansvariga som har tjänstgjort hos en kyrklig kommun bör frågor om disciplinansvar eller åtalsanmälan från och med den 1 januari 2000 prövas av den myndighet som avses i 19 § andra stycket disciplinansvarslagen, dvs. den myndighet som har att pröva sådana frågor beträffande disciplinansvariga hos privaträttsliga subjekt. Det bör också vara denna myndighet som prövar frågor om ersättningsskyldighet för materiel som har lämnats ut till en disciplinansvarig för personligt bruk av en kyrklig kommun och som har förlorats eller skadats. Ett överklagande av ett beslut som har meddelats av en kyrklig kommun före relationsändringen bör från och med den 1 januari 2000 skickas till samma myndighet. Som nyss har påpekats är det enligt den nuvarande ordningen Statens räddningsverk som är denna myndighet och det finns inte anledning att föreslå någon ändring på denna punkt.

5.5.3 Övriga lagändringar

Regeringens förslag: Säkerhetsskyddslagen (1996:627) skall inte vara generellt tillämplig på Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar efter relationsändringen mellan staten och Svenska kyrkan.

Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar skall inte generellt omfattas av skyldigheten enligt lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap att vid höjd beredskap vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att uppgifterna skall kunna fullgöras.

Regeringens bedömning: Arbetsgruppens förslag att det i 7 § andra stycket lagen om totalförsvaret och höjd beredskap skall anges att bestämmelsen gäller trossamfund bör inte genomföras.

Arbetsgruppens förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens. Arbetsgruppen föreslår också att det i 7 § lagen (1992:1403)

om totalförsvaret och höjd beredskap anges att bestämmelsen gäller för trossamfund.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslagen. *Riksantikvarieämbetet (RAÄ)* ifrågasätter om det är lämpligt att helt undanta Svenska kyrkan från säkerhets-skyddslagen, som inte bara handlar om rikets säkerhet utan även om skydd mot terrorattacker med politiska syften. Det kan inte, enligt RAÄ, uteslutas att Svenska kyrkan kan bli måltavla i ett sådant sammanhang och risken för att kyrkliga kulturminnen då kommer till skada måste anses påtaglig.

Skälen för regeringens förslag: I säkerhetsskyddslagen (1996:627) finns bestämmelser om åtgärder som syftar till att skydda bl.a. mot brott som hotar totalförsvaret eller rikets säkerhet. Säkerhetsskyddet innefattar informationssäkerhet, tillträdesbegränsning och säkerhetsprövning. Vissa av bestämmelserna i lagen omfattar verksamhet i de kyrkliga kommunerna, dvs. församlingar och kyrkliga samfälligheter (se 1 och 3 §§).

De ändrade relationerna mellan staten och Svenska kyrkan innebär som tidigare har framkommit bl.a. att församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kommunstatus upphör och att Svenska kyrkan även i övrigt lämnar det allmänna. Mot denna bakgrund bör säkerhetsskyddslagen inte gälla vid verksamhet hos Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar annat än under vissa förutsättningar, nämligen i fråga om verksamhet som är av betydelse för rikets säkerhet eller särskilt behöver skyddas mot terrorism (jfr 1 § 3). Motsvarande gäller givetvis också för sådan verksamhet hos andra trossamfund. Vad RAÄ anför om risken för kyrkliga kulturminnen föranleder inte någon annan bedömning.

Enligt 7 § första stycket lagen om totalförsvaret och höjd beredskap skall bl.a. kyrkliga kommuner vid höjd beredskap vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena skall kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret. Mot bakgrund av vad som sägs ovan bör skyldigheten att vidta åtgärder inte generellt gälla för Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar efter relationsändringen. Däremot kan Svenska kyrkan eller annat trossamfund komma att omfattas av sådan skyldighet i enlighet med 7 § andra stycket i samma lag. I denna bestämmelse föreskrivs nämligen att även de enskilda organisationer och företag som enligt överenskommelse eller på annan grund är skyldiga att fortsätta sin verksamhet i krig skall vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena skall kunna fullgöra dessa skyldigheter. Arbetsgruppen har föreslagit att det i 7 § andra stycket skall göras ett tillägg beträffande trossamfund. Eftersom trossamfund kan omfattas av bestämmelsen redan i dess nuvarande lydelse bör förslaget inte genomföras.

6 Följdändringar med anledning av stat-kyrkareformen

Prop. 1998/99:124

De följdändringar i lagstiftningen som behandlas i detta avsnitt bygger till övervägande del på förslag som lämnats i promemorian Följdändringar i anledning av stat-kyrkareformen, vilken upprättats inom Kulturdepartementet. I övrigt bygger de på ändringar som diskuterades i betänkandet Staten och trossamfunden, Rättslig reglering (SOU 1997:41).

Regeringens förslag: Med anledning av stat-kyrkareformen görs mindre ändringar i

- kommunalskattelagen (1928:370),
- lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.,
- förvaltningsprocesslagen (1971:291),
- skadeståndslagen (1972:207),
- lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl.,
- lagen (1975:689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare,
- lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.,
- lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar,
- förvaltningslagen (1986:223),
- lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.,
- lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,
- lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister,
- lagen (1992:889) om den officiella statistiken,
- lagen (1994:261) om fullmaktsanställning,
- lagen (1994:693) om rätt för kommuner, landsting och kyrkliga kommuner att lämna internationell katastrofhjälp och annat bistånd,
- lagen (1997:158) om röstlängdsregister,
- skattebetalningslagen (1997:483),
- lagen (1997:998) om ändring i lagen (1995:743) om aviseringsregister,
- lagen (1999:000) om ändring i sekretesslagen (1980:100),
- lagen (1999:000) om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).

Promemorians förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna har inga invändningar mot förslagen. *Riksskatteverket* föreslår att det görs ändringar även i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kom-

muns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. *Justitiekanslern* föreslår en ändring i 3 § lagen (1975:1339) om Justitiekanslerns tillsyn. *Statistiska centralbyrån (SCB)* pekar på behovet av ändringar i lagen (1992:889) om den officiella statistiken. *Statskontoret* ifrågasätter att Svenska kyrkan eller någon av dess organisatoriska delar behåller sin särställning beträffande den skattefrihet som gäller enligt punkt 3 av anvisningarna till 54 § kommunalskattelagen (1928:370).

Skälen för regeringens förslag: Stat–kyrkareformen tar sig i formellt hänseende främst uttryck i ändringar i regeringsformen och tryckfrihetsförordningen. Vidare kommer den till uttryck i de nya lagarna (1998:1593) om trossamfund och (1998:1591) om Svenska kyrkan. Dessutom upphävs kyrkolagen (1992:300) och viss annan lagstiftning på det kyrkliga området. De förändringar som sker när det gäller begravningsverksamheten, kulturminnena, personalen, avgiftsbetalningen, m.m. och som kortfattat redovisas i *bilaga 1* föranleder ändringar i åtskilliga lagar. Reformen medför emellertid behov av ändringar även i annan lagstiftning. De väsentligaste orsakerna till detta är att Svenska kyrkan lämnar det allmänna och att kommunstatusen upphör för kyrkans församlingar och kyrkliga samfälligheter samt att det införs en ny associationsform, registrerat trossamfund. I det följande föreslås ett antal följdändringar i anledning av stat–kyrkareformen.

6.1 Kommunalskattelagen (1928:370)

Genom att Svenska kyrkans församlingar och kyrkliga samfälligheter inte kommer att ha kommunstatus och beskattningsrätt efter utgången av år 1999, behöver kommunalskattelagen ändras.

När församlingsskatten slopas den 1 januari 2000 är det inte längre av betydelse för kommunalskatteuttaget i vilken församling den skattskyldige är folkbokförd. Det avgörande är i vilken kommun han eller hon är folkbokförd. Därför bör 60 § upphöra att gälla.

När det gäller *punkt 3 första meningen av anvisningarna till 20 §* behöver ändringar göras när församlingsskatten slopas. Lagen (1946:324) om skogsvårdsavgift upphörde att gälla redan vid utgången av juni 1992 (se SFS 1991:1849). I andra meningen bör därför bestämmelsen om skogsvårdsavgift tas bort.

Även *punkt 3 första stycket av anvisningarna till 54 §* behöver ändras när det inte längre finns några kyrkliga kommuner. Eftersom någon ändring i sak inte åsyftas bör därför bestämmelserna om skattefrihet i den aktuella punkten i stället för anställning hos svensk församling gälla anställning hos församling inom Svenska kyrkan.

6.2 Lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

Den 21 april 1999 beslutade riksdagen bl.a. om ändringar i lagen med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. Ändringarna, som skall träda i kraft den 1 oktober 1999, innebär bl.a. att Riksskatteverket (RSV) i fråga om avgifter till registrerade trossamfund skall redovisa och betala ut medlen till samfunden.

Riksskatteverket föreslår att RSV ges rätt att delegera uppgifterna att redovisa och betala ut avgiftsmedlen till en skattemyndighet. Som skäl härför anför RSV bl.a. att de tekniska systemen och övriga administrativa rutiner är uppbyggda utifrån att denna typ av arbetsuppgifter utförs hos en eller flera regionala skattemyndigheter och att hanteringen skulle bli dyrare och mer komplicerad om motsvarande funktion måste tillskapas hos RSV.

Mot bakgrund av vad RSV har anfört bör det införas en möjlighet för RSV att delegera till den skattemyndighet som RSV bestämmer att redovisa och betala ut avgiftsmedel till registrerade trossamfund.

6.3 Förvaltningsprocesslagen (1971:291)

Enligt 37 § andra stycket förvaltningsprocesslagen finns föreskrifter om hinder mot att beakta eller anföra nya omständigheter i vissa mål i bl.a. 22 kap. 1 § tredje stycket kyrkolagen (1992:300).

De ändrade relationerna mellan staten och Svenska kyrkan, som gäller fr.o.m. den 1 januari 2000, medför att den ovan nämnda hänvisningen till kyrkolagen bör utgå.

6.4 Skadeståndslagen (1972:207)

Bestämmelsen i 3 kap. 2 § skadeståndslagen om statens och kommunernas ersättningsskyldighet för fel och försummelser vid myndighetsutövning gäller även för församlingar och kyrkliga samfälligheter. Detta framgår genom en särskild hänvisning till dessa organ i 3 kap 2 § andra stycket skadeståndslagen. Eftersom kommunstatusen upphör för Svenska kyrkans församlingar och kyrkliga samfälligheter bör hänvisningen till dessa organ utgå. I sammanhanget kan erinras om det i 3 § lagen (1998:1591) om införande av lagen om Svenska kyrkan föreskrivs att ansvaret för de skyldigheter som uppkommit för en församling eller kyrklig samfällighet före den 1 januari 2000 övergår till motsvarande församling, kyrkliga samfällighet eller stift inom Svenska kyrkan.

Vidare bör – i enlighet med terminologin i kommunallagen (1991:900) – ordet landstingskommun ersättas med landsting.

6.5 Lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl.

Prop. 1998/99:124

Enligt 1 § 3 lagen om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl. skall organisationsnummer fastställas för bl.a. församlingar och kyrkliga samfälligheter. Detta hänger samman med deras nuvarande kommunstatus. Eftersom det inte längre skall finnas några kyrkliga kommuner efter utgången av år 1999, bör bestämmelsen ändras.

Den 1 januari 2000 införs en ny associationsform, registrerat trossamfund. Svenska kyrkan kommer att vara ett registrerat trossamfund. En sådan ny juridisk person bör också ha ett organisationsnummer. Detsamma bör gälla organisatoriska delar av sådana trossamfund.

6.6 Lagen (1975:689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare

Lagen om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare tillämpas på tolkning och översättning som sker på begäran av offentlig uppdragsgivare. Den är inte avsedd att tillämpas på tolk som fullgör uppdrag inom enskild verksamhet. När kommunstatusen upphör för Svenska kyrkans församlingar och kyrkliga samfälligheter, bör lagen inte längre vara tillämplig på dessa organ.

6.7 Lagen (1975:1132) om förvärv av hyresfastighet m.m.

Lagen om förvärv av hyresfastighet m.m. innehåller regler om tillståndsplikt för förvärv av hyresfastigheter. Lagen syftar till att förebygga spekulation i hyresfastigheter och förhindra personer som är olämpliga att förvalta sådana fastigheter från att förvärva dem. Lagens 2 § innehåller en rad undantag, där förvärvstillstånd inte behövs. Enligt paragrafens tredje punkt undantas vissa kyrkliga förvärv där medgivande lämnats av regeringen m.m. Efter relationsändringen saknas skäl att särbehandla egendom som förvärvats för kyrkliga ändamål. Den aktuella punkten bör därför utgå.

6.8 Lagen (1976:633) om kungörande av lagar och andra författningar

När Svenska kyrkan lämnar det allmänna kan kyrkomötet inte längre besluta författningar. Bestämmelsen i 1 § lagen om kungörande av lagar och andra författningar bör ändras i enlighet härmed. Det finns då inte heller skäl att ha kvar Svenska kyrkans författningssamling. Punkten 2 i 3 § bör därför tas bort.

Bestämmelsen i 5 § i lagen innehåller en förpliktelse om att författningar som har beslutats av kyrkomötet eller en myndighet under kyrkomötet skall kungöras i Svenska kyrkans författningssamling. Detsamma gäller beslut av domkapitel och stiftsstyrelse enligt be-

myndiganden i författningar som beslutats av kyrkomötet och för beslut av Kammarkollegiet med stöd av bemyndiganden av regeringen enligt 41 kap. kyrkolagen (1992:300), dvs. sådant som rör kyrklig jord m.m. Bestämmelsen bör upphävas i sin helhet.

6.9 Förvaltningslagen (1986:223)

Förvaltningslagen gäller förvaltningsmyndigheternas handläggning av ärenden och domstolarnas handläggning av förvaltningsärenden. Föreskrifterna i 4–6 §§ om serviceskyldighet m.m. gäller också annan förvaltningsverksamhet hos dessa myndigheter.

Bestämmelserna i 13–30 §§ om parts rätt att få del av uppgifter, omröstning, motivering av beslut och överklagande m.m. gäller, enligt 31 §, inte sådana ärenden hos myndigheter i kommuner, landsting och kyrkliga kommuner där besluten kan överklagas enligt 10 kap. kommunallagen (1991:900) eller 22 kap. kyrkolagen (1992:300).

När kommunstatusen upphör för Svenska kyrkans församlingar och kyrkliga samfälligheter bör hänvisningen till dessa organ utgå ur 31 §.

Det bör anmärkas att förvaltningslagen skall tillämpas när en församling eller kyrklig samfällighet efter relationsändringen handlägger enskilda ärenden enligt begravningslagen (1990:1144), se 11 kap. 10 § begravningslagen (prop. 1998/99:38, bet. 1998/99:KU18, rskr. 1998/99:176).

6.10 Lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.

Lagen, som trädde i kraft den 1 januari 1989 samtidigt som regeringsformens kapitel om krig och krigsfara ändrades, innebär huvudsakligen en modernisering av tidigare gällande regler, som anpassades till 1974 års regeringsform och ändrade förhållanden inom kommunerna, den statliga förvaltningen och domstolsväsendet. Utgångspunkten för regleringen är att det är nödvändigt med bestämmelser som ger ett betydande mått av handlingsfrihet under tider av krig och krigsfara. Samtidigt måste rättssäkerheten få gälla i all rimlig utsträckning. Vidare bör den centrala principen om kommunal självstyrelse upprätthållas så långt som möjligt.

När kommunstatusen upphör för Svenska kyrkans församlingar och kyrkliga samfälligheter, och lagen om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m. därmed inte längre blir tillämplig på dem, bör hänvisningen i lagen till vissa kyrkokommunala organ utgå. Detsamma gäller hänvisningen till förvaltningsmyndigheter under kyrkomötet.

Vidare bör en anpassning ske till terminologin i kommunallagen (1991:900).

6.11 Lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster

Prop. 1998/99:124

När Svenska kyrkans församlingar och kyrkliga samfälligheter inte längre utgör kyrkliga kommuner bör Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund inte längre nämnas särskilt i 1 § lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster. Förbundet kommer efter relationsändringen att omfattas av begreppet annan arbetsgivare i bestämmelsen.

6.12 Lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister

Folkbokföringsregistret får bl.a. innehålla uppgift om att en person är medlem i en icke-territoriell församling. Lagen (1992:288) om medlemskap i icke-territoriella församlingar upphör emellertid den 1 januari 2000 (se SFS 1998:1592). Bestämmelsen i 6 § lagen om folkbokföringsregister bör ändras i enlighet härmed.

6.13 Lagen (1992:889) om den officiella statistiken

I 4–8 §§ lagen om den officiella statistiken återfinns bestämmelser om uppgiftsskyldighet för den officiella statistiken för främst näringsidkare, stiftelser och kommunala organ. Också vissa andra associationer faller under bestämmelserna.

En uppgiftsskyldighet för kyrkliga kommuner finns i 6 §. Eftersom dessa kommuner inte kommer att finnas efter den 1 januari 2000 måste uppgiftsskyldigheten i den delen tas bort. Samtidigt är uppgifter från Svenska kyrkans verksamhet nödvändiga för den officiella statistiken.

En översyn pågår av lagstiftningen om den officiella statistiken. Det arbetet omfattar även frågan om vilken uppgiftsskyldighet som principiellt bör gälla i framtiden för t.ex. Svenska Kyrkan.

Den uppgiftsskyldighet som i dag gäller för kyrkliga kommuner bör därför i avvaktan på resultatet av den nyss nämnda översynen i oförändrad form överföras på Svenska kyrkans organisatoriska delar. Detta kan lämpligen göras genom ett nytt tredje stycke till 6 §.

6.14 Lagen (1994:261) om fullmaktsanställning

Enligt 2 § lagen om fullmaktsanställning gäller lagens bestämmelser inte för biskopar och präster inom Svenska kyrkan. När kyrkolagen (1992:300) och därmed den statliga regleringen av biskops- och prästtjänster upphör att gälla den 1 januari 2000 – se SFS 1998:1592 – behövs inte längre denna reglering.

6.15 Lagen (1994:693) om rätt för kommuner, landsting och kyrkliga kommuner att lämna internationell katastrofhjälp och annat bistånd Prop. 1998/99:124

Lagen om rätt för kommuner, landsting och kyrkliga kommuner att lämna internationell katastrofhjälp och annat bistånd utvidgar behörigheten för de nämnda organen. Vid relationsändringen upphör kommunstatusen för Svenska kyrkans församlingar och kyrkliga samfälligheter. De begränsningar av dessa organs behörighet som gäller enligt kyrkolagen (1992:300) upphör tillsammans med den lagen. Någon motsvarande begränsning av församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas behörighet återfinns inte i lagen om Svenska kyrkan. Det behövs således inte längre någon behörighetsutvidgande lagstiftning för dessa organ. Begreppen kyrkliga kommuner, församlingar och kyrkliga samfälligheter bör därför utgå ur lagen och dess rubrik.

6.16 Lagen (1997:158) om röstlängdsregister

Lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval, m.m. har upphävts, se SFS 1998:1592. Hänvisningen till den lagen i 2 § lagen om röstlängdsregister bör därför tas bort. I 5 och 7 §§ bör uppgifter/sökbegrepp om tillhörighet till Svenska kyrkan och medlemskap i en icke-territoriell församling utgå.

6.17 Skattebetalningslagen (1997:483)

Eftersom det inte längre skall finnas några kyrkliga kommuner bör 5 kap. 4 § skattebetalningslagen ändras.

6.18 Lagen (1997:998) om ändring i lagen (1995:743) om aviseringsregister

Aviseringsregistret får bl.a. innehålla uppgift om att en person är medlem i en icke-territoriell församling. Lagen (1992:288) om medlemskap i icke-territoriella församlingar upphör emellertid den 1 januari 2000 (se SFS 1998:1592). Bestämmelsen i 4 § lagen om aviseringsregister bör ändras i enlighet härmed. En sådan ändring medför att konsekvensändringar måste göras i 7 och 8 §§.

6.19 Lagen (1999:000) om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Den 21 april 1999 beslutade riksdagen bl.a. om ändringar i sekretesslagen (prop.1998/99:38, bet. 1998/99:KU18, rskr. 1998/99:176). Bland dessa ändringar ingår en förändrad lydelse av 1 kap. 8 §. På grund

av ett förbiseende ändrades inte hänvisningen till den bestämmelsen i Prop. 1998/99:124 13 kap. 4 §. Regeringen föreslår nu att detta rättas till.

6.20 Lagen (1999:000) om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

I 3 kap. 23 § 6 mervärdesskattelagen regleras när omsättning av tjänster som avser gravöppning och gravskötsel skall undantas från mervärdesskatt. Enligt paragrafen undantas omsättning av dessa tjänster från skatteplikt när de tillhandahålls av huvudmannen för en allmän begravningsplats.

Med huvudman avses fr.o.m. den 1 januari 2000, enligt 1 kap. 1 § begravningslagen (1990:1144), församling eller kyrklig samfällighet inom Svenska kyrkan eller kommun som skall anordna och hålla allmänna begravningsplatser för dem som är folkbokförda inom ett visst område (prop. 1998/99:38, bet. 1998/99:KU18, rskr. 1998/99:176). Av 2 kap. 2 a § begravningslagen framgår dock att även annan än huvudman kan inneha en allmän begravningsplats.

Det kommer inom varje förvaltningsområde enbart att finnas en huvudman för begravningsverksamheten. När en kommun är huvudman kan det finnas församlingar som sedan tidigare innehar och förvaltar allmänna begravningsplatser inom kommunens område. Sådana församlingar kommer även efter relationsändringen att vara innehavare av allmän begravningsplats. Det omvända förhållandet är också tänkbart, dvs. att en församling är huvudman medan kommunen innehar en eller flera allmänna begravningsplatser.

Regleringen i begravningslagen medför således att allmänna begravningsplatser kan innehas och förvaltas av såväl huvudmän som andra innehavare. Om lagtexten i 3 kap. 23 § 6 mervärdesskattelagen inte justeras i samband med att begreppet huvudman nu definieras i begravningslagen kommer andra innehavare av allmänna begravningsplatser än huvudmän att bli skyldiga att ta ut mervärdesskatt för omsättning av tjänster som avser gravöppning och gravskötsel. Det är inte lämpligt att införa en sådan skillnad i beskattningshänseende. Även omsättningar av tjänster som avser gravöppning eller gravskötsel på allmän begravningsplats av annan innehavare än huvudman bör således undantas från skatteplikt. Därför föreslås det att 3 kap. 23 § 6 mervärdesskattelagen ändras på detta sätt.

6.21 Övrigt

Enligt 1 § lagen (1975:1339) om Justitiekanslerns tillsyn, har justitiekanslern (JK) tillsyn över att de som utövar offentlig verksamhet efterlever lagar och andra författningar samt i övrigt fullgör sina åligganden. Under JK:s tillsyn står bl.a. statliga myndigheter och deras personal i den utsträckning som regeringen föreskriver det. Under justitiekanslerns tillsyn står dessutom kommunala myndigheter och andra

myndigheter som inte är statliga samt tjänstemän och andra befattningshavare vid sådana myndigheter. Enligt 3 § 3 står även andra som, utan att vara knutna till statlig myndighet, innehar tjänst eller uppdrag varmed följer myndighetsutövning, under JK:s tillsyn såvitt avser denna deras verksamhet. Detta gäller dock inte ledamöter av riksdagen, kyrkomötet eller beslutande kommunal församling.

Justitiekanslern föreslår att kyrkomötet skall utgå ur bestämmelsen och utgår därvid från att kyrkomötet inte kommer att utöva någon myndighetsutövning efter relationsändringen. Enligt 4 kap. 16 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. har Svenska kyrkan rätt till viss ersättning av staten för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena (prop. 1998/99:38, bet. 1998/99:KU18, rskr. 1998/99:176). Svenska kyrkan beslutar, enligt andra stycket, om fördelning av ersättningen mellan stiftet. Dessa beslut utgör myndighetsutövning. Enligt 6 § lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan är kyrkomötet Svenska kyrkans högsta beslutande organ. Kyrkomötet kommer således att ägna sig åt myndighetsutövning efter relationsändringen. Det finns därför inte anledning att ändra 3 § 3 lagen om Justitiekanslerns tillsyn.

7 Ekonomiska konsekvenser av förslagen samt ikraftträdande

7.1 Förslagen rörande statens stöd till andra trossamfund än Svenska kyrkan

De förslag som regeringen lägger fram medför inte några ökade kostnader för statsbudgeten. I avsnitt 4.4.4 gör regeringen bedömningen att Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST) bör fortsätta att fördela statsbidraget. Någon förändring av kostnadsnivån för hanteringen av det statliga stödet till trossamfunden jämfört med dagsläget bedöms därför inte uppkomma. Inrättas ett sådant forum för kontakter mellan staten och trossamfunden, som behandlas i avsnitt 4.4.4, får detta finansieras inom befintliga ramar.

Arbetsgruppen har lämnat förslag om att trossamfunden bör ges en prioriterad ställning i fråga om de arbetsmarknadspolitiska stödformerna individuellt anställningsstöd och arbetsplatsintroduktion. I avvaktan på utvärderingen av statens och Svenska kyrkans gemensamma sysselsättningsprogram, det s.k. miljardprogrammet för kyrkliga jobb, är regeringen inte beredd att nu ta ställning till arbetsgruppens förslag.

När ett samfund utnyttjar möjligheten till avgiftshjälp skall kostnaden för avgiftshjälpen enligt förslaget i avsnitt 4.5.1 avräknas från organisationsbidraget. Motsvarande belopp skall tillföras anslaget till skattemyndigheterna från anslaget för statens stöd till trossamfunden så att det anslaget minskar i motsvarande mån.

Kostnader för det centrala lednings- och samordningsansvaret

Utgifterna för lednings- och samordningsfunktionen bör efter relationsändringen belasta ÖCB:s förvaltningsanslag. Ett belopp om 700 000 kronor, motsvarande det anslag som innevarande år beviljats Svenska kyrkans centralstyrelse för ledning och samordning av den kyrkliga beredskapen, skall därför tillföras ÖCB:s förvaltningsanslag från anslaget för stöd till trossamfunden.

Kostnader för verksamheten på lokal och regional nivå

Regeringens förslag innebär inte några förändrade uppgifter för kommunerna, länsstyrelserna eller civilbefälvärnarna. Inte heller för trossamfunden innebär förslagen några tillkommande uppgifter.

7.3 Förslagen om följdändringar

De förslag till följdändringar som läggs fram är huvudsakligen av teknisk art och bedöms inte ge upphov till några kostnadseffekter.

7.4 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna skall träda i kraft den 1 januari 2000.
--

Samtliga lagändringar har samband med stat-kyrkareformen som träder i kraft den 1 januari 2000. Även de nu föreslagna ändringarna bör därför träda i kraft den 1 januari 2000.

8 Författningskommentarer

8.1 Förslaget till lag om stöd till trossamfund

1 §

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 4.4.2.

2 §

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 4.4.1.

Det mål som anges anknyter nära till det mål som hittills har tillämpats för stöd till trossamfunden. I det föreslagna målet betonas möjligheterna för samfunden att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad verksamhet. Målformuleringen ger samfunden ökade möjligheter att själva avgöra hur målet skall uppnås.

3 §

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 4.4.2.

Ett trossamfund bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på om samfundet motverkar alla former av rasism och andra typer av diskriminering samt våld och brutalitet. Vidare krävs det att samfundet verkar för att utveckla förutsättningarna för jämställdhet mellan kvinnor och män samt för att dess medlemmar och betjänade skall vägledas av etiska principer som är förenliga med samhällets grundläggande demokratiska värderingar. Detta innebär dock inte något krav på att t.ex. samfundets lära eller åskådning skall utformas i demokratisk ordning. Inte heller krävs det att beslutsprocessen i samfundet vid utseende av exempelvis präster vilar på demokratisk grund. Av väsentlig betydelse är i stället att trossamfundet verkar för att dess medlemmar och betjänade deltar i samhällslivet och att samfundet klart markerar avståndstagande från eventuella anti-demokratiska strömningar i samhället.

Ett trossamfund är stabilt om det kontinuerligt bedrivit verksamhet i minst fem år här i landet. Trossamfundet har vidare en fast organisatorisk struktur och en stabil ekonomi som huvudsakligen baseras på dem som är medlemmar eller betjänas av samfundet, om det är stabilt. Som huvudregel skall samfundet bedriva verksamheten i någon av associationsformerna registrerat trossamfund eller ideell förening. Vidare disponerar samfundet lokaler för sin verksamhet. Med kravet på egen livskraft förstås att samfundet som huvudregel betjänar minst 3000 personer och bedriver verksamhet på ett flertal platser i landet.

4 §

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitten 4.4.3 och 4.5.1.

I *första stycket* slås fast att regeringen liksom i dag bestämmer vilka trossamfund som är berättigade till statsbidrag. (Se även kommentaren till 16 § lagen om trossamfund, avsnitt 8.10.)

Genom *andra stycket* ges regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om fördelning av statsbidrag.

Av *tredje stycket* framgår att kostnaderna för avgiftshjälpen skall beaktas vid fördelningen av statsbidrag. Bestämmelser om hur detta skall ske kan meddelas genom föreskrifter enligt *andra stycket*.

5 §

Från och med år 2000 kommer statens stöd till trossamfunden att utgöras av statsbidrag och avgiftshjälp. De två stödformerna skall ses som en enhet. Denna paragraf hänvisar till de särskilda bestämmelser i andra lagar som reglerar avgiftshjälpen.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 5.3.

8.3 Förslaget till lag om ändring i begravningslagen
(1990:1144)

Prop. 1998/99:124

8 kap.

3 §

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 5.3.

4 §

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 5.5.1. Den omfattar samtliga församlingar och kyrkliga samfälligheter inom Svenska kyrkan som är innehavare av en eller flera allmänna begravningsplatser, dvs. oberoende av om det rör sig om en församling eller kyrklig samfällighet som är huvudman för begravningsverksamheten eller inte.

8.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1403) om
totalförsvaret och höjd beredskap

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 5.5.3.

8.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1720) om
civilt försvar

1 kap.

1 §

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 5.3.

2 kap.

1 §

Ändringen i *första* respektive *andra* stycket behandlas närmare i avsnitt 5.5.3.

Ändringen i *tredje* stycket behandlas närmare i avsnitt 5.3 och 5.4.1.

2 §

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 5.3 och 5.4.1.

3 §

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 5.3 och 5.4.2.

4 §

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 5.3.

3 kap.

3 §

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 5.3.

8 kap.**11 §**

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 5.3.

13 och 14 §§

Bestämmelserna behandlas närmare i avsnitt 5.3 och 5.5.1.

8.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt

Bestämmelserna behandlas närmare i avsnitt 5.5.2.

8.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m.

Bestämmelserna behandlas närmare i avsnitt 5.5.2.

8.8 Förslaget till lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (1996:627)

Bestämmelserna behandlas närmare i avsnitt 5.5.3.

8.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:938) om behandling av personuppgifter om totalförsvarspliktiga

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 5.5.2.

8.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:1593) om trossamfund

16 §

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitten 4.5.2 och 4.4.2.

I *första stycket* har begreppet "beräkning" ändrats till "bestämmande". Ändringen görs för att begreppen i lagen om trossamfund skall överensstämja med de begrepp som används i skattebetalningslagen (1997:483). Regleringen i det tidigare andra stycket har placerats som en ny mening i första stycket.

Vem som fattar beslut om avgiftshjälp framgår av det nya *andra stycket*.

Tredje stycket är nytt och innehåller förutsättningarna för att ett trossamfund skall kunna beviljas avgiftshjälp. Dessa överensstämmer med de förutsättningar som föreslås gälla för statligt stöd i form av statsbidrag. De två punkterna behandlas närmare i kommentaren till 3 § i förslaget till lag om stöd till trossamfund (avsnitt 8.1).

Genom ändringarna i andra och tredje styckena kommer de grundläggande bestämmelserna om avgiftshjälp att gälla för alla samfund och finnas i lagen om trossamfund.

Ändringarna, som beslutas på samma sätt som riksdagsordningens huvudbestämmelser, föreslås träda i kraft den 1 januari 2000 tillsammans med övriga delar av stat–kyrkareformen.

8.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:000) om avgift till registrerat trossamfund

1 §

I bestämmelsen har begreppet "beräkning" ändrats till "bestämmande". Anledningen till ändringen är att begreppen i denna lag bör stämma överens med de begrepp som används i skattebetalningslagen (1997:483).

2 §

Bestämmelsen, som föreslås upphöra att gälla, behandlas närmare i avsnitt 4.5.2.

De grundläggande bestämmelserna om avgiftshjälp för andra trossamfund än Svenska kyrkan – vem som beslutar om och förutsättningarna för hjälpen – föreslås bli införda i 16 § lagen (1998:1593) om trossamfund. Bestämmelsen i förevarande paragraf att regeringen beslutar om avgiftshjälpen och dess upphörande kan därför utgå.

3–10 §§

Till följd av att 2 § upphör att gälla har beteckningen på 3–10 §§ ändrats till 2–9 §§. Hänvisningarna i de nya 5, 6 och 8 §§ har ändrats i enlighet med detta.

I de nya 4 och 5 §§ har begreppet "beräkning" ändrats till "bestämmande" (jfr 1 §).

8.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:000) om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Bestämmelserna behandlas närmare i avsnitt 5.5.2 och 6.19.

Sammanfattning av riksdagens beslut med anledning av principbeslutet om ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan

Prop. 1998/99:124
Bilaga 1

1 Grundlagsfrågor

I propositionen Staten och trossamfunden – grundlagsfrågor (prop. 1997/98:49) föreslog regeringen vissa grundlagsändringar för att möjliggöra genomförandet av riksdagens principbeslut om ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan. Förslagen föreslogs träda i kraft den 1 januari 2000 och innebar i huvudsak följande.

I regeringsformen införs en ny bestämmelse, 8 kap. 6 §, enligt vilken föreskrifter om trossamfund samt föreskrifter om grunderna för Svenska kyrkan som trossamfund meddelas i lag. Sådana föreskrifter skall beslutas på samma sätt som riksdagsordningens huvudbestämmelser. Nuvarande normgivningsföreskrifter avseende Svenska kyrkan i regeringsformens övergångsbestämmelser upphävs, vilket bl.a. medför att Svenska kyrkan lämnar det allmänna och att församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kommunstatus upphör. I 11 kap. 6 § regeringsformen görs ett tillägg som innebär att förvaltningsuppgifter skall kunna överlämnas till registrerade trossamfund (en ny associationsform för trossamfunden som behandlas närmare i följande avsnitt). Kyrkomötet utgår ur bestämmelserna i 2 kap. 5 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen, eftersom Svenska kyrkan inte längre skall utgöra en del av det allmänna. De allmänna handlingar som före år 2000 har kommit in till eller upprättats hos myndigheter med uppgifter som hänför sig till Svenska kyrkans verksamhet eller Svenska kyrkans beslutande församlingar skall dock, enligt ett nytt andra stycke i 2 kap. 17 § tryckfrihetsförordningen, kunna förvaras hos Svenska kyrkan även efter relationsändringen utan att därigenom upphöra att vara allmänna.

Riksdagen har i allt väsentligt beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet. 1997/98:KU20 och rskr. 1997/98:284 samt bet. 1998/99:KU5, rskr. 1998/99:3).

Lagar om ändring i regeringsformen (SFS 1998:1700) och om ändring i tryckfrihetsförordningen (SFS 1998:1701) utfärdades den 26 november 1998.

2 Bestämmelser om Svenska kyrkan och andra trossamfund

I propositionen Staten och trossamfunden – bestämmelser om Svenska kyrkan och andra trossamfund (prop. 1997/98:116) lämnade regeringen förslag till en lag om trossamfund och en lag om Svenska kyrkan samt en lag om införande av lagen om Svenska kyrkan. De nya bestämmelserna föreslogs träda i kraft den 1 januari 2000.

Förslagen, som behandlas närmare nedan, innebar i korthet följande. Genom lagen om trossamfund införs en ny associationsform, registrerat trossamfund, öppen för alla trossamfund. Ingen av de rättigheter som trossamfunden har i dag, t.ex. rätten att förrätta vigsel, är knuten till den nya associationsformen. Lagen om trossamfund innehåller dels vissa allmänna bestämmelser som gäller alla trossamfund, dels särskilda föreskrifter om registrerade trossamfund. – I lagen om Svenska kyrkan preciseras kyrkans grundläggande identitet för att denna skall vara oförändrad över relationsändringen. Den i lagen gjorda preciseringen stämmer överens med kyrkans syn på sig själv. Vidare innehåller lagen bestämmelser om grunderna för Svenska kyrkans organisation och verksamhet samt om den kyrkliga egendomen. – Genom lagen om införande av lagen om Svenska kyrkan upphävs den nuvarande kyrkolagen (1992:300) och ett antal andra lagar på det kyrkliga området. Vidare innehåller den särskilda övergångsbestämmelser avseende bl.a. vissa kyrkliga egendomsfrågor.

Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet. 1997/98:KU20, rskr. 1997/98:284 samt bet. 1998/99:KU5, rskr. 1998/99:3).

Den 26 november 1998 utfärdades lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan, lagen (1998:1592) om införande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan och lagen (1998:1593) om trossamfund.

2.1 Lagen om trossamfund

Lagen (1998:1593) om trossamfund innehåller dels vissa allmänna bestämmelser som gäller alla trossamfund, dels särskilda föreskrifter om den nya associationsformen registrerat trossamfund. Genom lagen upphävs religionsfrihetslagen (1951:680).

Begreppet trossamfund definieras som en gemenskap för religiös verksamhet, i vilken det ingår att anordna gudstjänst. Ingen är skyldig att tillhöra något trossamfund. Avtal eller löften som strider mot detta är ogiltiga. Barn som har fyllt 12 år skall samtycka till inträde i och utträde ur ett trossamfund.

Med registrerat trossamfund avses dels Svenska kyrkan, dels trossamfund som har registrerats enligt lagen. Ett samfund erhåller ställning som registrerat trossamfund genom ett registreringsförfarande. De huvudsakliga kraven för att få registreras är att trossamfundet har stadgar med bestämmelser om ändamål och om hur det fattas beslut i trossamfundets angelägenheter samt att trossamfundet har en styrelse eller motsvarande organ. Registreringen omfattar trossamfundets namn och stadgar samt de personer som ingår i styrelsen eller motsvarande organ eller annars är behöriga att företräda trossamfundet.

De trossamfund som väljer att registrera sig får rättskapacitet såsom registrerat trossamfund. De ges skydd för sitt namn och skall efter beslut av regeringen kunna få hjälp av staten med att beräkna, debitera, redovisa och ta in avgifter från sina medlemmar. De rättigheter och skyldigheter som har uppkommit för ett trossamfund som har bedrivit

verksamheten som ideell förening övergår genom registreringsbeslutet till det registrerade trossamfundet. Tillhöriga eller medlemmar i ett registrerat trossamfund skall i princip inte bli personligt ansvariga för det registrerade trossamfundets skyldigheter i förhållande till tredje man.

Det registrerade trossamfundet skall träda i likvidation om de krav som gäller för registrering inte längre är uppfyllda, om det föreligger likvidationsskyldighet enligt stadgarna eller om samfundet har försatts i konkurs som avslutats med överskott. Trossamfundet skall på egen begäran avregistreras utan föregående likvidation under förutsättning att trossamfundet efter avregistreringen utgör en juridisk person av annat slag.

Ett registrerat trossamfunds organisatoriska delar – t.ex. församlingar, stift och distrikt – skall kunna registreras. Samma förutsättningar skall gälla för registrering av trossamfundets organisatoriska delar som för trossamfundet. De registrerade organisatoriska delarna får rättskapacitet och namnskydd i likhet med trossamfundet. Ett registrerat trossamfund och dess registrerade organisatoriska delar svarar var för sig självständigt för sina skyldigheter.

2.2 Lagen om Svenska kyrkan

I lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan preciseras kyrkans grundläggande identitet för att denna skall vara oförändrad över relationsändringen. Den i lagen gjorda preciseringen stämmer överens med kyrkans syn på sig själv. Vidare innehåller lagen bestämmelser om grunderna för Svenska kyrkans organisation och verksamhet samt om den kyrkliga egendomen.

Identitet och organisation

Inledningsvis i lagen slås trossamfundets evangelisk-lutherska identitet fast. Vidare ges en övergripande beskrivning av de identitetsmässigt mest betydelsefulla delarna av kyrkans organisation. I lagen anges det också att Svenska kyrkan är en öppen folkkyrka, som i samverkan mellan en demokratisk organisation och kyrkans ämbete bedriver en riktäckande verksamhet.

Självständiga rättssubjekt

Svenska kyrkan som trossamfund utgör ett eget rättssubjekt som bl.a. får förvärva rättigheter och ta på sig skyldigheter. Församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna samt stiftens har var för sig samma rätt. Som tidigare nämnts ges Svenska kyrkan ställning som ett registrerat trossamfund genom lagen om trossamfund. Där ges också församlingarna, de kyrkliga samfälligheterna och stiftens ställning som registrerade organisatoriska delar av Svenska kyrkan.

Församlingen omfattar de personer som tillhör Svenska kyrkan och är bosatta inom församlingens område, vilket innebär att den s.k. territorialprincipen tillämpas. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission.

Undantag görs från territorialprincipen så att Svenska kyrkan själv kan bestämma om det skall finnas icke-territoriella församlingar. Lagen (1992:288) om medlemskap i icke-territoriella församlingar upphävs.

Stiftet omfattar församlingarna inom stiftets område, vilket innebär att territorialprincipen gäller också för den regionala nivån. Stiftets grundläggande uppgift är att främja och ha tillsyn över församlinglivet. – Svenska kyrkans episkopala struktur görs tydlig genom att det skall finnas en biskop i varje stift.

Kyrkomötet är Svenska kyrkans högsta beslutande organ. Kyrkomötet får emellertid inte besluta i sådana enskilda frågor som det är en församlings eller ett stifts uppgift att besluta i.

Ekonomi

De som tillhör Svenska kyrkan är skyldiga att betala lokal och regional kyrkoavgift. Lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör Svenska kyrkan upphävs. Församlingen beslutar om lokal kyrkoavgift och stiftet om regional kyrkoavgift.

Svenska kyrkan har, enligt lagen om trossamfund, rätt till kostnadsfri hjälp av staten med att beräkna, debitera, redovisa och ta in kyrkoavgifterna under förutsättning att hjälpen kan inordnas i det gällande skattebetalningssystemet.

Prästlönetillgångarna skall bibehållas såsom självständiga förmögenheter och förvaltas av Svenska kyrkan. De skall också i fortsättningen utgöra juridiska personer. Förmögenheten skall vara placerad på ett godtagbart sätt. Prästlönetillgångarna skall ha till ändamål att bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse. Endast avkastningen får användas för ändamålet. Regeringen får besluta om tillsyn av förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Handlingsoffentlighet m.m.

Handlingar som avser särskilda områden där Svenska kyrkan skall utföra uppgifter som tillgodoser allmänna samhälleliga intressen omfattas av en offentlighetsreglerad handlingsoffentlighet. Förslag till reglering lämnas i prop. 1998/99:38.

Kyrkans handlingar i övrigt omfattas av en inomkyrkligt reglerad handlingsoffentlighet. Svenska kyrkan skall låta var och en ta del av dessa handlingar. Rätten till insyn får begränsas bara om det är särskilt motiverat med hänsyn till vissa i lagen om Svenska kyrkan angivna skäl eller till något synnerligen väsentligt intresse. Svenska kyrkans arkiv skall bevaras, hållas ordnade och vårdas så att behovet av tillgång till handlingarna tillgodoses.

Ett beslut som innebär att någon inte får ta del av sådana handlingar som omfattas av den inomkyrkligt reglerade handlingsoffentligheten överprövas på det sätt som Svenska kyrkan bestämmer. I den utsträckning som Svenska kyrkan bestämmer får också andra beslut överprövas. Ett särskilt organ med juridisk kompetens skall inrättas inom Svenska kyrkan för att ytterst pröva dessa frågor.

Skyldighet att lämna uppgifter

Svenska kyrkan skall till det statliga registret för registrerade trossamfund lämna uppgifter om stadgar, indelning i församlingar, kyrkliga samfälligheter och stift samt de personer som ingår i styrelser eller motsvarande organ eller annars är behöriga att företräda Svenska kyrkan och dess församlingar, kyrkliga samfälligheter och stift.

2.3 Lagen om införande av lagen om Svenska kyrkan

Genom lagen (1998:1592) om införande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan upphävs kyrkolagen (1992:300), lagen (1992:301) om införande av kyrkolagen, lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigval, m.m. och lagen (1992:288) om medlemskap i icke-territoriella församlingar. Detsamma gäller lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan. Vidare innehåller införandelagen bl.a. följande.

Tystnadsplikt

Den straffsanktionerade bestämmelsen om tystnadsplikt upphör att gälla i och med upphävandet av kyrkolagen, vilket innebär att frågan om tystnadsplikt för Svenska kyrkans präster får regleras inomkyrkligt. För uppgifter som anförtrotts före relationsändringen fortsätter dock den straffsanktionerade tystnadsplikten att gälla.

Särskilda övergångsbestämmelser

Församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas rättigheter och skyldigheter övertas vid relationsändringen av motsvarande församling, kyrkliga samfällighet eller stift inom det registrerade trossamfundet Svenska kyrkan.

Stiftelser som vid utgången av år 1999 förvaltas av en församling eller en kyrklig samfällighet förvaltas av motsvarande enhet också i fortsättningen. Detsamma gäller om en församling eller kyrklig samfällighet har till uppgift att utse styrelseledamöter i en sådan stiftelse.

Ärenden som vid relationsändringen, enligt lag eller förordning, handläggs hos pastor, pastorsämbetet, kyrkoherde, kontraktsprost, biskop, domkapitel, Domkyrkorådet i Lund, Kyrkofondens styrelse, Kyrkomötets besvärsnämnd, Ansvarsnämnden för biskopar eller Svenska

kyrkans centralstyrelse skall överlämnas till Svenska kyrkan för fortsatt handläggning.

Prop. 1998/99:124
Bilaga 1

Kyrkomötet har vid sammanträde under år 1999 de befogenheter, med avseende på tiden efter relationsändringen som följer av lagen om Svenska kyrkan trots bestämmelserna i kyrkolagen. En motsvarande bestämmelse gäller för församlingar, kyrkliga samfälligheter och stift sedan det blivit klart vilka dessa är genom anmälan till det statliga registret.

Rätt till ledighet för förtroendevalda

Ledamöter och ersättare i beslutande församlingar hos Svenska kyrkans organisatoriska delar samt ledamöter och ersättare i kyrkomötet har fram till och med den 31 december 2009 rätt till den ledighet från sina anställningar som behövs för uppdragen. Detsamma gäller de personer som ingår i en styrelse eller motsvarande organ inom Svenska kyrkan.

Egendomsfrågor

De äldre kyrkor som i dag betraktas som egendom av stiftelsekaraktär, dvs. sådana som uppförts före år 1817 på landet och år 1843 i stad, med tillhörande inventarier, kyrkotomt och kyrkogård, skall ägas av den församling där kyrkan är belägen. Egendomen skall användas för samma ändamål som tidigare, tills annat beslutas av Svenska kyrkan. – En församlingskyrkas fastighet och fastighetsfond eller en domkyrkas fastighet och fastighetsfond skall också ägas av den församling där kyrkan är belägen. Egendomen skall användas för samma ändamål som tidigare. För ändring av ändamålet krävs tillstånd av Kammarkollegiet. – Lunds domkyrka och domkyrkans fastigheter och fastighetsfond skall dock behållas som självständig förmögenhet och förvaltas av Svenska kyrkan. Egendomen skall också i fortsättningen utgöra en egen juridisk person och användas för samma ändamål som tidigare.

De prästgårdar som i dag betraktas som egendom av stiftelsekaraktär skall ägas av den kyrkliga samfällighet, eller om sådan inte finns, den församling där egendomen är belägen. Biskopsgårdarna skall – med undantag av de biskopsgårdar och tjänstebostäder för biskop som i dag hyrs enligt särskilda avtal – ägas av trossamfundet Svenska kyrkan.

Kyrkofondens tillgångar skall ägas av trossamfundet Svenska kyrkan och användas för kyrkliga ändamål, sedan ett så stort kapital avskilts som motsvarar åtagandena för utgående pensioner och gjorda pensionsutfästelser för präster och biskopar. Kyrkofondsfastigheterna skall också ägas av trossamfundet Svenska kyrkan och användas för kyrkliga ändamål. – Som framgår av lagen om Svenska kyrkan skall prästlönetillgångarna förvaltas av Svenska kyrkan som självständiga förmögenheter.

De så kallade kronoanslagen skall ägas av trossamfundet Svenska kyrkan, olika organisatoriska delar av trossamfundet eller särskilda

rättssubjekt som förvaltas av Svenska kyrkan beroende på vilken typ av egendom det är fråga om.

Prop. 1998/99:124
Bilaga 1

Ersättningsfrågor

Om någon som före relationsändringen var ägare till eller hade särskild rätt till kyrklig egendom lider förlust genom att egendomen överförs till Svenska kyrkan, en församling eller en kyrklig samfällighet, så skall staten utge ersättning för skadan.

3 Begravningsverksamheten, kulturminnena, personalen, avgiftsbetalningen, m.m.

Propositionen Staten och trossamfunden – begravningsverksamheten, kulturminnena, personalen, avgiftsbetalningen, m.m. (prop. 1998/99:38) beslutades den 10 december 1998 och är den tredje i statkyrkareformen. Riksdagen har i allt väsentligt beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet. 1998/99:KU18 och rskr. 1998/99:00). Reformen är i huvudsak avsedd att träda i kraft den 1 januari 2000. I korthet är förslagen följande.

Begravningsverksamheten

Svenska kyrkans församlingar skall fortsätta att vara huvudmän för den helt övervägande delen av begravningsverksamheten. De skall också fortsättningsvis tillhandahålla särskilda gravplatser för dem som inte tillhör något kristet trossamfund. Verksamheten skall finansieras genom en inkomstrelaterad begravningsavgift som betalas av alla som är folkbokförda i landet. När en församling är huvudman för begravningsverksamheten skall Kammarkollegiet fastställa begravningsavgiften för dem som inte tillhör Svenska kyrkan. Begravningsavgiften skall täcka ett antal tjänster som kostnadsfritt skall tillhandahållas ett dödsbo. Länsstyrelserna skall ha fortsatt tillsyn över begravningsverksamheten och utse särskilda ombud för dem som inte tillhör Svenska kyrkan.

De kyrkliga kulturminnena

Svenska kyrkan skall få viss ersättning av staten för vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena, s.k. kyrkoantikvarisk ersättning. Denna ersättning avser kostnader som uppkommer på grund av kulturhistoriska hänsynstaganden. Den statliga ersättningen utgår fr.o.m. år 2002 med 50 miljoner kronor och stiger sedan successivt i olika steg till 460 miljoner kronor år 2009. Efter tioårsperiodens utgång skall ersättningens storlek övervägas efter särskilda överläggningar mellan staten och Svenska kyrkan.

Fördelningen av den kyrkoantikvariska ersättningen skall ske genom Svenska kyrkan. Besluten om fördelning skall föregås av samråd med myndigheterna inom kulturmiljöområdet. Inför reformens ikraftträdande skall det träffas en överenskommelse mellan staten och Svenska kyrkan i frågor som rör de kulturhistoriska värdena inom Svenska kyrkan.

Offentlighet och insyn samt de kyrkliga arkiven

Den offentlighetsrättsligt reglerade handlingsoffentligheten inom Svenska kyrkan skall avse handlingar som rör begravningsverksamheten samt fördelningen och användningen av den kyrkoantikvariska ersättningen.

Allmänna handlingar, som före relationsändringen har kommit in till eller upprättats hos antingen myndigheter med uppgifter som hänför sig till Svenska kyrkans verksamhet eller kyrkans beslutande församlingar, skall efter beslut av regeringen kunna förvaras hos Svenska kyrkan efter reformens ikraftträdande utan att därigenom upphöra att vara allmänna.

Svenska kyrkans personal

Anställningsavtalen för alla offentliganställda inom Svenska kyrkan går vid relationsändringen automatiskt över till det registrerade trossamfundet Svenska kyrkan eller dess organisatoriska delar. Personalen tar med sig sina rättigheter och skyldigheter till den nya arbetsgivaren. Den arbetstagare som inte vill att anställningsavtalet går över skall anmäla det till sin gamla arbetsgivare och anställningen anses då upphöra vid ikraftträdandet av reformen.

Övergången av rättigheter och skyldigheter omfattar också pensionsåtagandena. Det stift, den församling eller den kyrkliga samfällighet som anställningsavtalet övergår till svarar för de pensionsåtaganden som gäller för de anställda vid tidpunkten för relationsändringen. Pensionsåtagandena skall fonderas före år 2010. Kapital för att trygga pensionsåtagandena för präster och biskopar avskiljs ur kyrkofonden. Ur kyrkofonden avskiljs dessutom 300 mkr för att underlätta ett samlat tryggande av pensionsfordringarna för övrig personal. Till dess fondering skett skall åtagandena kreditförsäkras. Svenska kyrkan svarar solidariskt med sina organisatoriska delar för de pensionsåtaganden som inte är möjliga att kreditförsäkra.

Beskattning av trossamfunden

Registrerade trossamfund, däribland Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar, likställs i skattehänseende med allmännyttiga ideella föreningar vilket innebär att de blir begränsat skattskyldiga. De s.k. prästlönetillgångarna skall vara befriade från inkomstskatt under en övergångsperiod, 2000–2009. De normala skattereglerna skall efter övergångsperioden gälla även för Svenska kyrkan. För tiden därefter skall beskattningen ses över med utgångspunkt i principbeslutet om stat–kyrkareformen. Den lagtekniska utformningen innebär i sig inte

något ställningstagande till vilka regler som skall gälla för följande år. En förlängning av undantaget förutsätter dock ett nytt riksdagsbeslut om förlängning eller modifiering av övergångsregeln. Den egendomsöverföring som har direkt samband med relationsändringen eller med registrering som trossamfund bör vara befriad från stämpelskatt.

Statlig medverkan vid avgiftsbetalning m.m.

Avgift till trossamfund som tas ut med statlig hjälp beräknas på den kommunalt beskattningsbara förvärvsinkomsten och behandlas i hanteringshänseende som en skatt. Förskott på avgiftsmedlen betalas ut till trossamfundet under inkomståret och slutavräkning görs när det slutliga avgiftsunderlaget är känt.

Rättsinstitutet stadgad åborätt och landgille avvecklas.

Ekonomiska effekter

Reformen får positiva ekonomiska effekter för Svenska kyrkan främst genom att nuvarande ekonomiska regleringar mellan staten och kyrkokommunerna faller bort (inklusive utgående skatteadministrationsersättning) och genom att staten börjar betala kyrkoantikvarisk ersättning. Regeringen anser att kyrkan bör utnyttja det utrymme som reformen skapar till en sänkning av kyrkoavgiften.

Efter den tioåriga övergångsperioden förutsätts de med finansieringen av reformen sammanhängande frågorna på nytt övervägas efter särskilda överläggningar med Svenska kyrkan.

Sammanfattning av departementspromemorian Statens stöd till andra trossamfund än Svenska kyrkan (Ds 1999:12)

Prop. 1998/99:124
Bilaga 2

Arbetsgruppen har haft till uppgift att bereda frågorna om det framtida statliga stödet till trossamfunden och lägga fram förslag om inriktning, kriterier, administration och organisation av detta stöd.

Nuvarande stöd

Direkt statligt stöd till trossamfund infördes år 1971 i syfte att öka förutsättningarna för ekonomiskt svaga församlingar att hålla lokaler samt erbjuda religiös service i form av gudstjänst, själavård och liknande. Stödet lämnas för närvarande enligt förordningen (1989:271) om statsbidrag till andra trossamfund än Svenska kyrkan för religiös verksamhet, lokaler till religiös verksamhet och för teologiska seminarier m.m. Bidrag kan endast lämnas till de samfund som finns angivna i förordningen. Det är regeringen som beslutar vilka trossamfund som skall komma i fråga för statligt stöd. Bidraget fördelas av en statlig myndighet, Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST), som är administrativt knuten till Sveriges Frikyrkosamråd.

Det aktuella anslaget på statsbudgeten – K 1 Stöd till trossamfund inom utgiftsområde 17, Kultur, medier, trossamfund och fritid – uppgick år 1998 till sammanlagt 56,4 miljoner kronor.

Det framtida stödet till trossamfunden

Motiv för stöd

Arbetsgruppen finner flera motiv till att staten skall stödja trossamfund.

Trossamfunden är generellt sett samhällsnyttiga organisationer som medverkar i den ständigt pågående normbildningsprocess som är nödvändig för att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som vårt samhälle vilar på.

Av principbeslutet om ändrade relationer mellan staten och Svenska kyrkan framgår att staten bör erbjuda Svenska kyrkan kostnadsfri avgiftshjälp och att staten av likställighetsskäl bör stödja de andra trossamfunden.

Enligt regeringsformen är det en uppgift för det allmänna att främja bl.a. religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget samfundsliv.

Övergripande mål för stödet

Målet för stödet skall enligt förslagen från arbetsgruppen vara att öka förutsättningarna för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktigt

inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg.

Prop. 1998/99:124
Bilaga 2

Även andra verksamheter och projekt som trossamfunden bedriver och som svarar mot angelägna samhällsbehov får ges stöd.

Förutsättningar för stöd

Arbetsgruppen föreslår att en särskild lag stiftas med föreskrifter om stöd till trossamfund. I lagen anges de grundläggande principer enligt vilka stödfrågor skall prövas.

Stöd får endast lämnas till trossamfund som

1. bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på, och
2. är stabilt och har egen livskraft.

Beslut om stöd

Arbetsgruppens förslag är att regeringen liksom i dag bestämmer vilka trossamfund som kan få statsbidrag.

Vidare föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fördelning av statsbidrag.

Utformning av stödet

Stödet till trossamfunden skall enligt arbetsgruppen vara utformat så att trossamfunden kan bedriva sin verksamhet med kontinuitet och långsiktighet.

Större delen av stödet ges i form av organisationsbidrag.

För sådana verksamheter som trossamfunden bedriver och som staten har ett särskilt intresse att stödja, t.ex. den ekumeniska Sjukhuskyrkan, skall stödet utformas som verksamhetsbidrag.

Projektbidrag ges främst i form av etableringsbidrag och lokalbidrag.

Stödets fördelning

Arbetsgruppen föreslår att Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST) fortsätter att fördela det statliga stödet till trossamfunden fr.o.m. år 2000, men ombildas till en reguljär statlig nämndmyndighet. Nämnden görs mindre än i dag och får statliga regler för ekonomi- och personaladministration. Verksamheten revideras av Riksrevisionsverket (RRV). Arbetsgivarverket ges i uppdrag att omförhandla kanslipersonalens kollektivavtal.

Till nämnden knyts ett råd för dryftande av gemensamma frågor i vilket alla bidragsberättigade trossamfund är representerade.

Ett särskilt forum knutet till Kulturdepartementet inrättas med uppgift att vara kontaktorgan för diskussion av övergripande gemensamma frågor av intresse för både staten och trossamfundet.

Prop. 1998/99:124
Bilaga 2

Stödets storlek

Av statsfinansiella skäl lägger arbetsgruppen inte fram några förslag om en ökning av anslaget på statsbudgeten K 1 Stöd till trossamfund inom utgiftsområdet 17, Kultur, medier, trossamfund och fritid.

I stället föreslår arbetsgruppen att trossamfundet ges en prioriterad ställning i fråga om stödformerna individuellt anställningsstöd och arbetsplatsintroduktion under anslaget A 2 Arbetsmarknadspolitiska åtgärder inom utgiftsområdet 14, Arbetsmarknad och arbetsliv. Vidare föreslås ett nära samarbete mellan AMS och SST för att informera om förutsättningarna för att församlingarna skall få del av stödet och att väcka församlingarnas intresse för att vidta åtgärder som berättigar till stöd.

De nordiska lutherska kyrkorna får statligt stöd på samma sätt som andra trossamfund, om förutsättningarna härför föreligger.

Redovisning och kontroll

Enligt arbetsgruppens förslag skall de trossamfund och församlingar som tar emot bidrag lämna SST de redovisningshandlingar, verksamhetsberättelser samt andra uppgifter som SST bestämmer.

SST får besluta att beviljat bidrag inte skall betalas ut, om det kan antas att bidraget har beviljats på grund av felaktiga uppgifter.

SST får besluta att bidrag skall betalas tillbaka, om det har beviljats på grund av felaktiga uppgifter, om bidraget inte används för det ändamål det beviljats för eller om trossamfundet eller församlingen inte lämnar sådana redovisningshandlingar, verksamhetsberättelser samt andra uppgifter som SST bestämmer.

Statliga myndigheter som beslutar om speciella bidrag till ett trossamfund eller en församling bör underrätta SST om beslutet.

Statlig hjälp med att ta in avgift till trossamfund

Kostnaderna för avgiftshjälpen

Arbetsgruppen bedömer att statens årliga kostnader för att ta in avgifter till trossamfund kan beräknas till 21 kronor per person som omfattas av den statliga hjälpen. För varje samfund som ansluts tillkommer det dessutom en förberedelsekostnad för staten som kan beräknas till 75 000 kronor per samfund.

Avräkning mot organisationsbidrag

Arbetsgruppen föreslår att vid fördelning av statsbidrag skall beaktas om trossamfundet får statlig hjälp med att bestämma, debitera, redovisa och ta in avgifter.

Kostnaderna för avgiftshjälpen bör räknas av från trossamfundets organisationsbidrag i förhållande till det antal betjänade som omfattas av hjälpen.

Vilka omfattas av avgiftshjälpen?

Arbetsgruppen gör bedömningen att avgiftshjälpen omfattar såväl medlemmar som betjänade.

Förutsättningar för avgiftshjälp

I lagen (1998:1593) om trossamfund införs enligt arbetsgruppens förslag bestämmelser om vem som beslutar om avgiftshjälp och om förutsättningarna för hjälpen.

Regeringen beslutar om ett annat registrerat trossamfund än Svenska kyrkan skall få avgiftshjälp och om hjälpen skall upphöra. Motsvarande bestämmelser i den föreslagna lagen om avgift till registrerat trossamfund föreslås upphävd.

Avgiftshjälp får endast lämnas till trossamfund som

1. bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på, och
2. är stabilt och har en egen livskraft.

Ekonomiska konsekvenser av förslagen

Arbetsgruppen bedömer att förslagen inte medför någon ökad belastning på statsbudgeten. Inte heller bör de organisatoriska förslag som läggs fram innebära någon höjning av kostnadsnivån för hanteringen av det statliga stödet till trossamfunden jämfört med dagsläget.

Ikraftträdande

Samtliga förslag avses träda i kraft den 1 januari 2000. För bidrag som beviljats före denna dag föreslås att äldre regler skall tillämpas.

Remissinstanser – Statens stöd till andra trossamfund än Svenska kyrkan (Ds 1999:12)

Prop. 1998/99:124
Bilaga 3

1. Riksdagens ombudsmän
2. Hovrätten för Västra Sverige
3. Kammarrätten i Jönköping
4. Kriminalvårdsstyrelsen
5. Statens invandrarverk
6. Socialstyrelsen
7. Kammarkollegiet
8. Statskontoret
9. Riksrevisionsverket
10. Riksskatteverket
11. Arbetsgivarverket
12. Högskoleverket
13. Arbetsmarknadsstyrelsen
14. Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund
15. Svenska kyrkans centralstyrelse
16. Landstingsförbundet
17. Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund
18. Sveriges akademikers centralorganisation
19. Tjänstemännens centralorganisation
20. Landsorganisationen i Sverige
21. Nordiska Ekumeniska rådet
22. Sveriges frikyrkosamråd
23. Anglikanska kyrkan
24. Bibeltrogna vänner
25. Estniska evangelisk-lutherska kyrkan
26. Lettiska evangelisk-lutherska kyrkan
27. Evangeliska fosterlands-stiftelsen
28. Frälsningsarmén
29. Förenade islamiska församlingar i Sverige
30. Islamiska kulturcenterunionen i Sverige
31. Sveriges muslimska förbund
32. Judiska församlingarna i Sverige
33. Metodistkyrkan i Sverige
34. Nybygget - kristen samverkan
35. Armenisk-apostoliska kyrkan
36. Bulgarisk-ortodoxa kyrkan
37. Estnisk-ortodoxa kyrkan
38. Etiopisk-ortodoxa kyrkan
39. Finska ortodoxa församlingen i Sverige
40. Grekisk-ortodoxa metropolitdömet
41. Koptisk-ortodoxa kyrkan
42. Makedonisk-ortodoxa kyrkan
43. Rumänsk-ortodoxa kyrkan
44. Kristi förklarings ortodoxa kyrka (Ryska kyrkan)
45. Serbisk-ortodoxa kyrkan

46. Svenska ortodoxa prosteriet
47. Syrisk-ortodoxa ärkestiftet i Sverige och övriga Skandinavien
48. Syrisk-ortodoxa patriarkaliska ställföreträdarskapet i Sverige
49. Österns apostoliska katolska assyriska kyrka
50. Pingströrelsen
51. Sjundedags adventistsamfundet
52. Stockholms katolska stift
53. Svenska alliansmissionen
54. Svenska baptistsamfundet
55. Svenska missionsförbundet
56. Ungerska protestanters kyrkosamfund i Sverige
57. Norska församlingen i Stockholm
58. Norska sjömanskyrkan i Göteborg
59. Danska kyrkan i Göteborg
60. Isländska församlingen i Göteborg

Prop. 1998/99:124
Bilaga 3

Sammanfattning av departementspromemorian Trossamfunden och totalförsvaret (Ds 1999:4)

Prop. 1998/99:124
Bilaga 4

Utgångspunkter

Svenska kyrkans församlingar och kyrkliga samfälligheter, de kyrkliga kommunerna, omfattas i dag av åtskilliga författningar på försvarsområdet. Detsamma gäller de kyrkliga myndigheterna. Bland annat föreligger en skyldighet att vidta de beredskapsförberedelser som behövs för att verksamheten skall fungera under de svåra förhållanden som kan råda under krig. Någon motsvarande skyldighet finns inte i fråga om andra trossamfund än Svenska kyrkan.

Svenska kyrkans centralstyrelse, som är en statlig myndighet under kyrkomötet, har ansvar för att leda och samordna den kyrkliga beredskapen i enlighet med vad som avtalas med kyrkliga kommuner och andra trossamfund. För den närmare hanteringen av trossamfundens beredskapsfrågor har centralstyrelsen inrättat ett samverkans- och beredningsorgan, Trossamfundens beredskapsråd.

Den 1 januari 2000 kommer relationerna mellan staten och Svenska kyrkan att ändras. Relationsändringen innebär bl.a. att församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kommunstatus upphör och att Svenska kyrkan även i övrigt lämnar det allmänna. Ett syfte med statkyrkareformen är att uppnå ökad likställighet mellan olika trossamfund. Reformen skall också leda till att Svenska kyrkan i största möjliga utsträckning själv skall få reglera sina egna angelägenheter.

De ändrade relationerna mellan staten och Svenska kyrkan får till följd att de formella förutsättningarna ändras när det gäller trossamfundens medverkan inom totalförsvaret i framtiden. Det finns dock inte skäl att anta att relationsändringen i sig kommer att medföra någon förändring i fråga om den verksamhet som trossamfunden bedriver.

De förslag som arbetsgruppen lämnar är avsedda att träda i kraft den 1 januari 2000, dvs. samtidigt som relationerna mellan staten och Svenska kyrkan ändras.

Förslag i fråga om trossamfundens medverkan inom totalförsvaret i framtiden

Totalförsvarets behov av trossamfundens medverkan

Svenska kyrkan och övriga trossamfund utgör genom sina kunskaper och sin kompetens en värdefull resurs för landet. De engagerar sammantaget en stor del av befolkningen och har en bred förankring i samhället. Deras verksamhet kan utgöra ett komplement och i vissa fall ett alternativ till den verksamhet som bedrivs av andra organ – staten, kommuner och landsting samt organisationer och företag. Det är ange-

läget att trossamfundens kunnande och insatser uppmärksammas och tas till vara inom totalförsvaret även i framtiden.

Prop. 1998/99:124
Bilaga 4

Särskilt betydelsefulla områden är begravningsverksamheten och den andliga vården (själavård och krishantering). Trossamfunden gör dock även på andra områden betydande insatser som i olika avseenden är värdefulla för samhället i fredstid likaväl som vid kris och under krig.

Offentligrättslig reglering av trossamfundens beredskapsförberedelser

Svenska kyrkans skyldighet att vidta beredskapsförberedelser i fråga om begravningsverksamheten och förvaltningen av de kyrkliga kulturminnena skall vara offentligrättsligt reglerad efter relationsändringen. När det gäller trossamfundens verksamhet i övrigt skall frågor om beredskapsplanering inte regleras offentligrättsligt. Det är en angelägenhet för de enskilda trossamfunden att avgöra i vilken utsträckning som de skall vidta förberedelser för att kunna fullgöra sina uppgifter även under höjd beredskap.

Ledning och samordning av trossamfundens medverkan inom totalförsvaret

Civilt försvar, i vilket trossamfundens verksamhet ingår, omfattar hela samhället och utförs av ett stort antal aktörer med olika inriktning och verksamhet. En förutsättning för att det skall vara möjligt att agera samlat och effektivt i en kris- eller krigssituation är att de beredskapsförberedelser och åtgärder som vidtas av olika organ, inklusive trossamfunden, samordnas och så långt som är möjligt får en enhetlig inriktning. Det är nödvändigt att det, såväl vid fredstida förberedelser som vid kriser och under krig, finns ett väl fungerande och flexibelt system för ledning och samordning på samtliga nivåer inom totalförsvarsorganisationen.

Det är framför allt på den *lokala nivån* som det krävs faktiska insatser under höjd beredskap. Enligt gällande bestämmelser har kommunen att verka för att beredskapsförberedelserna för den civila verksamhet som bedrivs inom kommunen av olika aktörer får en enhetlig inriktning och att samordning sker. Ett motsvarande ansvar föreligger i fråga om den civila verksamheten under höjd beredskap. Relationsändringen skall inte medföra några förändringar vad gäller kommunens sammanhållande roll i fråga om verksamheten på lokal nivå.

På *den regionala nivån* har länsstyrelsen och civilbefälhavaren ett sammanhållande ansvar när det gäller den civila verksamhet som bedrivs inom länet respektive civilområdet. De ändrade relationerna mellan staten och Svenska kyrkan skall inte innebära någon förändring i fråga om detta ansvar.

När det gäller *den centrala nivån* skall ansvaret för att leda och samordna trossamfundens medverkan inom det civila försvaret efter relationsändringen ligga på Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB).

ÖCB skall leda och samordna trossamfundens medverkan i enlighet med vad ÖCB överenskommer med Svenska kyrkan och andra trossamfund. Ett särskilt råd för trossamfundens beredskapsfrågor skall knytas till ÖCB. Rådet skall bestå av ÖCB:s generaldirektör som ordförande samt sex andra ledamöter. För varje ledamot skall det finnas en ersättare. Ledamöterna och ersättarna utses av ÖCB för en bestämd tid.

Rådet skall vara ett rådgivande samverkans- och beredningsorgan i frågor som rör trossamfundens medverkan inom totalförsvaret. Det skall vara ett forum för kontinuerliga kontakter i övergripande frågor och för utbyte av kunskap och erfarenheter. Rådet skall vidare bistå ÖCB med upplysningar och synpunkter som är av betydelse för beredningen och planeringen av verksamheten på området.

Övriga förslag

De ändrade relationerna mellan staten och Svenska kyrkan leder till att det behöver göras ändringar i ett antal lagar inom totalförsvarsområdet. Detta är en följd av bl.a. att församlingarnas och de kyrkliga sällskapernas kommunstatus upphör och att Svenska kyrkan även i övrigt lämnar det allmänna. Arbetsgruppen lämnar förslag till ändringar i bl.a. lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m., lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap, lagen (1994:1720) om civilt försvar, lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, lagen (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m., säkerhets- skyddslagen

Remissinstanser – Trossamfunden och totalförsvaret, Ds 1999:4

Prop. 1998/99:124
Bilaga 5

1. Riksdagens ombudsmän (JO)
2. Hovrätten över Skåne och Blekinge
3. Kammarrätten i Sundsvall
4. Rikspolisstyrelsen
5. Statens invandrarverk
6. Försvarsmakten
7. Totalförsvarets pliktverk
8. Överstyrelsen för civil beredskap
9. Statens räddningsverk
10. Civilbefälhavaren i Mellersta civilområdet
11. Riksantikvarieämbetet
12. Länsstyrelsen i Stockholms län
13. Länsstyrelsen i Kronobergs län
14. Länsstyrelsen i Jämtlands län
15. Kyrkofondens styrelse
16. Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund
17. Svenska kyrkans centralstyrelse
18. Domkapitlet i Karlstad
19. Stiftssamfälligheten i Uppsala stift
20. Stiftssamfälligheten i Lunds stift
21. Stiftssamfälligheten i Härnösands stift
22. Gävle kyrkliga samfällighet
23. Göteborgs kyrkliga samfällighet
24. Vrigstads och Hylletofta församlingars kyrkliga samfällighet
25. Särna församling
26. Karlsborgs församling
27. Kista församling
28. Malmö kommun
29. Avesta kommun
30. Umeå kommun
31. Svenska kommunförbundet
32. Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund
33. Landstingsförbundet
34. Svenska röda korset
35. Sveriges kristna råd
36. Sveriges frikyrkosamråd
37. Ortodoxa och österländska kyrkors ekumeniska råd (OÖKER)
38. Islamiska samarbetsrådet
39. Judiska församlingarnas centralråd
40. Stockholms katolska stift (Romersk-katolska kyrkan i Sverige)
41. Sveriges kyrkogårdschefers förening

Remissinstanser – promemorian Följdändringar i anledning av stat–kyrkareformen

Prop. 1998/99:124
Bilaga 6

1. Justitieombudsmannen
2. Justitiekanslern
3. Hovrätten för Nedre Norrland
4. Kammarrätten i Göteborg
5. Överstyrelsen för civil beredskap
6. Statskontoret
7. Statistiska centralbyrån
8. Riksskatteverket
9. Kammarkollegiet
10. Domkapitlet i Uppsala
11. Svenska kyrkans centralstyrelse
12. Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund
13. Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund
14. Svenska Kommunförbundet
15. Landstingsförbundet
16. Sveriges akademikers centralorganisation
17. Tjänstemännens centralorganisation
18. Landsorganisationen i Sverige

1. Riksmarskalksämberet
2. Justitiekanslern
3. Justitieombudsmannen
4. Svea hovrätt
5. Hovrätten för Västra Sverige
6. Kammarrätten i Stockholm
7. Kammarrätten i Jönköping
8. Datainspektionen
9. Överstyrelsen för civil beredskap
10. Statskontoret
11. Statistiska centralbyrån
12. Riksrevisionsverket
13. Riksskatteverket
14. Arbetsgivarverket
15. Statens löne- och pensionsverk
16. Arbetsdomstolen
17. Riksarkivet
18. Riksantikvarieämbetet och statens historiska museer
19. Kammarkollegiet
20. Länsstyrelsen i Jönköpings län
21. Länsstyrelsen i Hallands län
22. Länsstyrelsen i Dalarnas län
23. Länsstyrelsen i Stockholms län
24. Länsstyrelsen i Västerbottens län
25. Juridiska fakulteten i Uppsala
26. Juridiska fakulteten i Lund
27. Teologiska fakulteten i Uppsala
28. Teologiska fakulteten i Lund
29. Kyrkofondens styrelse
30. Svenska kyrkans centralstyrelse
31. Svenska kyrkans församlingsnämnd
32. Svenska kyrkans utbildningsnämnd
33. Nämnden för Svenska kyrkans mission
34. Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet
35. Nämnden för Lutherhjälpen
36. Ärkebiskopen efter hörande av övriga biskopar
37. Domkapitlet i Uppsala
38. Domkapitlet i Linköping
39. Domkapitlet i Skara
40. Domkapitlet i Strängnäs
41. Domkapitlet i Västerås
42. Domkapitlet i Växjö
43. Domkapitlet i Lund
44. Domkapitlet i Göteborg
45. Domkapitlet i Karlstad

46. Domkapitlet i Härnösand
47. Domkapitlet i Luleå
48. Domkapitlet i Visby
49. Domkapitlet i Stockholm
50. Ansvarsnämnden för biskopar
51. Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund
52. Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund
53. Svenska kommunförbundet
54. Solna kommun
55. Stockholms kommun
56. Tranås kommun
57. Sveriges akademikers centralorganisation
58. Svenska kyrkans personalförbund
59. Tjänstemännens centralorganisation
60. Kyrkomusikernas riksförbund
61. Landsorganisationen i Sverige
62. Sveriges kristna råd
63. Sveriges frikyrkosamråd
64. Anglikanska kyrkan
65. Bibeltrogna vänner
66. Estniska evangelisk-lutherska kyrkan
67. Evangeliska fosterlands-stiftelsen
68. Frälsningsarmén
69. Förenade islamiska församlingar i Sverige
70. Islamiska kulturcenterunionen i Sverige
71. Sveriges muslimska förbund
72. Judiska församlingarna i Sverige
73. Metodistkyrkan i Sverige
74. Nybygget - Kristen samverkan
75. Armenisk-apostoliska kyrkan
76. Bulgarisk-ortodoxa kyrkan
77. Estnisk-ortodoxa kyrkan
78. Etiopisk-ortodoxa kyrkan
79. Finska ortodoxa församlingen i Sverige
80. Grekisk-ortodoxa metropolitdömet
81. Koptisk-ortodoxa kyrkan
82. Makedonsk-ortodoxa kyrkan
83. Rumänsk-ortodoxa kyrkan
84. Kristi förklarings ortodoxa kyrka (Ryska kyrkan)
85. Serbisk-ortodoxa kyrkan
86. Svenska ortodoxa prosteriet
87. Syrisk-ortodoxa ärkestiftet i Sverige och övriga Skandinavien
88. Syrisk-ortodoxa ställföreträdarskapet i Sverige
89. Österns apostoliska katolska assyriska kyrka
90. Pingströrelsen
91. Sjundedags adventistsamfundet
92. Stockholms katolska stift
93. Svenska alliansmissionen
94. Svenska baptistsamfundet

95. Svenska missionsförbundet
96. Ungerska protestantiska församlingen i Sverige
97. Svenska kyrkans pastoralinstitut i Lund
98. Svenska kyrkans pastoralinstitut i Uppsala
99. Ersta diakonisällskap
100. Stiftelsen Stora Sköndal
101. Kristna studentrörelsen i Sverige
102. Svenska kyrkans lekmannaförbund
103. Kvinnor i Svenska kyrkan
104. Svenska kyrkans unga
105. Sveriges kyrkogårdschefers förening
106. Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund
107. Sveriges kyrkokamerala förening
108. Sveriges kyrkosångsförbund
109. Stiftsjuristernas förening
110. Svenska kyrkans diakon- och diakonissförbund
111. Sveriges hembygdsförbund
112. Förbundet för kristen enhet
113. Egendomsnämndernas samarbetsorgan

Prop. 1998/99:124
Bilaga 7

Vidare har samtliga kyrkokommuner beretts tillfälle att yttra sig.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 12 maj 1999

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden,
Freivalds, Schori, Winberg, Ulvskog, von Sydow, Klingvall, Pagrotsky,
Östros, Messing, Rosengren, Larsson, Wärnersson, Lejon, Lövdén

Föredragande: statsrådet Ulvskog

Regeringen beslutar proposition 1998/99:124 Staten och
trossamfunden – stöd, medverkan inom totalförsvaret, m.m.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
---------------------------	---	--

Lag om stöd till trossamfund 4 §

Lag om ändring i lagen (1999:000) om avgift till registrerat trossamfund 5 §

Omslag: Rolf Hernegran

Omslagsbild: Glasfönster för sakristian i S:t Eskils kyrka i Haninge Centrum 1996.

Konstnär: Bosse Falk, Västerhaninge.

Motiv: Rytmer i de vertikala och diagonala linjerna markerar den uppåtriktade rörelsen i allt levandes strävan mot ljus, kraft och insikt.

Utfört av Ringströms Glasmästeri i Stockholm.